

VALTION VILJAVARASTO
HELSINGIN SATAMAVARASTO
Rakennushistoriaselvitys

arkkitehtuuri- ja muotoilutoimisto talli
18.4.2011

VALTION VILJAVARASTO:**Perustiedot:**

Katuosoite Laivakatu 3, 00150 Helsinki

Kiinteistötunnus 091-020-0237-0003

Rakennustunnukset: 4425 (asuinrakennus), 4426 (varasto- ja toimistorakennus)

Valmistumispäivämäärä: 31.12.1955

Alkuperäinen käyttötarkoitus: Siilovarasto, tasovarasto ja asuinrakennus

Nykyinen käyttötarkoitus: Siilovarasto, toimitilaa, asuinrakennus

Siilorakennus ja tasovarasto

Kerrosluvu Siilot 10 krs, varasto- ja konttoriosa 5 krs

Kokonaisala 7030 m²

Kerrosala 5900 m²

Huoneistoala 5820 m²

Asuntorakennus

Kerrosluvu 3 krs

Kokonaisala 378 m²

Kerrosala 243 m²

Asuinhuoneistoja 4kpl

Huoneistoala 168 m²

Sunnittelijat:

Pääsuunnittelijat arkkitehdit Aili (s. 1915, k. 1987) ja Niilo (s. 1912, k. 2005) Pulkka

Muut suunnittelijat:

RAK: Diplomi-insinööri K. Elo

LVI: Dipl. Ins. Usko Pöysälä, Insinööritoimisto T.O. Pöysälä

S: Dipl. Ins. V. Lehmus

Urakoitsijat:

Perustustöiden rakennusurakoitsija: Insinööritoimisto Alfred A. Palmberg

Pääurakoitsija: Silta ja Satama oy (urakkasopimus allekirjoitettu 12.5.1954)

Viljavarastorakennuksen taso- kaula- ja torniosan kellarin vesieristystyöt: Asfaltti oy Lehtinen

LVI-urakoitsija: Vesijohtoliike Onninen Oy

Pääpiirustukset:

Aili ja Niilo Pulkka, arkkitehdit SAFA 27.6.1953, muutos 12.8.1954

Omistus:

Suomen Viljava Oy

Voimassa oleva asemakaava:

Kaavatunnus 6154

Vahvistettu 21.4.1970

Status:

Rakennus on tarkoitus säilyttää.

Rakennus on merkitty Hernesaaren osayleiskaavaluonnokseen sr-merkinnällä.

TEKIJÄT: arkkitehtuuri- muotoilutoimisto talli oy

Mari Mannevaara, arkkitehti SAFA

Mikaela Neuvo, arkkitehti

Pia Ilonen, arkkitehti SAFA, Tkl / työn ohjaus

Kansikuva: Valtion Viljavaraston Helsingin satamavaraston laivanpurkauspaikka 1950-luvun lopulla. Kuva MOBA

SISÄLTÖ

1. Johdanto	5	6. Nykytilanne	41
Munkkisaaren satamavaraston vaiheita	6	Ympäristö	41
Työn sisältö, rakenne ja lähteet	8	Julkisivut	42
2. Rakennuspaikka	11	Sisätilat -tilaryhmät ja rakennusosat	47
3. Munkkisaaren varaston suunnittelu ja rakentaminen	13	7. Yhteenveto	75
Helsingin satamavaraston suunnittelijat	15	8. Kirjallisuus ja lähteet	79
4. Munkkisaaren varaston rakennusryhmä valmistuessaan	17	9. Viitteet	81
Julkisivut	19	10. Liitteet	85
Rakenne	21	Pääpiirustukset 1954	
Viljasiilot, konetorni ja kaulaosan I. kerros	23	Säilyneisyyskaaviot	
Tasovarasto	27		
Asuin- ja autotallirakennus	29		
Rakennusryhmän LVIS-tekniset ratkaisut	31		
5. Muutoshistoria	33		
Viljavaraston tutkimuslaboratorion tilat tasovarastossa	33		
Muutokset 1970-luvulla	33		
Muutokset 1980-luvulla -tasovarastosta toimistoiksi	35		
Muutokset 1990-2010	37		
Ympäristön muutokset	39		

I. JOHDANTO

Viljan varmuusvarastointi nähtiin puolustusnäkökulmasta katsoen tärkeäksi 1920-luvulla. Pysyvien viljan varmuusvarastojen järjestämisen maahan katsottiin kuuluvan valtiovallan tehtäviin. Taustalla painoivat ensimmäisen maailmansodan kokemukset. Suomen viljaomavaraisuus oli heikentynyt 1910-luvulle tultaessa, ja kun viljan maahantuonti poikkeusolosuhteissa vaikeutui, kärsittiin itsenäistyvässä ja sisäisten ristiriitojen repimässä Suomessa vuosina 1917-1919 paikoin suoranaista nälkää. Maan omavaraisuus kriisiaikoina haluttiin turvata luomalla riittävät varmuusvarastot.¹

Valtion viljavarasto perustettiin vuonna 1927. Sen toiminta pohjautui loppuvuodesta 1927 hyväksytyyn viljavarastolakiin ja tämän perustella annettuun asetukseen ja ohjesääntöön. Valtiovallan ylläpitämisen viljan hankinta- ja varastointitoimiston tarkoituksena oli ensisijaisesti huolehtia valtion laitosten ja puolustusvoimien viljantarpeen tyydyttämisestä.²

Valtion viljavaraston toimintapolitiikka tasapainotteli toiminnan alkuvuosina tuontiviljan ja kotimaisen omavaraisuustavoitteen välillä. Vaikka tavoite oli suosia kotimaista viljaa, sadon laatu ei ollut usein kelvollista. Tuontiviljaa tarvittiin myös siksi, että jauhosta näytti tulevan laadukasta vain sekoittamalla jauhatuksessa ulkomaista viljaa kotimaisen sekaan. Viljavaraston asiakkaita olivat puolustuslaitos, vankeinhoitolaitos, rajavartiosto, valtion sairaalat, Valtion alkoholiliike ja Sikatalouskoeasema. Viljan ohella hankittiin valtion käyttöön myös hernettä, perunaa ja korsirehua.³

Valtion viljavaraston toiminnan alkuaikoina varastointia varten vuokrattiin viljan varastointitiloja. Vuokrasopimuksia solmittiin mylly-yhtiöiden kanssa, jotka myös huolehtivat varastoitavan viljan jauhatuksesta. Valtion viljavaraston oma siilonrakennusohjelma käynnistyi 1930-luvun lopulla Seinäjoen siilojen rakentamisella. Seinäjoen siilovarasto oli ensimmäisiä uudenaikaisia, liukuvalutekniikalla toteutettuja pystysiiloja edustava viljavarasto Suomessa. Sen suunnittelivat Rakennushallituksessa arkkitehti Erkki Huttunen ja insinööri Kalle Elo. Seinäjoen siilovarastosta tuli myöhemmin rakennettujen valtion viljasiilojen perustyyppi, jonka esimerkkiä 1950-luvulla rakennettu Munkkisaaren siilovarastokin pääpiirteissään seuraa.⁴

Vuonna 1939 alkanut toinen maailmansota katkaisi Viljavaraston rakennustoiminnan. Sodan aikana Viljavaraston rooli ja tehtäväkenttä laajenivat merkittävästi. Viljavarasto vastasi kansanhuoltoministeriön alaisuudessa maan viljantuonnista ja jakelusäännöstelystä. Siitä tuli valtiollinen viljamonopoli, ja se sai yksinoikeuden viljantuontiin. Sodan jälkeen Valtion viljavaraston monopoliasema vahvistettiin pysyväksi vuoden 1951 viljavarastolailla. Laitoksesta tuli sodan jälkeen Suomen suurin viljavarastojen rakentaja; 1950-luvulta 1980-luvulle asti toteutettiin mittavia rakennusprojekteja, joiden seurauksena luotiin koko maan kattava varastosiiilojen verkosto.⁵ Vuonna 1955 valmistunutta Helsingin satamavarastoa edelsivät Ylivieskan ja Loimaan (1951) sekä Korian (1952) viljavarastojen rakentaminen. Munkkisaaren varaston jälkeen rakennettiin Itä-Suomeen Kuopioon (1956) ja lounaisrannikolle Naan-

Kuva 1.1

Helsingin satamavaraston rakennusryhmä ympäristöinen 1960-luvulla. MOBA

taliin, jonne valmistui vuonna 1959 suurin Viljavaraston siihenastisista rakennushankkeista.⁶

Sota- ja säännöstelyvuosien järjestelyn pohjalta rakentunut Valtion viljavaraston organisaatio ohjasi suomalaista viljapolitiikkaa ja -markkinoita aina vuoteen 1995 asti jolloin Valtion viljavaraston toiminta lakkautettiin Suomen liityttyä Euroopan Unioniin. Valtion viljavaraston viranomaistoiminnot siirtyivät valtion muille laitoksille. Viljakauppa ja viljan varastointi yhtiöitettiin valtion omistamaan Avena-konserniin. Tavoitteena oli viljakaupan yksityistäminen, mutta varastotoiminnot ja laaja siiloverkosto haluttiin kuitenkin säilyttää valtion omistuksessa, riippumattomana yksityisestä yritystoiminnasta. Varastointiliiketoiminta jatkui vuodesta 2002 lähtien Suomen Viljava Oy:n nimellä.⁷

Munkkisaaren satamavaraston vaiheita

Helsingin satamavarasto oli valmistuessaan Viljavaraston ensimmäinen satamavarasto. Sen siilojen varastointikapasiteetti mitoitettiin 10 000 tonnille. Helsingin satamavarastossa varastoitiin irtoviljan lisäksi tasovarastossa säkkitavaraa (hernettä, perunaa ja kuivia elintarvikkeita valtion laitosten ruokahuoltoon varten). Varastoitava tavara saapui rautateitse, laivoilla ja autoilla.⁸ Viljavaraston rakennusohjelmaan Munkkisaarella kuului myös varaston henkilökunnalle tarkoitettu asuinrakennus, joka käsitti kaikkiaan neljä asuntoa.

Tärkeä osa satamavaraston toimintaa oli laivapurkaus, jota varten tarvittava laitteisto hankittiin Länsi-Saksasta.⁹ Varastointiin tarvittavia laitteita olivat vaa'at, kuljettimet ja kuivurit. Siilovaraston konetorni varustettiin elevaattorilla, jonka avulla viljaa kuljetettiin pystysuuntaan. Elevaattorin toiminta perustui hihnanostimeen, jonka kupeissa irtovilja nousi tasolta toiselle (kuppielevaattori). Toinen kuljetintyyppi oli vaakasuuntainen ketjukuljetin, jonka avulla viljaa siirrettiin laivapurkauslaitteelta siilostoon.¹⁰ Viljan säkitystä varten tasovarastoon tehtiin säkityskierteet. Vilja tuli säkitystä varten tasovarastoon putkia pitkin pihan puolella konetornissa sijaitsevista säkityssäiliöistä.

Valtion viljavarastojen varastoilla tehtiin vastaanotettavan viljan rutiinomaista laatutarkastusta. Myös Munkkisaaren varastolle varattiin tätä tarkoitusta varten tiloja. Varsinainen Valtion Viljavaraston tutkimustoiminta sijoittui itärajan tuntumaan Vainikkalaan vuonna 1953 rakennetun viljavaraston yhteyteen. Tutkimuslaboratorion tärkein työtehtävä oli pitkään neuvostoliittolaisen tuontiviljan laaduntarkkailu. Tutkimustoiminnan painopiste kääntyi kuitenkin 1960-luvuna alussa kotimaisen

viljaan, eikä toiminnan keskittäminen pelkästään itärajalle ollut enää järkevää. Viljavaraston tutkimuslaboratorio muutti osittain vuonna 1962 Vainikkalasta Munkkisaaren varaston yhteydessä oleviin tiloihin. Tutkimuslaboratorion tiloja Helsingissä laajennettiin vuonna 1965, jolloin Vainikkalan ja Helsingin työpisteissä työskenteli yhteensä viisi henkilöä. Laboratoriossa selvitettiin rehu- ja siemenviljan ominaisuuksia sekä testattiin viljakaupassa käytettäviä mittauslaitteita.¹¹ Tutkimuslaboratorio toimi Munkkisaaren varaston yhteydessä vuoteen 1987 asti, jolloin laboratorio muutti Viljavaraston käyttöä varten rakennettuun uuteen toimitaloon Helsingin Pukinmäkeen.¹²

Helsingin satamavaraston varastointikapasiteetin laajentamista harkittiin 1960- ja 1970-lukujen taitteessa. Hanketta varten varattiin varaston tontin itäpuolelta lisäalue, mutta laajentamisesta kuitenkin luovuttiin. Esiselvityksissä kävivät ilmi Helsingin satamavaraston sijainnin asettamat rajoitukset: ahdas rakennuspaikka ja Helsingin muuhun Suomeen nähden korkeat rakennuskustannukset.¹³ Siilojen toimintaan tehtiin kuitenkin toivottuja parannuksia 1970-luvun loppupuolella: junapurkauksen katokset purettiin ja tilalle rakennettiin uusi purkauslaajennus autokuljetusta varten.

Tasovarastoinnista luovuttiin 1980-luvulle tultaessa. Helsingin satamavaraston tasovarastorakennuksen tiloille ryhdyttiin etsimään uutta käyttöä.¹⁴ Tasovaraston ensimmäiseen ja toiseen kerrokseen sijoittuneen tutkimuslaboratorion lisäksi rakennuksen kolmanteen kerrokseen rakennettiin vuokratilat Oy Sinebrychoff Ab:n juomapalvelulle. Viljavaraston Helsingissä sijaitsevan keskusorganisaation toimitilat olivat samoihin aikoihin osoittautuneet ahtaiksi. Yhtenä vaihtoehtona pääkont-

torin tilaongelmiin harkittiin Munkkisaaren tasovaraston korjaamista toimistokäyttöön: tilojen sijainti ja mahdollinen vuokrattavuus olivat hyvät. Viljavaraston pääkonttori ei Munkkisaareen muuttanut, mutta tasovaraston tilat lämmöneristettiin ja rakennettiin kokonaan toimistokäyttöön vaiheittain 1980-luvun kuluessa.

Nykyisin Suomen Viljavan Helsingin satamavarastossa varastoidaan edelleen viljaa, jota tuodaan laivoilla ja lastataan autoihin.¹⁵ Tasovaraston tilat ovat vuokralaisilla pääosin toimistokäytössä: ensimmäiseen kerrokseen sijoittuu varastotilaa ja kellarikerroksen entisiin teknisen osaston tiloihin puusepänteollisuus. Asuinrakennuksen asunnot ovat edelleen vuokralla, tosin nykyisin talon asukkaista vain yksi on Suomen Viljava Oy:n palveluksessa.

Kuva 1.2
Viljan purkausta Munkkisaaren varastolla.
SVA / EL

Työn sisältö, rakenne ja lähteet

Tämän rakennushistoriaselvityksen tarkoituksena on muodostaa kokonaiskuva Valtion Viljavaraston Helsingin satamavaraston rakentumisen historiasta (suunnittelusta, rakentamisesta ja muutosvaiheista) ja nykytilasta.

Rakennushistoriaselvityksen toimeksiannon on tilannut Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto. Samanaikaisesti laadittiin rakennushistoriaselvitys myös toisesta Hernesaarella sijaitsevasta kiinteistöstä, Oy Ford Ab:n entisestä kokoonpanotehtaasta. Selvitykset liittyvät osaltaan käynnissä olevaan Hernesaaren osayleiskaavatyöhön, jonka puitteissa rakennukset tullaan suojelemaan. Tulevaisuudessa rakennusten ympäristöön kohdistuu suuria muutoksia -entisestä teollisuuden käytössä olleesta satama-alueesta rakennetaan asuinalue.

Rakennushistoriaselvityksen luvuissa 2 ja 3 kuvataan Valtion Viljavaraston Helsingin satamavaraston suunnittelua ja rakentamista sekä rakennuspaikkaa ja sen lähtökohtia. Hernesaaren alueen rakentumisen aiempia vaiheita on kuvailtu tarkemmin Fordin talon rakennushistoriaselvitystyössä, eikä näitä toisteta tässä yhteydessä. Luvussa 4 käsitellään Munkkisaaren varaston rakennusryhmää sen valmistuessa vuonna 1955. Päätelmät suunnitelmien toteutuneisuudesta on tehty vertaamalla arkistomateriaalia ja paikalla tehtyjä havaintoja.

Rakennusryhmän muutoshistoriaa käsitellään luvussa 5 pääosin arkistomateriaalin pohjalta. Muutosten toteutuneisuutta on arvioitu suh-

teessa nykytilanteeseen. Tasovaraston osalta sisätilojen 1980-luvulta eteenpäin tapahtuneiden tilamuutosten toteutuneisuutta ei kuitenkaan ole tässä yhteydessä voitu kattavasti selvittää. Rakennusryhmässä tapahtuneita muutoksia on havainnollistettu säilyneisyyskaavioilla, joissa on eri väreillä osoitettu rakennuksessa ajan kuluessa tapahtuneita tila- ja julkisivumuutoksia.

Munkkisaaren varaston rakennusryhmän nykytilanteen tarkastelu tehtiin kenttätöskentelynä vuoden 2011 tammi-maaliskuussa (valokuvaus ja sisätilojen inventointi). Rakennusryhmän osista alkuperäisessä käytössään säilyneen konetornin tilat inventoitiin kattavasti, lukuun ottamatta ylimmän kerroksen ulkotiloja, joille ei hankalan lumitilanteen vuoksi ollut pääsyä. Asuinrakennuksesta inventoitiin kaksi kolmannen kerroksen asuntoa, porrashuone ja pihan puoleinen yhteistila. Tasovaraston tiloista ei ajan puutteen ja tilojen pitkälle nykyaikaisen (1980-2000 -luvulle tyypillisen) toteutustavan vuoksi tehty yksityiskohtaista inventointia.

Tärkeimpiä työssä käytettyjä arkistolähteitä ovat olleet Suomen Viljavan Munkkisaaren varastoa koskeva piirustusarkisto ja Helsingin kaupungin rakennusvalvontaviraston arkisto. Suomen Viljavan Munkkisaaren varastoa koskevaan aineistoon sisältyy arkkitehtitoimisto Aili ja Niilo Pulkan laatimien luonnosten, pääpiirustusten ja toteutussuunnitelmien piirustuskopioita, työselityksiä ja työmaakokousten pöytäkirjoja sekä erikoissuunnittelijoiden suunnitelmia. Lisäksi arkistossa on kattavasti rakennuksen eri muutosvaiheiden suunnitelmia. Suomen rakennustaitteen museon piirustusarkiston kokoelmissa ei ole aineistoa Aili ja Niilo Pulkan arkkitehtitoimistosta. Rakennuksesta löytyneet vanhat valoku-

vat ovat pääosin Suomen Viljavan ja Helsingin kaupunginmuseon kokoelmista.

Työn ovat suorittaneet arkkitehtuuri- ja muotoilutoimisto Tallista arkkitehdit Mari Mannevaara ja Mikaela Neuvo Pia Ilosen ohjauksella. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirastosta työtä ovat ohjanneet arkkitehdit Jari Huhtaniemi ja Leena Makkonen sekä Helsingin kaupunginmuseosta tutkija Sari Saresto.

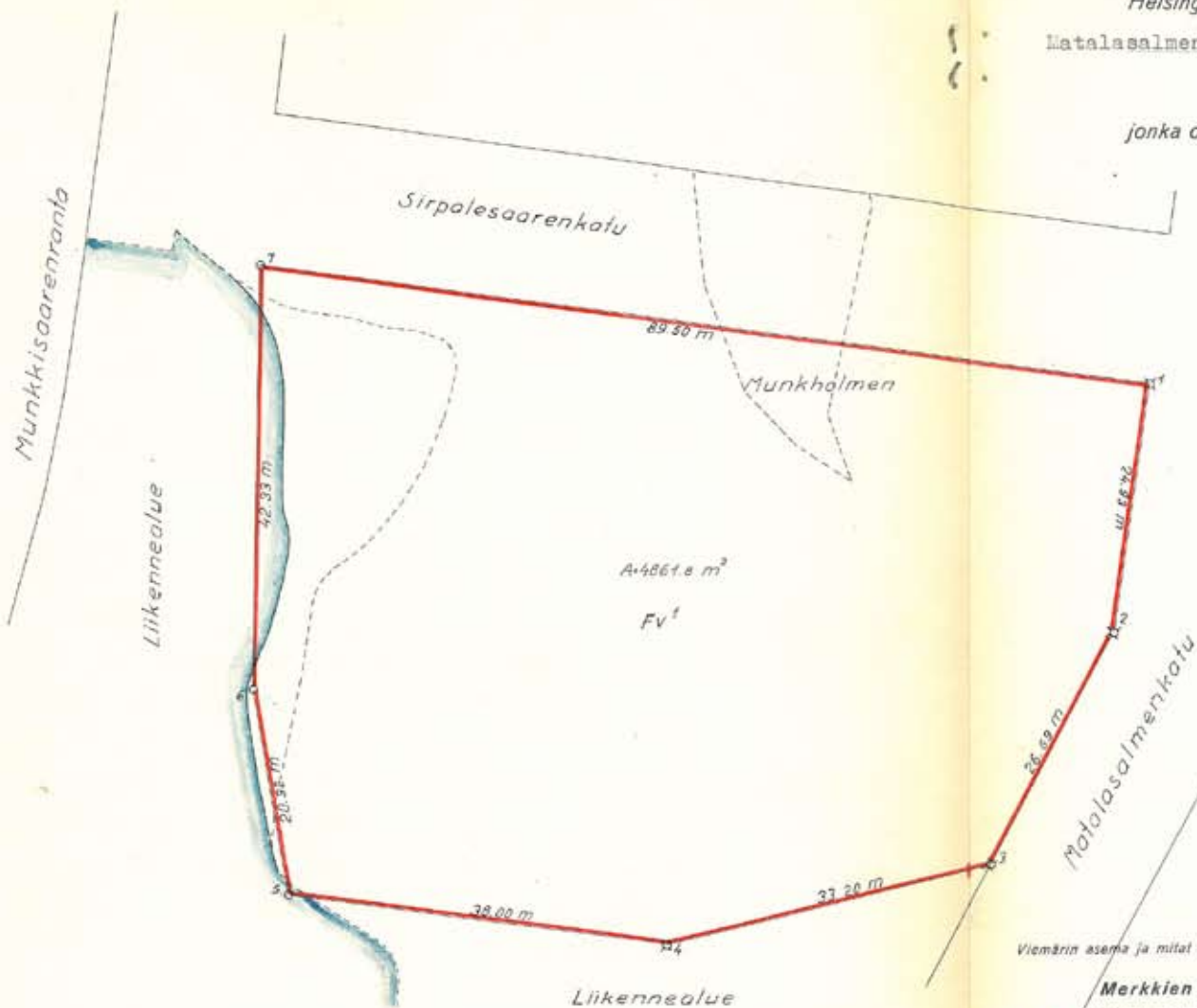
Helsingin kaupungin VI kaupunginosan korttelissa N:o 237

Matalasalmekadun varrella sijaitsevan tehdas- tontin N:o 1

TONTTIKARTTA,

jonka on laatinut tontinmittauksessa 22 päivänä syys- kuuta 1953.

Aarne O. Aarnio
v.s.apulaiskaupungingeodeetti

Viemärin asema ja mitat ilmenevät ohennetusta Helsingin kaupungin Rakennuslaitoksen katurakennusosaston laatimasta piirroksesta.

Merkkien selitys

- Tonttiraja, rajan kulmapiste ja rajamerkki
- Vanhemman kiinteistöjaolluksen raja
- Kivirakennus
- Puurakennus
- Asuinrakennus
- Telousrakennus
- Rakennusraja
- Vahvistettu korkeusluhu metroissa
- Alta
- Istutettava alue
- Kiintopiste

Selitys kulmapisteistä ja rajamerkeistä

Piste N:o	Koordinaatit		Merkintätapa
	y m	x m	
1	48802,383	16678,462	rautapultti käytävässä
2	48798,923	16653,773	" kivessä
3	48786,372	16630,217	" "
4	48754,053	16622,624	" "
5	48716,421	16627,898	tilapäinen merkki
6	48713,132	16648,560	" "
7	48713,749	16690,884	" "

Mittakaava

Lunastus mk

Kuva 2.1
Helsingin satamavaraston rakennuspaikan tonttikartta vuodelta 1953, SVA. Karttaa on pienennetty 30%

2. RAKENNUSPAIKKA

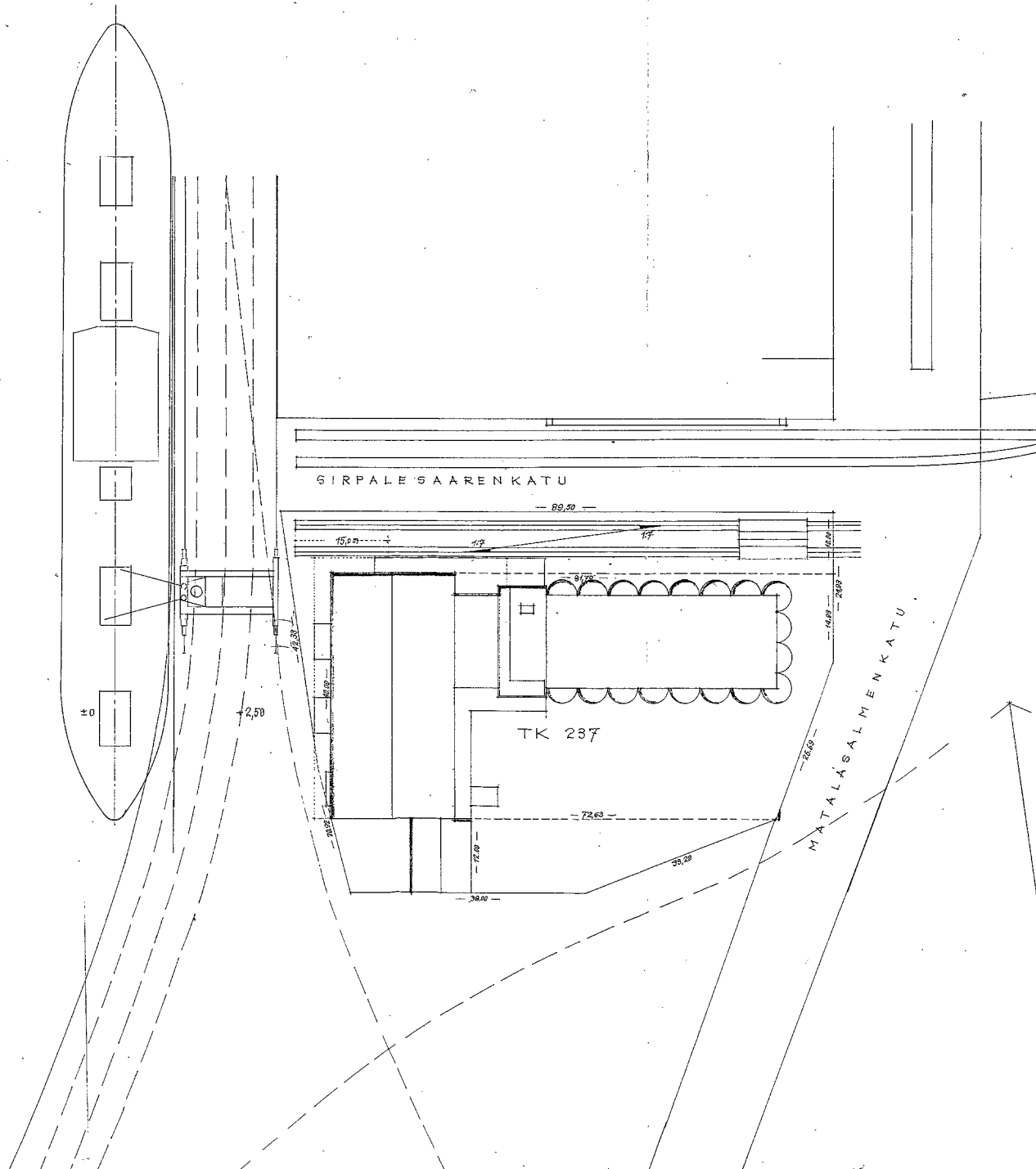
Valtion viljavaraston Munkkisaaren varasto oli kolmas Hernesaaren täyttöniemelle rakennettu rakennus. Sen tontti sijoittui kulmatontille, Matalasalmenkadun ja Sirpalesaarenkadun väliin.¹⁶ Tontti vuokrattiin Helsingin kaupungilta vuonna 1953. Vuokra-ajaksi sovittiin 1.4.1953 – 31.3.2003.¹⁷ Rakennuspaikan lähin naapurirakennus oli 1936 rakennettu Vaasan Höyrymylly Oy:n tuotantolaitos, jonka korkeat siilot hallitsivat ympäristön maisemaa. Rakennuspaikalta etelään aukesi avoin näkymä Oy Ford Ab:n kokoonpanotehtaalle ja soratäyttöistä syntyneelle pistolaiturille. Hernesaaren alue oli tasaista täyttömaata, jota ympäröi meri;

lännessä Jätkäsaaren satama-alue, etelässä ja idässä Pihlajasaaren ja Suomenlinnan selät.

Fordin kokoonpanotehtaalle oli jo aiemmin rakennettu satamaradan pistoraide. Valtion Viljavaraston suunnitelmiin kuului rautatieraiteiden rakentaminen Helsingin satamavaraston paikaksi vuokratun tontin Sirpalesaaren puoleiselle sivulle. Kaupunginhallitus myönsi luvan kahden yksityisraiteen rakentamiselle marraskuussa 1954.¹⁸

Kuva 2.2
Munkkisaari. Valtion viljavaraston raidesuunnitelma 19.10.1954. Ote suunnitelmasta 1/1000, pienennetty skaalaan 1/2000. SVA

Kuva 3.1
 Munkkisaaren satamavaraston ase-
 mapiirustus 12.8.1954 (pääpiirustus-
 sarjan muutospiirustus). Arkkitehti-
 toimisto Aili ja Niilo Pulkka. SVA

VALTION VILJAVARASTO
 MUNKKISAARI
 ASEPIIRUSTUS 1:500
 HKK 17.8.54
 AILI JA NIILLO PULKKA
 ARKKITEHDIT S.A.F.A.

3. MUNKKISAAREN VARASTON SUUNNITTELU JA RAKENTAMINEN

Rakennushanketta ryhdyttiin valmistelemaan ilmeisesti loppuvuodesta 1952. Valtion viljavaraston piirustusarkistosta löytyy vuodelle 1952 päivätty luonnos: vuoden 1949 asemakaavakartan kopion päälle on lyijykynällä luonnosteltu siilojen tasovaraston sijoitusta lopullista toteutusta vastaavalla tavalla.¹⁹

Valtion Viljavaraston johtokunta nimesi Helsingin satamavaraston rakennustöitä varten rakennustoimikunnan vuoden 1953 alussa. Työryhmään kuuluivat rakennusneuvos Georg Wigström, dipl. Ins. A.M. Roos, arkkitehti Niilo Pulkka, konttoripäällikkö L.I. Hänninen sekä asiantuntijaksi kutsuttuna dipl. Ins. Kalle Elo. Rakennustoimikunnan jäsenistä Insinööri Roos, arkkitehti Pulkka ja konttoripäällikkö Hänninen tekivät vuoden 1953 alussa Keski-Eurooppaan opintomatkan tutustuakseen uudenaikaiseen laivanpurkaustekniikkaan ja eri valmistajien toimittamiin laitteistoihin.²⁰ Valtion viljavaraston Munkkisaaren varaston piirustusarkistosta löytyvät Aili ja Niilo Pulkan arkkitehtitoimistossa laaditut luonnossuunnitelmat, joista varhaisemmat on päivätty huhtikuussa 1953.²¹ Rakennustoimikunta kokoontui ensimmäisen kerran kesäkuussa 1953 arvioimaan arkkitehdin laatimia alustavia pääpiirustuksia.²²

Arkkitehtitoimisto Aili ja Niilo Pulkan laatimat hyväksytyt pääpiirustukset on päivätty 27.6.1953. Niiden muutosversiot on päivätty lähes vuotta myöhemmin, 12.8.1954. Muutosversio vastaa pääpiirteissään lopullista toteutusta. Keskeisin suunnitelmien välinen muutos on konetornin (elevaattoritornin) korotus. Muutosvaiheessa tehtiin myös uudelleenjärjestelyjä tasovaraston ja konetornin logistiikkaan ja laitteisiin liittyviin ratkaisuihin. Arkkitehdin työpiirustussarjan piirustusten päiväykset ajoit-

tuvat vuoden mittaiselle ajanjaksolle loppuvuodesta 1953 vuoden 1954 lokakuulle.²³

Rakennesuunnittelusta vastanneen insinööri K. Elon allekirjoittama siilo-osan ja tasovaraston rakennusselitys on päivätty huhtikuussa 1954. Selostuksen laatimishetkellä siilot ja tasovarasto olivat jo rakenteilla -perustustyöt olivat valmistuneet. Asuntosiiiven rakennus selitys on päivätty samoihin aikoihin, maaliskuussa 1954. Sen ovat laatineet Aili ja Niilo Pulkka.

Rakennusryhmän perustustöihin ryhdyttiin vuoden 1953 aikana. Perustustöiden rakennusurakoitsijana toimi Insinööritoimisto Alfred A. Palmberg²⁴. Rakennustyöt kuitenkin keskeytettiin syyskuussa 1953.²⁵ Niitä jatkettiin vuodenvaihteessa 1953-54 kellarin rakennus- ja eristystöiden osalta urakoitsijan tekemän laskutyötarjouksen pohjalta.²⁶ Myöhemmin rakentamiseen kiinnitettiin urakkatarjousten perusteella toinen teollisuusrakentamiseen erikoistunut rakennusliike, Silta ja Satama Oy.²⁷

Urakoitsijan vaihdos kesken työn aiheutti uudelle urakoitsijalle hankaluutta -näin ainakin päätellen urakoitsijan Valtion Viljavarastolle lähettämien lisälaskutusta käsittelevien kirjeiden perusteluista. Urakoitsijan mukaan urakkalaskentavaiheessa ei osattu muun muassa ottaa riittävästi huomioon siilojen tavanomaisesta poikkeavaa ratkaisua, jossa siilojen pohja ulottuu ulokkeena perusmuurin ulkopuolelle. Epäselvyyttä oli myös tasovaraston ulkoseinän ratkaisusta (ei-kantava ulkoseinä, kannatus ulokkeena perusmuureilta). Myös asuntosiiiven perustamista paa muutettiin työmaan aikana.²⁸

Rakennustyöt etenivät kuitenkin hankaluuksista huolimatta. Siilojen alaosien rakenneratkaisu päädyttiin toteuttamaan paikalla valettuina, mikä vaikeutti liukuvalumuottien rakentamista. Lisäksi liukuvalutyötä hankaloittivat syksyn rankkasateet. Työmaakokousten pöytäkirjojen mukaan liukuvalut suoritettiin 9.8.-21.9.1954.²⁹ Asuinrakennus valmistui vuoden 1954 loppuun mennessä.³⁰

Työtä valvovan rakennustoimikunnan kanta muutostöiden lisälaskutuksen perusteista poikkesi urakoitsijan käsityksestä. Tasovaraston ulkoseinät oli tarkoitettu rakennettavaksi ulokkeelle ja siilojen suppilotasot oli voitu rakentaa myös kokonaan liukuvalutekniikalla, kuten aiemmassa samantyyppisessä kohteessa oli tehty.³¹ Urakoitsijan ja rakennuttajan välisen lisälaskukiistan johdosta pyydettiin erikseen Rakennushallitukselta asiasta lausuntoa.³² Lausunnossa Rakennushallitus totesi, että urakoitsijan sääolosuhteisiin vedoten esittämät lisäkorvausvaatimukset olivat aiheettomia.

Munkkisaaren siilo- ja varastorakennus valmistui loppukesästä -rakennustyömaan lopputarkastus pidettiin 1.7.1955. Tarkastuksen aikaan piha-alueen työt olivat pihan ja ajoväylien pinnoituksen suhteen keskeneräisiä, ja rakennuksessa tehtiin viimeisiä maalaustöitä.³³

Kuvat 3.2 ja 3.3

Helsingin Munkkisaaren satamavarasto ilmakuvin, todennäköisesti 1950-60-lukujen vaihteessa ennen viereisen Vaasan Höyrymylly Oy:n siilorakennuksen laajennustöiden aloittamista. SVA

Helsingin satamavaraston suunnittelijat

Munkkisaaren varaston rakennusryhmän arkkitehtisuunnittelusta vastasivat Aili (s. 1915, k. 1987) ja Niilo (s. 1912, k. 2005) Pulkka. Aili Pulkka valmistui arkkitehdiksi sodan alla vuonna 1939, Niilo Pulkka muutamaa vuotta myöhemmin vuonna 1942. Avioparin yhteinen arkkitehtitoimisto perustettiin vuonna 1946.³⁴

Aili ja Niilo Pulkka työskentelivät yhdessä useissa toimiston töissä. Toimiston työlliställe lukeutui useita asuinrakennuksia, päiväkoteja ja julkisia rakennuksia. Yhdessä suunniteltuja kohteita olivat muun muassa Kesälahden kirkko (1950), Levon hautausmaan siunauskappeli (1957), Teknillisen korkeakoulun Vesitalousosaston 2. vaihe ja Kemian osasto (1967).³⁵ Valtion Viljavarastolle Pulkat suunnittelivat Munkkisaaren varaston (1955) lisäksi ainakin Ylivieskan (1951) ja Kuopion Siikaniemen (1956) viljavarastot.³⁶ Kuopion Siikaniemeen rakennettiin myös Viljavaraston tarpeita varten työntekijöille kaksi rivitaloa. Helsingin satamavaraston suunnittelun työnjaosta ei ole tarkkaa tietoa, mutta arkistoista löytyvien asiakirjojen perusteella työmaan hoitoon ja kokouksiin osallistui Niilo Pulkka.³⁷

Munkkisaaren varaston rakennesuunnittelijana toimi rakennushallituksessa insinööri Kalle Elo, joka oli perehtynyt viljavarastorakentamiseen Saksassa ja Sveitsissä. Elolla oli pitkä kokemus siilorakentamisesta ja Valtion Viljavaraston rakennushankkeista: hänet oli kiinnitetty jo 1930-luvulla Valtion Viljavaraston rakennusohjelman ensimmäisen kohteen, Seinäjoen siilovaraston suunnittelijaksi.³⁸

Kuva 3.4
Hernesaari ilmakuvasa, keskellä Munkkisaaren satamavarasto. MOBA

Kuva 4.1

Munkkisaaren satamavarasto pian valmistumisensa jälkeen. Taustalla Vaasan Höyrymylly Oy:n Munkkisaaren tuotantolaitos, jonka kuvassa näkyvät laajennukset valmistuivat vuosina 1940 ja 1941. Päivämätön valokuva SVA.

4. MUNKKISAAREN VARASTON RAKENNUSRYHMÄ VALMISTUESSAAN

Valtion viljavarastojen Munkkisaaren varasto koostuu kolmesta rakennuksesta: korkeista viljasiloista ja niiden elevaattoritornista (konetornista), viisikerroksisesta rannan suuntaisesti sijoittuvasta tasovarastosta ja matalammasta asuinsiivestä, joka sijoittuu osittain kiinni tasovaraston eteläjulkisivuun. Tasovarastoa ja viljasiloja yhdistää matalampi niveloisa. Tasovarasto ja asuinsiipi ovat suorakaiteen muotoisia rakennusvolyymeja, joita kattaa loiva harjakatto. Elevaattoritornin katolle sijoittuu tornin ylin, sisäänvedetty kerros ja osittain lipan suojaama kattoterassi. Siiloston päälle sijoittuu huoltokerros, jota peittää kaareva, teräsbetonirakenteinen katto.

Rakennusryhmä asettuu toisiinsa nähden L-muotoiseen ryhmään, jonka pitkän sivun muodostavat siilosto ja sen konetorni ja lyhyen päädyn tasovarasto ja asuinsiipi. Rakennusryhmän välinen henkilöliikenne tapahtui pääosin rakennuksen aidatun pihan puolelta. Ulkolaidoilta tapahtui varastoitavan vilja purkaus ja lastaus. Rakennusryhmän valmistuessa 1955 rakennuksen länsipuolelle suunnitellun laivalaiturin rakennustöitä ei vielä oltu saatu aloitettua.³⁹ Satamavaraston toiminnalle tärkeä laivapurkauslaitte saatiin asennettua vasta myöhemmin vuoden 1956 aikana.⁴⁰ Rakennusryhmän pohjoispuolelle, siilosten ja Vaasan Höyrymylly Oy:n siiloston väliselle kujalle sijoituivat Fordin kokoonpanotehtaalle jatkavan rautatien kaksi sivuraidetta. Pääosa rakennusryhmästä oli lämmittämätöntä varastotilaa. Lämmitettäviin tiloihin lukeutuvat asuinrakennuksen ohella tasovarastoon sijoittuvat konekorjaamo ja desinfektiohuone sekä siilorakennukseen sijoittuvat konttori- ja pukuhuonetilat, lisäksi lämmitettiin joitakin siilorakennuksen kellarin teknisiä tiloja.⁴¹

Rakennuksen suunniteltu ympäristö oli ilmeeltään tuotantolaitoksen luonteen mukaisesti asiallista. Asuinrakennuksen meren puolelle jäävä piha-alue suojattiin katseilta korkealla kahitiilimuurilla, jonka lomasta on kulkuyhteys laiturille. Asuntopihalle ja asuinrakennukselle johtavan jalankulkuväylän varteen suunniteltiin puuistutukset.⁴² Muutoin rakennuksen ympäristön pinnat koostuivat asfaltoiduista kulkuväylistä ja kentästä asuinrakennuksen, tasovaraston ja siilorakennuksen sisäänkäyntien yhteydessä sekä sorapintaisesta aidatusta pihasta.⁴³

Kuva 4.2

Munkkisaaren satamavarasto värikuvassa, todennäköisesti 1950-60 lukujen vaihteissa. Päiväämätön valokuva SVA.

Julkisivut

Siilot ja konetorni muodostavat rakennusryhmän näyttävimmän osan. Ne liittyvät mittakaavaltaan ja ilmeeltään Vaasan Höyrymyllyn vaikuttavaan siilorivistöön, johon ne miltei sulautuvat Länsisataman suunnalta aukeavissa pitkissä näkymissä. Elevaattoritornin ilme muodostui pohjoissivun porrashuoneen yhtenäisestä vertikaalisesta ikkunakentästä, eteläsivulla konetornin tiloihin aukeavat vaakasuuntaiset ikkunat. Tornin huipentuu meren puolelta sisäänvedettyyn kattokerrokseen, jonka terassia kattaa osittain lennokas vino lippa. Tornin meren puoleisen julkisivun tärkeä yksityiskohta on korkealle julkisivuun sijoittuva lippu-tankoparveke, jonka etukaide on umpinainen betonikaide ja sivuilla teräsrakenteiset kaiteet. Siilojen, elevaattoritornin ja näitä tasovarastoon yhdistävän matalan ”kaula-osan” julkisivujen materiaali oli yksinkertaista, vaaleaksi maalattua betonia.⁴⁴ Siilojen pohjoispuolelle raiteiden yhteyteen sijoittui junapurkauspaikan erillään seisova betonirakenteinen kaksiosainen katos.

Tasovaraston julkisivujen ilme muodostui kapeiden nauhaikkunoiden säännöllisistä riveistä. Varasto-osia kiertävät vastaanottoaikkojen suojaksi rakennetut lennokkaat betonikatokset, joiden rakenne toimii joko pelkästään ulokkeena tai ylälaattapalkiston varassa.⁴⁵ Lämmittämättömien varastotilojen ikkunat olivat pääasiassa yksinkertaisia te-

räsprofileista koottuja ikkunoita. Näiden sisäpuoliset lasituslistat tehtiin teak-puusta.⁴⁶ Kaksinkertaiset teräsikkunat sijoitettiin konekorjaamoon ja desinfektio-osastoon, jotka olivat lämmitettäviä tiloja. Konetornin ensimmäiseen kerrokseen sijoittuvan konttori- ja huolto-osaston ikkunat olivat sisäänpäin aukeavia, kaksinkertaisia maalattuja puuikkunoita. Siilojen kellari-ikkunoissa oli rautalankalasis, samoin tasovaraston kellarin sisäikkunoissa. Tasovaraston eteläpäätyyn asuntosiiven suuntaiset ikkunat rakennettiin paloturvallisuussyistä ”Insulux”-lasitiilestä. Konttoritilojen ja asuntosiiven ikkunat olivat sisäänpäin aukeavia, maalattuja puuikkunoita.⁴⁷

Asuntosiiven ja tasovaraston julkisivut muurattiin kahi-tiilestä. Muurauksen tehokeinona käytettiin vaakasauman korostamista. Asuinrakennuksen työselostuksessa mainitaan, että julkisivun kahi-tiilimuurauksen vaakasauman paksuus on noin 3cm ja että saumauksen väri valitaan myöhemmin.⁴⁸ Asuinrakennuksen noppamaisen volyymin aukotus ratkaistiin yksinkertaisella sommittelulla, jota elävöittävät meren puolella pienet ulokeparvekkeet, joiden umpikaiteet ovat maalattua teräslevyä. Asuinrakennuksen pääovi oli lasiaukollinen, lakattu tammiovi. Autotallin ovet olivat puupaneeliovia, joiden yläosaan sijoituivat kapeat ikkunat. Siilojen, tornin ja tasovaraston vesikatot tehtiin teräsbetonista. Vesikatot päällystettiin bitumisivelyllä. Asuinrakennuksen loiva vesikatto on saumattua peltiä.

Kuvat 4.3 - 4.6 (viereisellä sivulla)

Rakennusryhmän julkisivupiirustukset, pääpiirustusten muutossarja. Arkkitehtitoimisto Aili ja Niilo Pulkka. SVA

Kuva 4.7

Tasovaraston kahi-tiilimuurattua seinää vuonna 2011.

Rakenne

Siilo-osan ja tasovaraston kantavat rakenteet ovat teräsbetonia. Siilorakennuksen jalustan muodostaa anturan päälle rakennettu perusmuuri, jonka yli siilojen pohjat ulottuvat. Siilojen seinät valettiin pääosin käyttäen nestepaineella nousevia liukuvalumuotteja. Siilojen ulottaminen perusmuurien ulkopuolelle poikkeaa tavanomaisesta siilorakentamisesta. Tästä johtuen työmaa-aikana päätettiin siilojen alaosien valutyöt tehdä paikalla valettuina rakenteina. Siilojen ulkopinta hierrettiin huovalla betonimuotin jäljiltä. Sisäpuoli teräshierrettiin. Siilokellarissa siilostoa kannattelevat jykevät, lautamuottiin valetut teräsbetoniset sienipilarit.⁴⁹

Tasovarastossa on kantavat teräsbetoniset sienipilarit, jotka kantoivat avoimien varastotilojen välipohjia. Ulkoseinä on ei-kantava. Tasovaraston ylimmässä kerroksessa on näkyvät, vinot kattopalkit. Siiloseinien, suppiloiden, pilarien ja kannatuspilarien betonin laatumäärittelyksi annettiin rakennuslityksessä A-betoni. Tasovarasto, tornikaulaosa ja laatat B tehtiin B-betonista.⁵⁰

Nivelosan ensimmäiseen kerrokseen sijoittuvien, lämpöeristettävien konttori- ja henkilökunnan tilojen katot ratkaistiin koksikuonalla eristettyinä alalaattapalkistoina.⁵¹

Asuinrakennuksessa on muuratut ulkoseinät sekä porrashuoneen yhteydessä kantavia väliseiniä ja pilareita. Ulkoseinien rakenne koostui 1-tiilen vahvuisesta kennotiilimuurauksesta, jonka ulkopuolella on lämmöneristyksenä 5cm toja-levy ja julkisivumuurauksena kalkkihiekkatiili. Rakennuksessa on kantava peruslaatta ja betoniset perusmuurit. Te-

räsbetonina käytettiin osittain myös säästöbetonia. Välipohjarakenne muodostui 16 cm teräsbetonilaatasta, jonka päälle asennettiin 2" lasivil-lamatto ja 6cm jäykistetty irtolaatta, joka liittyi seinärakenteeseen 10mm insuliittikaistan välityksellä (ns. uiva lattia). Ullakon kattoholvi ratkaistiin alalaattapalkistona, joka lämpöeristettiin koksikuonalla. Vesikaton rakenteet tehtiin puusta. Parvekkeet ja sisäänvedetyt sisäänkäyntisyvennykset ovat paikalla valettuja rakenteita, jotka on jätetty rappaamatta.⁵² Asuinrakennuksen kantava sekarunko ja rakenteet edustavat 1950-luvulle tyypillistä asuinkerrostalojen rakennustapaa.⁵³

Kuva 4.11

Tasovaraston ja asuinrakennuksen pääty todennäköisesti 1950-60 -lukujen vaihteesta. Päiväämätön valokuva SVA.

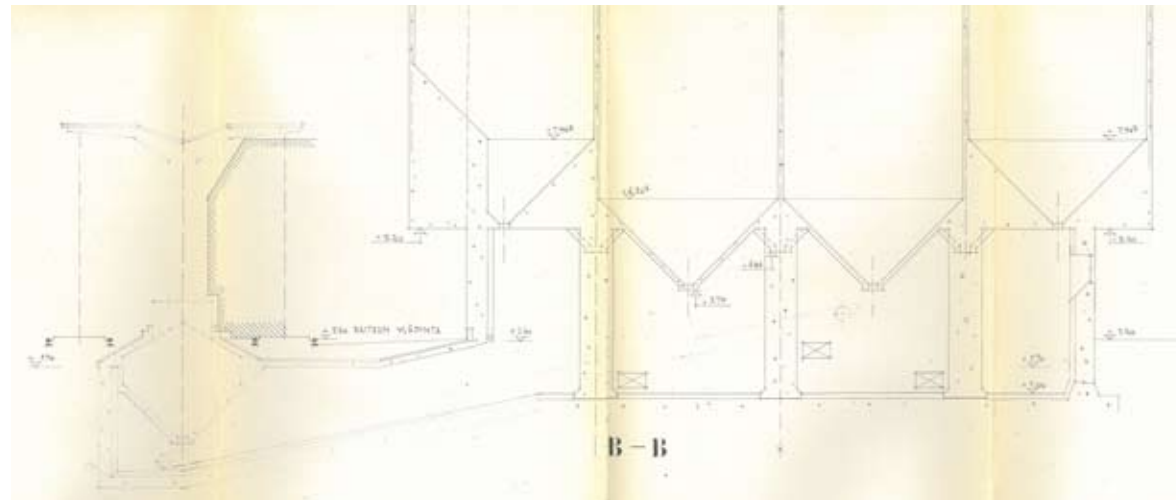
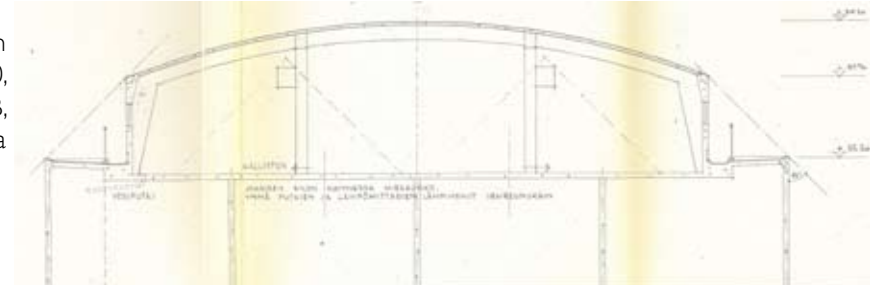

Kuvat 4.12 - 4.15

Valokuvia vuodelta 2011 siilon konetornille tyypillisistä detaljeista: suoraan seinään sabloonalla maalattu kerrosmerkintä, pyöreä seinäkiinnitetty pallovalaisin, teräsoven nostosalpa ja teräsvahvisteinen lattialuukku koneiden asennusaukossa.

Kuvat 4.16 - 4.17
Piirustusotteet työpiirustussarjan leikkauspiirustuksesta nro 81130, siilojen poikkaisleikkaus B-B, 4.6.1954 Arkkitehtitoimisto Aili ja Niilo Pulkka. SVA

Viljasiilot, konetorni ja nivelosan 1. kerros (konttori)

Viljasiilot sijoittuivat tontin pohjoislaitaan Sirpalesaarenkadun suuntaisesti. Elevaattoritorni (konetorni) jonne sijoittuu viljan kuivaamista, punnitsemista ja kuljettamista varten tarvittava laitteisto, muodostaa siiloston päätteen. Elevaattoritorni liittyy tasovarastoon matalamman "kaulaosan" välityksellä.

Siilojen ja konetornin sisäänkäynnit sijaitsivat rakennuksen vastakkaisilla puolilla. Sisäpihalta oli suora käynti elevaattoritornin ensimmäiseen kerrokseen, jossa sijaitti laitteiden ohjauskeskus. Sirpalesaarenkadun puoleinen sisäänkäynti toimi pääasiallisena reittinä lastauslaiturilta nivelosan ensimmäiseen kerrokseen, jonne sijoittuivat konttoritilat ja henkilökunnan sosiaalitilat. Elevaattoritornin porrashuone sijoittuu rakennusvolyymissä Sirpalesaarenkadun puoleiselle julkisivulle. Konetornin porras on U-muotoinen ja sen keskelle sijoittuu henkilöhissi. Konetornin varsinaiset tilat sijoittuvat kerroksittain tornin rakennusvolyymiin pohjois-eteläsuuntaisesti. Siilojen ja konetornin tilat ovat pääasiassa lämmittämättömiä.

Siilojen alapuolella on siilokellari, jonka tilaa hallitsevat sienipilarit ja siilojen alapäiden betonisuppilot. Siiloston yläpuolella on hallimainen ylähuoltotila, josta on huoltoluukut siiloihin.

Siilojen ja konetornin ratkaisuja leimaa käytännöllisyys ja tarkoituksenmukaisuus. Rakennuksen nämä osat muodostavat ikään kuin viljan kuljetukseen ja varastointiin tarkoitetun suuren koneen. Rakennuksen rationaalisesta luonteesta johtuen sen rakennusselityksenkin laati insinööri K. Elo, vaikka arkkitehdin työpiirustussarja luonnollisesti kattaa myös varasto-osan työpiirustukset.⁵⁴

Kuvat 4.18 - 4.19

Konetornin siilojen teräsikkunoiden yksityiskohtia: vaaka-akselin suhteen avautuvan kiertoikkunan (konetornin tilat) avausmekanismi ja porrashuoneen ikkunan avauspainike. Valokuvat vuodelta 2011.

Elevaattoritorniin rakennettiin säiliöt viljan juna- ja autolähetystä varten, kahden kuivurin ylä- ja alasäiliöt ja kahden viljavaa'an ylä- ja alasäiliöt. Kaikkiin säiliöihin liittyivät suppilot. Lisäksi tarvittiin tuuletussäiliöitä ja 3 kpl säkityssäiliöitä (joista mainitaan rakennusselityksessä että ne rakennetaan joko torniin tai tasovaraston puolelle). Viljan junavastaanottohuone ja hihnatunneli rakennettiin raiteiden väliin ja alle. Konetornin välipohjiin jätettiin lattiaan koneiden asennusaukot, jotka peitettiin teräskannella. Viljan autovastaanotto paikalle tehtiin teräsbetonista suppilot, joissa on rautakannet.

Rakennuksen seinät, lattiat ja pinnat olivat betonirakenteisia. Konetornin, siilokannen ja -kellarin sekä teknisten tilojen lattiat tehtiin teräshierretystä betonista. Seinien ja katon pintakäsittely oli kalkkaus. Samalla tavalla käsiteltiin myös tasovaraston kaikki katot ja pilarit. Varasto- ja siilorakennuksen ovet olivat pääasiassa sileitä teräsovia ja ikkunat yksinkertaisia teräsikkunoita, joihin päädyttiin tekenään työmaa-aikana sisäpuoliset lasituslistat teak-puusta. Varastotiloissa ikkunapenkit tehtiin teräshierretystä betonista.

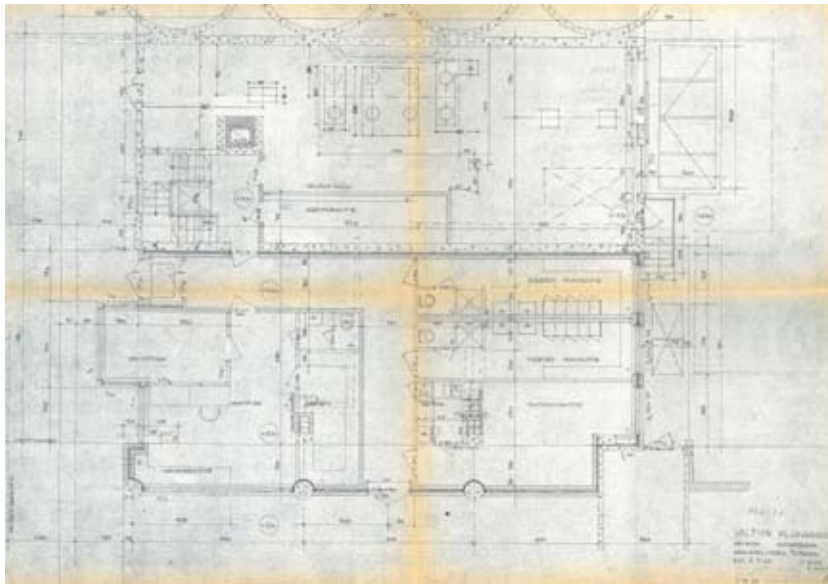
Porrashuoneen portaat tehtiin teräshierretystä betonista. Askelmien kulmat vahvistettiin kulmateräsprofiileilla. Kaiteet ja käsijohteet toteutettiin yksinkertaisina, maalattuina teräspuutkirakenteina.⁵⁵

Elevaattoritorniin tarvittavista koneista suurin osa hankittiin kotimaasta. Vaa'at ja esipuhdistimet olivat kuitenkin saksalaista tuotantoa. Hankintaan sisältyivät tarvittavat kuljettimet, elevaattorit, Chronos-vaa'at, nettosäkitysvaa'at, radiaattorikuivurit, viljan puhdistimet, säkkihissit ja -kierteet, siilojen pohjaventtiilit ja käyntiluukut sekä tarvittavat pölynpoistolaitteet.⁵⁶ Koneet toimitti ja asensi tarjouskilpailun perusteella urakan saanut Ammus Oy.⁵⁷ Erillisen laitehankinnan muodosti Länsi-Saksasta tilattu, kiskoilla liikkuva pneumaattinen laivanpurkauslaite, joka rakennettiin paikalleen laiturille vuonna 1957.

Kuva 4.22

Työpiirustussarjan pohjapiirustus nro 81113, kaulaosan konttoritilat (ei mittakaavassa). Arkkitehtitoimisto Aili ja Niilo Pulkka, 4.6.1954 SVA

Konttori- ja sosiaalitilat

Kaulaosan ensimmäisen kerroksen konttori- ja sosiaalitilat rakennettiin henkilökunnan käyttöön asuinrakennuksen detalji- ja materiaaliratkaisuja mukaillen. Tilat järjestettiin L-muotoisen käytävän varrelle; konttorin valvonta- ja laboratoriotilat avautuivat Sirpalesaarenkadulle, henkilökunnan ruokailutila ja miesten ja naisten puku- ja pesutilat rakennuksen pihan puolelle. Työpiirustus pohjasta ilmenee, että konttoritiloihin suunniteltiin sisäläiseisiä konttorin ja tasovaraston sekä keittokomeron ja ruokailuhuoneen välille. Nykytilanteesta ei voida päätellä toteutettiinko sisäikkunoita.

Konttori- ja huolto-osaston sisäseinäpinnat rapattiin ja maalattiin. Ruokailu- ja pukuhuoneiden, keittokomeron, konttorin tuulikaapin ja wc-tilojen seinät ja katot maalattiin öljyvärillä. Wc-tiloissa pesualtaiden taakse tehtiin 2 kerrosta korkeat laatoitetut alueet Pukkilan laatoista. Suihkuhuoneiden seinäpinnat laatoitettiin kauttaaltaan keraamisella laattalla. Wc:den, suihku- ja pesuhuoneiden lattiat tehtiin samoin Pukkilan laatoista, pukuhuoneiden osalla mainitaan lattialaatan väriksi keltainen. Konttorin tiloissa lattiapinnaksi valittiin Jaspé-korkkimatto (tyyppi no 2). Lattiamatto kiinnitettiin jalkalistaan laseeratulla mattolistalla.⁵⁸ Konttorin ja huollon tiloissa ikkunapenkit tehtiin samalla tavalla kuin asuinrakennuksessa, valkosementtimosaikkibetonista.⁵⁹

Tilan kalustuksesta mainitaan rakennusselityksessä laboratorio-pöytä ylä- ja alakaappeineen, arkistohyllyt (höylätystä laudasta, yksinkertaista mallia), naisten ja miesten tilojen metalliset pukukaapit (Sohlberg) sekä pukuhuoneiden penkit höylätystä lankusta. Keittokomeron kalusteiden ja varustuksen sekä wc- ja pesuhuoneiden varustuksen osalta viitataan asuinrakennuksen yksityiskohtaisempaan rakennusselitykseen - tarkoitus oli toistaa asuntojen ratkaisuja henkilökunnan työtiloissa.⁶⁰

Kuva 4.23
Perunoiden varastointia laareissa
Munkkisaaren varaston kellariker-
roksessa. Kuvassa näkyvät kellarin
kulmikkaat sienipilarit. SVA

Tasovarasto

Tasovaraston kerrokset muodostuivat lähes kokonaan avoimesta, kylmästä varastotilasta. Varaston sisäänkäynti, porrashuone ja tavarahissi sijoittuvat rakennuksen keskivaiheille. Porrashuoneeseen on sisäänkäynti rakennuksen pihalta. Tasovarastoa lähestytään siilo-osan suuntaisesti.

Rakennuksen kellariin sijoituivat perunavarasto ja halkovarasto. Nivelosan kellariin halkovaraston yhteyteen sijoittui koko rakennusryhmää palvelevia teknisiä tiloja: muuntajahuone, kattilahuone ja koksivarasto. Peruna- ja halkovarastoon oli maantasokerroksesta lastauslaitureilta Sirpalesaarenkadulta ja pihalta lastausluukut "vastaanottoluiskat", jotka on varustettiin rautakansilla. Pihalta, tasovaraston päädyn tuntumasta asuinrakennuksen vierestä oli myös ajoluiska kellariin. Maantasokerroksessa asuinrakennuksen puoleisessa päädyssä oli varattu lämmitetty vyöhyke desinfektio-osastolle ja konekorjaamolle. Tasovaraston 2-5 kerros olivat kokonaan avointa varastohallia. Tilat varustettiin säkityskierteillä ja tarvittavilla varastovaaioilla.⁶¹

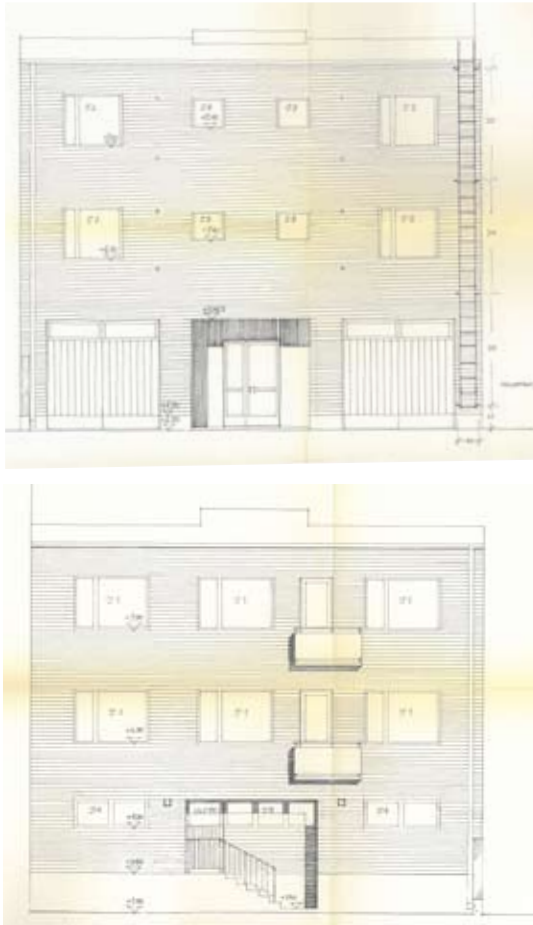
Tasovaraston ja tornin välisen nivelosan käytön muutosta ennakoitiin suunnittelemalla kaulan varastokerrosten lämmöneristys niin, että myöhemmin oli mahdollista muodostaa tilasta lämmin varasto rakentamalla sinne sisäpuolinen lämmöneristys. Tasovaraston meren puoleiseen ulkoseinään varattiin paikka laivapurkauslaitteesta tulevalle hihnakuuljetimelle.⁶²

Tasovaraston materiaalit ja pinnat

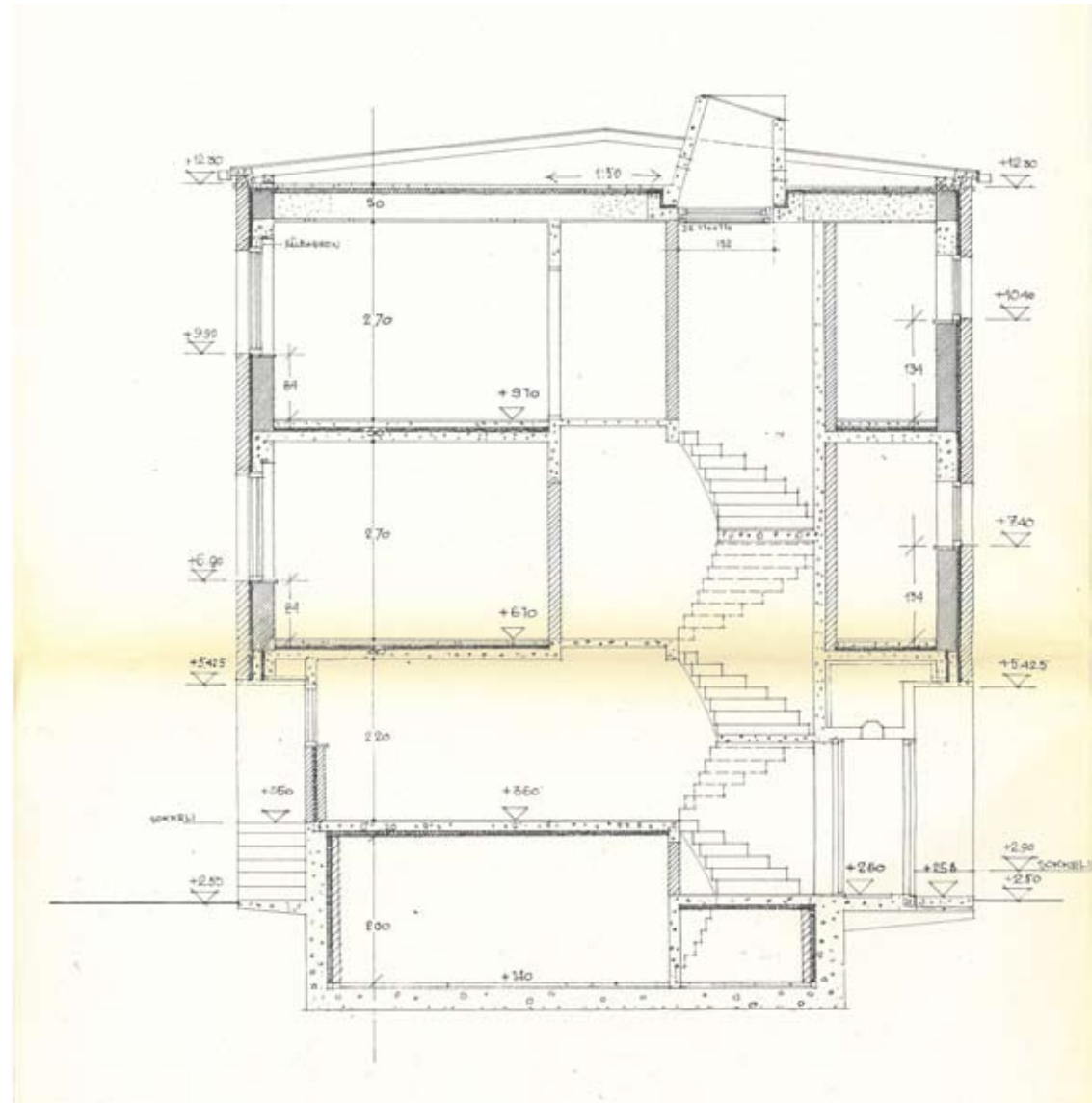
Tasovaraston kellarin seinät ja katto slammattiin. Porrashuoneen porras rakennettiin betonista, askelmat olivat teräshierrettyä betonia samaan tapaan kuin siilorakennuksen elevaattoritornin porrashuoneessa. Tasovaraston ja kaulaosan varastokerrosten lattiat päällystettiin graniittipäällysteellä, kiviaineksesta sekoitetulla sirotepinnoituksella.⁶³

Kuva 4.24 Munkkisaaren tasovaraston varastointitiloja. SVA

Kuva 4.25 - 4.26 Asuinrakennuksen julkisivut itään pihalle ja länteen merelle. Otteet työpiirustuksista 81120 ja 81121 (ei mittakaavassa), Arkkitehtitoimisto Aili ja Niilo Pulkka 6.7.1954, SVA

Kuva 4.27 Asuinrakennuksen leikkaus porrashuoneen kohdalta, työpiirustus 81119. Arkkitehtitoimisto Aili ja Niilo Pulkka 6.7.1954, SVA

dellisia.⁶⁴ Kolmannen kerroksen yksiön ikkunat avautuvat vain itään, rakennusryhmän pihalle päin. Kellarikerroksessa on talouskellaria ja säilytyskomoeroita.

Porrashuone ja ulkoiluvälinevarasto

Puolikaaren muotoinen, paikalla valettu asuinrakennuksen porraskerros rakennettiin väliseinistä ja teräsbetonivälipohjista. Perusratkaisuna kierreporras on rakentamisajankohtaan nähden harvinainen.⁶⁵ Askemat ja välitasot ovat mosaiikkibetonia ("marmorimosaiikki"), jakolistat sinkkiä. Porraskaiteesta mainitaan rakennuselityksessä "puiset johdetangot, joiden yläpintaan kiinnitetty puiset nappulat". Toteutunut porraskaiteen runko on kuitenkin maalattua terästä. Porrashuoneen seinät rapattiin kellariin asti. Asuntojen ulko-ovet porrashuoneeseen ovat mäntyviilupintaisia, lakattuja, huullettuja ja paloluokiteltuja ovia. Porrashuoneen pääulko-ovi ja tuulikaapin ovi tehtiin tammesta, niihin liittyvät porraskelmat ja kynnykset ovat graniittia. Porrashuoneen ovissa käytetyt vetimet olivat arkkitehdin suunnittelema.⁶⁶

Porrashuone sai luonnonvaloa yläpään kerrokseen sijoitetun kattoikkunan ja portaan keskelle jäävän valokuilun kautta. Ratkaisu perustui lainsäädäntöön; määräykset edellyttivät vuoteen 1959 asti porrashuoneisiin luonnonvaloa.⁶⁷ Kattoikkunan ulompana lasina käytettiin rautalankalasia joka kiinnitettiin teräskehän varaan.⁶⁸

Porrashuoneesta oli yhteys ulkoiluvälinevarastoon, jonka kautta kuljettiin aidatulle asuinrakennuksen pihalle. Ulkoiluvälinevaraston lattiassa

jatkui sama mosaiikkibetoni kuin porrashuoneessakin. Ulos tilasta johtava asuntopihan porraskerros ja ulkotaso päällystettiin ajalle tyypillisellä materiaalilla, tummalla liuskekivellä.

Kellari ja autotallit

Kellariin sijoittuivat asuntojen varastotilat. Tilojen väliseinät tehtiin puhtaaksi-muurattuina kahi-tiilestä. Kellarin väliovet olivat peiliovia ja tilan ikkuna rakennettiin insulux-lasitiilestä. Autotallin asuntopihalle avautuvat ikkunat olivat kaksinkertaisia teräsikkunoita, joiden uloin lasi on rautalankalasia. Kellarin ikkunapenkit olivat teräshierrettyä betonia.

Taloustalouden sisustukseksi määriteltiin rakennuselityksessä lautahyllyt ja laarit "RT-mallin mukaan". Kellari- ja autotallitiloissa lattiat olivat teräshierrettyä betonia.⁶⁹

Asuntojen rakennusosat ja materiaalit

Asuinhuoneistojen kevyet väliseinät muurattiin kevyttiilestä pintalaatan päälle. Seinät maalattiin.⁷⁰ Asuntojen lattiapinnat ovat alun perin olleet linoleumia (työselityksessä mainitaan tyyppinä "no 3", myöhemmin Jaspé 3).⁷¹ Jalkalistat ovat kapeita mäntypuulistoja, kiillotuslaatua tyyppi "RT .2/e".

Asuntojen väliovet ovat pääosin sileitä, maalattuja "standardivaneriovia", joiden pintamateriaalina käytettiin kovaa koivupuuta. Kynnykset vahvistettiin messinkilistoilla. Eteisestä olohuoneeseen johtavat ovet olivat maalattuja puulasiovia, joissa oli lakatut lasituslistat.⁷² Ovien vuorilaudat tehtiin kapeasta mäntylistasta RT 217/12/45. Sisäovien lukkoi-

na käytettiin Oy Björkbodan tehdas Ab:n tuotteita (työselostuksessa mainittu erilaisia tyyppejä). Kaikki ovihelat olivat kromattuja.⁷³

Ikkunoiden ja ovien karmit kiinnitettiin muurauksessa aukkojen pieliin lisättyihin puutiiliin. Asuntojen ikkunat ovat kolminkertaisia puuikkunoita jotka aukesivat sisäänpäin. Niiden sisemmät puitteet kytkettiin yhteen. Lasitus tehtiin puulistoilla ja aluskitillä. Asuinrakennuksen ikkunapenkit valettiin valkosementtimosaiikista. Asuntojen ikkunat varustettiin verhotankojen kiinnityskoukuilla. Merenpuoleisten ikkunoiden muuraukset tehtiin muita suuremmiksi, jotta niihin voitiin sijoittaa sälekaihtimet. Aukon ylittävään betonipalkkiin oli valaessa jätetty puurima, johon säleverhot voitiin kiinnittää. Sisäpuitteeseen asennettiin nostosaranat, ulkopuitteeseen sokkanaulasaranat. Jokaisessa ikkunassa yksi puite varustettiin kromatulla aukipitolaitteella ja ikkunasukkimilla (”esim. Tiivismalli”), muihin puitteisiin asennettiin ikkunalukot (esim. Mallia Björkboda no 6, painike Björkboda no 255/75B). Ikkunoiden kulmaraudat olivat malliltaan sileitä.⁷⁴

Kahteen suurempaan asuntoon rakennettiin pienet parvekkeet. Asuntojen ulkoparvekkeiden kaiteet olivat teräsrakenteiset. Betoniset ulokeparvekkeet valettiin paikalla, ja niiden pinnat jätettiin käsittelemättömiksi. Parvekkeiden ulko-ovet olivat lasiaukollisia, maalattuja paneeliovina. Asunnoissa käytettiin seinälaatoitusta keittiöissä ja keittokomeroissa sekä kylpyhuoneissa pesuaitaiden yhteydessä. Kylpyhuoneiden muurattujen kylpyammeiden etupinnat ovat keraamista laattaa. Keraaminen laatta oli valkoista ja sen koko on 15x15cm. Laattaa on käytetty kolme

laattaa korkeina kenttinä. Kylpyhuoneiden lattiat tehtiin Pukkilan valkoisista laatoista no 116. Pesutiloissa jalkalistoina käytettiin laatta jonka korkeus oli 7,5cm. Wc-tilat varustettiin peileillä ja lasihyllyillä, joissa oli kromatuilla kannattimilla. Keittiössä ja wc-tiloissa käytetyt koukut olivat emaloituja, samoin tilojen 6-haaraiset pyyhenaulat.⁷⁵

Keittiösisustuksista mainitaan rakennusselityksessä, että kiintokalusteet ovat maalattuja ja työpöytätasot oliiviöljyllä käsiteltyä koivulevyä. Pesupöydät tehtiin ruostumattomasta teräksestä. Eteisiin tehtiin koivusta ”kiilloitetut” (lakatut) vaatenaulakot.⁷⁶

Rakennusryhmän Ivis-tekniiset ratkaisut

Rakennusryhmään toteutettiin pääasiassa painovoimainen ilmanvaihto. Ilmanvaihtohormit (tulo- ja poistoilmahormit) rakennettiin siilorakennuksen kaikkiin kellari- ja ensimmäisen kerroksen tiloihin sekä kaikkiin tasovaraston kerroksiin. Hormeihin asennettiin tulo- ja poistoilmaventtiilit.⁷⁷

Siilojen pölynpoistoa varten rakennettiin tornin 11. kerrokseen siilojen ylähoitotasolle pölynpoistokanava ja pölynpoistuhuone, joka ulottui kerrosten läpi ylimmälle kerrostasolle. Pölyhuoneen ulkoseinissä sijaitsevat molemmin puolin tornin julkisivua suuret tuuletussäleiköt.⁷⁸

Konttoritiloissa henkilökunnan puku- ja ruokailuhuoneisiin tuli ikkunapenkkeihin rakentettiin. Asuinrakennukseen toteutettiin keskuslämmitys ja painovoimainen ilmanvaihto. Tasovaraston ja siilovaraston tilat olivat pääosin lämmittämättömiä tiloja.

Varastorakennuksen tekniikkaa varten sinne tuli 25 kappaletta sähkömoottoreita. Näitä varten tarvittiin betonista rakennettuja perustuksia ja kannatinhyllyjä.

Kuva 5.1
Munkkisaaren laiturin rantaa vuoden 1965 jälkeen. Etualalla Fordin kokoonpanotehdas, keskellä Munkkisaaren teollisuustalo ja vasemmassa laidassa Valtion Viljavaraston rakennusryhmä. MOBA

Kuva 5.2
Työskentelyä Valtion viljavaraston tutkimuslaboratorion tiloissa Munkkisaarella. Päivämätön valokuva SVA

5. MUUTOSHISTORIA

Viljavaraston tutkimuslaboratorion tilat tasovarastossa

Vuonna 1965 suunniteltiin tasovaraston eteläpäätyyn rakennuksen ensimmäiseen ja toiseen kerrokseen lisätiloja Valtion Viljavaraston tutkimuslaboratorion käyttöön.⁷⁹ Uudet tilat lämmöneristettiin kylmistä varastotiloista ja kerrosten välille rakennettiin uusi porrasyhteys. Tasovaraston ensimmäiseen kerrokseen rakennettiin desinfektiohuoneen yhteyteen toinen huonetila ja eteistila, jonka kautta oli porrasyhteys rakennuksen toiseen kerrokseen. Muutokset liittyivät Viljavaraston laboratoriotointojen siirtämisestä Vainikkalasta osittain Munkkisaaren satamavaraston yhteyteen vuonna 1962.⁸⁰ Toimintaa laajennettiin vuonna 1965. Toiseen kerrokseen sijoituvia tiloja olivat myllyhuone, kaksi toimistotilaa, laboratorio, idätyskuone ja kylmävarasto. Toimistotilojen ja laboratorion väliseinät olivat sisälaseineitä. Näihin muutoksiin liittyen tehtiin ensimmäiset julkisivumuutokset tasovaraston eteläpäätyyn (päädyssä ensimmäiseen ja toiseen kerrokseen avatut pikkuikkunat, toisen kerroksen lasitiili-ikkunan muuttaminen tavalliseksi ikkunaksi) ja meren puoleiseen julkisivuun (toisessa kerroksessa toimistohuoneiden kohdalla alaspäin laajennettu ikkuna-aukko).⁸¹

Muutokset 1970-luvulla

Rakennuksen alkuperäiset suunnittelijat Aili ja Niilo Pulkka suunnittelivat tasovaraston 1- 4. kerrokseen 1970-luvun lopulla laboratoriolajennuksen, johon liittyi myös uusien sosiaalitilojen rakentaminen.⁸² Muutostyön pääpiirustukset on päivätty 14.6.1977 ja ne on allekirjoittanut Niilo Pulkka.⁸³ Suunniteltuja muutostöitä ei ilmeisesti toteutettu koko-

naisuudessaan ainakaan rakennuksen kolmannessa kerroksessa.⁸⁴ Muutostöiden erikoissuunnittelijoina toimivat rakenteiden osalta Insinööri-toimisto Pöysälä & Sandberg, LVI-järjestelmien osalta Lämpöinsinööri-toimisto Toijala & Co Ky ja sähkötöiden osalta Insinööri-toimisto Risto Mäenpää.

Tasovaraston ensimmäiseen kerrokseen sijoittuva desinfektio-osasto jaettiin laboratoriotilaan ja leivontahuoneeseen. Laboratorion ja konekorjaamon väliseen vyöhykkeeseen rakennettiin naisille ja miehille pukuhuoneet ja peseytymismahdollisuudet. Tasovaraston puolelta rajattiin lisätilaa teräsvaraston käyttöön.⁸⁵ Toisessa kerroksessa tasovaraston eteläpäädyssä olevia laboratoriotiloja laajennettiin. Laajennettavan laboratorion yhteyteen lisättiin lajitteluhuone, näytevarasto ja opetushuone.

Kolmanteen kerrokseen suunniteltuja tiloja (henkilökunnan käyttöön tarkoitettuja kahta ruokailuhuonetta, jakelukeittiötä, pesu- puku- ja kuivaushuoneita, erillisvarastoa ja haalarihuoltoa) ei ilmeisesti toteutettu. Suunnitelmat olisivat edellyttäneet lisälämmöneristyksen rakentamista lämmittämättömään tasovaraston tilaan. Ilmeisesti myöskään tasovaraston neljänteen kerrokseen suunniteltu ilmanvaihtokonehuone ja varastotilajako eivät toteutuneet.⁸⁶

Vuonna 1977 lohkaistiin tasovaraston kellarikerroksen eteläpäädyssä tilaa traktoritallia ja varastoja varten. Traktoritalli rakennettiin tilaan, johon johti jo valmiiksi ajoluiska. Varastot ja yhteys perunavarastoon järjestet-

tiin rationaalisesti seuraavaan rakennuksen pilariväleistä. Traktoritallin ilmanvaihtoa varten tilasta rakennettiin tasovaraston meren puoleiselle julkisivulle poistoilmakanava koneellista ilmanvaihtoa varten. Rakennusvalvontaan toimitetut suunnitelmat on allekirjoittanut A. Pajula.⁸⁷

Purkauslaajennuksen rakentaminen 1978

Helsingin satamavaraston suurimittakaavaisempien laajennushankkeiden kariuduttua siilovaraston toimintaa päätettiin parantaa rakentamalla sen pohjoispuolelle uusi purkauslaajennus autopurkausta varten. Samalla loppui junarahti varastolle. Purkauslaajennuksen tieltä purettiin aiemmin raiteita kattanut betonikatos. Purkauslaajennuksen arkkitehtoninen ilme ja materiaalivalinnat poikkesivat rakennusryhmän aiemmasta ilmeestä. Laajennuksen volyyymi oli korkea, tasakattoinen suorakaide, joka työntyi siilojen pohjoispuolella rakennuksen julkisivulinjasta itään päin. Julkisivumateriaaliksi valittiin ekonominen muovipinoitettu, harmaa teräslevy. Muuten julkisivuihin tehtiin luonteeltaan teknisiä muutoksia ja niihin liittyviä laite-asennuksia; tasovaraston ilmanvaihtokonehuoneen kohdalla korvattiin yksi meren puoleisista kapeista ikkunoista säleiköllä, katolle rakennettiin uusia piippuja ja pihan puoleiselle siilojen julkisivulle rakennettiin huoltotaso ja sinne johtavat tikkaat. Muutossuunnitelmat laati insinööritoimisto Pöysälä & Sandberg.⁸⁸ Siiloista yksi muutettiin pölysiiloksi ja yksi elevaattoritulaksi.⁸⁹

Purkauslaajennuksen rakennustöiden yhteydessä rakennusryhmään toteutettiin myös muita pienempiä tilamuutoksia, jotka liittyivät rakennuksen teknisiin järjestelmiin, laboratoriotiloihin ja konetornin ensim-

mäisessä kerroksessa sijaitseviin konttoritiloihin. Tasovaraston ja siilojen kellarissa tehtiin teknisissä tiloissa muutostöitä. Nivelosan kohdalle toiseen kerrokseen suunniteltiin uusia teknisiä tiloja: sinne sijoitettiin uudet ilmastointikonehuone, paineilmakonehuone ja sähkökeskushuone. Tasovaraston kolmannen kerroksen lounaiskulmaan sijoitettiin uusi ilmastointikonehuone.

Laboratorion tiloissa tasovaraston ensimmäisessä kerroksessa tehtiin laboratorion viereiseen huoneeseen pieni kalustemuutos. Toisessa kerroksessa rakennettiin laboratoriotiloihin toinen näytevarasto. Opetustilaksi osoitettu tila on merkitty suunnitelmissa pakkausvarastoksi ja siihen on avattu uusi, suurempaan näytevarastoon johtava pariovi.

Konttoritiloissa yhdistettiin vanhat sosiaalitilat yhdeksi suuremmaksi miesten pukuhuoneeksi. Tilaryhmää laajennettiin tasovaraston suuntaan. Konttorin yhteyteen laajennukseen sijoitettiin laboratoriotiloja ja myllyhuone, käytävän jatkoksi uusi, ikkunaton pieni tila korvaamaan purettuja naisten sosiaalitiloja. Sirpalesaaren suuntaisella julkisivulla suunniteltiin pientä valvomotilojen laajennusta ulkotilaan, mutta tätä julkisivumuutosta ei ilmeisesti toteutettu.⁹⁰

Insinööritoimisto Pöysälä & Sandbergin suunnittelutoimeksiantoon liittyi vielä 1970-luvun lopussa lisämuutoksia. Tasovarastoon rakennettiin satamasta kuljetinhihna.⁹¹ Varaston eri kerroksista purettiin säkkielevaattoreita ja niiden vanhoja aukkoja välipohjissa valettiin umpeen. Tasovarastoon rakennettiin myös uusia väliseinärakenteita.

Vielä vuonna 1981 Insinööritoimisto Pöysälä & Sandbergin suunnitelmien mukaan rakennettiin tasovaraston kellarikerrokseen puutyövers-tas ja erillisiä varastotiloja.⁹²

Muutokset 1980-luvulla –tasovarastosta toimistotaloksi

Valtion viljavarasto toteutti vuosina 1979-1985 mittavan siilovarastojen laajennusohjelman, jonka seurauksena voitiin vähentää tasovarastojen määrää koko organisaation varastokapasiteetista.⁹³ Munkkisaaren varaston tasovaraston muuttaminen asteittain vuokratelpoisiksi toimistotiloiksi 1980-luvun kuluessa liittyi osaltaan tähän kehitykseen.

1980-luvun alussa suunniteltiin laajempi muutostyö tasovaraston toiseen ja kolmanteen kerrokseen. Muutostyön suunnitteli arkkitehti Mona Hedman (Mona ja Lars Hedman, arkkitehdit Safa).⁹⁴ Muutostyössä edellä mainitut tasovaraston kerrokset muutettiin suurimmaksi osaksi lämpöeristetyksi tilaksi. Valtion Viljavaraston laboratoriotiloja laajennettiin toisessa kerroksessa toimistohuoneilla, kolmas kerros rakennettiin Oy Sinebrychoff Ab:n juomapalveluiden toimintaa varten.⁹⁵ Ulkoseinien lisälämmöneristys toteutettiin rakentamalla vanhan yhden kiven kahitiili-muurauksen sisäpuolelle uusi lämmöneristekerros (100mm mineraalivillaa) ja puolen kiven kahi-tiilimuuraus. Vanhojen yksinkertaisten teräsikkunoiden lisäksi asennettiin uudet sisäänaukeavat, lämpölaseilla varustetut puuikkunat. Ilmeisesti tämän muutostyön yhteydessä ei vielä laajennettu meren puoleisen julkisivun ikkuna-aukkoja, sillä pääpiirustussarjaan kuuluu julkisivupiirustuksista vain etelän puoleinen projektio. Tasovaraston eteläjulkisivulla laajennettiin kolmannessa kerroksessa entisen lasitiili-ikkunan aukkoa (toisen kerroksen mallin mukaan). Vanhat lasitiilet korvattiin puuikkunalla.⁹⁶

Käyttötarkoituksen muutoksen toteuttamiseen kaivattiin kuitenkin kokonaisvaltaista otetta. Rakennus- ja ympäristötoimisto Vesa:n tehtäväksi annettiin selvittää, miten Munkkisaaren varastorakennuksen tasovarasto-osa olisi muutettavissa toimistokäyttöön, esimerkiksi tilanpuutteesta kärsineen Viljavaraston pääkonttorin tarpeisiin.⁹⁷ Työt suunniteltiin toteutettavaksi vaiheittain johtuen tarpeesta sopeuttaa varastointitoimintoja, Koffille vuokrattujen tilojen vuokrasopimuksen jatkumisesta vuoteen 1987 asti sekä rakennuttajan aikomuksesta toteuttaa muutostyöt omana rakennustyönä. Luonnokset uusista tilankäyttösuunnitelmista on päivätty 30.9.1982. Käyttötarkoituksen muutoksen edellyttämästä asemakaavan muutoksesta jätettiin hakemus joulukuussa 1982.⁹⁸

Tasovaraston muutos varastotiloista toimistotiloiksi toteutui asteittain 1980-luvun kuluessa.⁹⁹ Ensimmäisessä vaiheessa päätettiin ryhtyä ratkaisemaan tutkimuslaboratorion tilojen ongelmaa, sillä vaikka toiseen kerrokseen oli juuri rakennettu lisää toimistotiloja, olivat itse laboratorion tilat epäkäytännöllisiä ja kuluneita.¹⁰⁰ Tutkimuslaboratorion tilat siirrettiin kokonaan toiseen kerrokseen, entiset laboratorion porrasyhteydet purettiin ja ensimmäisessä kerroksessa sijainneet vanhat laboratoriotilat muutettiin varastotiloiksi. Muutostöiden suunnittelussa tavoiteltiin uudisrakentamisen tasoa ja rakennuksen arvo nähtiin lähinnä sen käytön mahdollisuuksissa.¹⁰¹

Vuonna 1984 ryhdyttiin rakentamaan tasovaraston neljättä kerrosta, jonne suunniteltiin Valtion viljavaraston atk-osaston ja teknisen osaston toimitiloja. Samassa yhteydessä lisälämmöneristettiin rakennuksen ylin kerros. Uusia tiloja varten rakennettiin tasovarastoon koneellinen

ilmanvaihto, jonka vaatima konehuone ratkaistiin lisärakennuksena kaulaosan katolle. Tasovaraston räystäskorkkoa nostettiin yläpohjan lisälämmöneristämisen johdosta, kaulaosan julkisivut lisälämmöneristettiin ulkopuolelta ja siilojen maalatut betonipinnat ruiskubetonoitiin.¹⁰²

Vuonna 1986 haettiin uudelleen rakennuslupaa tasovaraston 4. kerroksen muutostöille. Aiemmin suunnitellun keskeiskäytäväratkaisun ja erillisten toimistohuoneiden tilalle rakennettiin avokonttoria, verstaita ja varastotilaa.¹⁰³

Valtion viljavaraston keskusorganisaatioon liittyvät laboratoriotoinnot muuttivat Munkkisaaren satamavarastosta Pukinmäen uuteen toimitaloon vuonna 1987. Samaan aikaan päättyi myös Koffin juomapalveluiden vuokrasopimus tasovaraston kolmannen kerroksen tilojen osalta. Vapautuviin tiloihin suunniteltiin uusia muutoksia.¹⁰⁴ Muutoksia tehtiin lisäksi myös tasovaraston kellarissa ja 1. kerroksessa. Ensimmäisessä kerroksessa suunniteltiin tilamuutoksia vanhaan laboratoriotilaan (desinfektio-osasto). Myös konekorjaamon tila otettiin toimistokäyttöön. Kolmannessa kerroksessa (Koffin juomapalvelun tiloissa) suurennettiin näyttelytilaa ja muutettiin IV-konehuone laitehuollon tilaksi. Viidenteen kerrokseen rakennettiin väliseinät. Avoin tila muutettiin suurehkoiksi toimistotiloiksi.¹⁰⁵ 1980-luvun muutostöiden yhteydessä tasovaraston julkisivuihin tehtiin runsaasti muutoksia: ikkuna-aukkoja suurennettiin ja meren puoleisella julkisivulla muurattiin osin umpeen. Ikkunat vaihdettiin kellarin tiloja lukuun ottamatta sisäänaukeaviksi, kaksipuitteisiksi, peittomaalatuiksi puuikkunoiksi, joiden sisin lasi oli kaksinkertainen

umpiolasielementti.¹⁰⁶ Ikkunat jaettiin vaakasuuntaisella puitejaolla kolmeen päällekkäiseen, matalaan ruutuun.

Muutokset 1990-2010

Kuluneiden kahden vuosikymmenen aikana rakennusryhmään ei ole tehty kokonaisvaltaista muutossuunnittelua. Vuonna 1990 suunniteltiin ja toteutettiin Valtion viljavaraston oman teknisen toimiston puolesta muutostöitä tasovaraston kellarikerrokseen ja ensimmäiseen kerrokseen sekä konttoriosan tiloihin. Kellarissa laajennettiin lämmönjako- ja kattilahuonetta, ja tehtiin väliseinä ja ovimuutoksia. Ensimmäisessä kerroksessa tehtiin Viljavaraston konttoriin käytävämuutos, jonka ansiosta konttorin käytävältä saatiin yhteys rakennusryhmän pihalle.¹⁰⁷

Vuokralaisten tarpeita varten tasovarastoon on kuitenkin ilmeisesti viimeisten kahden vuosikymmenen aikana tehty melko paljon tila- ja materiaali muutoksia. Inventointikaavioiden pohjaksi saatujen dwg-tiedostojen mukaan tasovarastossa on paljon tilamuutoksia, joiden alkuperää ei arkistomateriaalin perusteella onnistuttu selvittämään.¹⁰⁸ Näkyvin 2000-luvun muutoksista on ollut koko rakennusryhmän kokonaisuudelle näkyvästi leimaa antaneen vanhan laivanpurkauslaitteen korvaaminen uudella. Siilojen itäpäätyn ja rakennusryhmän pihapäällysteeseen on asennettu valomainoikset. Siilojen julkisivujen mainoslaite on sijoitettu koko alueen suurmaisemassa hyvin näkyvälle paikalle.

Kuva 5.3 Hernesaaren repaleista täyttörantaa. Fordin kokoonpanotehtaan ulkomuodon perusteella valokuva on otettu vuoden 1965 jälkeen (lisäkerros on rakennettu) mutta ennen vuotta 1972 jolloin rakennuksen kattolyhty purettiin. MOBA

Kuva 5.x
Tasoristeyksestä varoittava liikennemerkki Hernesaassa vuonna 2010. Valokuva KSV.

Ympäristön muutokset

Koko Hernesaaren alue muuttui 1960-luvun lopulta lähtien voimakkaasti. Alueen itärannalla täyttöjä tehtiin etenkin 1970-luvun kuluessa. Aluetta kaavoitettiin ja rakennettiin pääasiassa viereisen telakan tarpeisiin. Nykyiselle Hernesaaren ympäristölle leimalliset teollisuushallit rakennettiin pääosin 1970-luvun kuluessa, monumentaalisimmat niistä tosin vasta 1990-luvun puolessa välissä.

Munkkisaaren varastorakennuksen lähiympäristö muuttui oleellisesti viereisen Munkkisaaren teollisuustalon ja sen pysäköintirakennuksen rakentamisen myötä. Arkkitehti Matti Hakalan 1965 suunnitteleman viisikerroksisen toimisto- ja toimitilatalon jatkeeksi rakennettiin 1970-luvun alussa pysäköintilaitos miltei kiinni Valtion viljavaraston asuinrakennuksen palomuriin. Myös rakennusryhmän pohjoispuolen tonttinaapuri Vaasan Höyrymylly Oy laajensi tuotantolaitostaan useaan otteeseen itään päin. Valtion Viljavaraston rakennusryhmän ympäristö tiivistyi.

2000-luvulla entisen Valtion Viljavaraston, nykyisen Suomen Viljavan Helsingin Satamavaraston lähiympäristöön rakennettiin Hernesaarenkadun ja Munkkisaarenkadun välisen asuinkorttelin jatkoksi uusia asuinkerrostaloja ja rantapuistoa. Raideliikenne Ruoholahdesta Merisatamaan jatkuneella satamaradan osuudella oli vähäistä 2000-luvulle tultaessa. Rata purettiin kokonaisuudessaan vuoteen 2009 mennessä.

Kuvat 5.4 - 5.5

Ylimmässä kuvassa Munkkisaaren laiturin rantaa, alemmassa Hernesaaren itärantaa ennen aluetta nykyisin hallitsevien teollisuushallien rakentamista. Ajoittamattomat valokuvat MOBA

Kuva 6.1
Munkkisaaren satamavaraston siiloston pääty Laivakadulta nähtynä v. 2011

Kuva 6.2
Näkymä entisen Vaasan Höyrymylly Oy:n siilojen ja Munkkisaaren satamavaraston väliin jäävälle kadulle rannasta.

Kuva 6.3
Tasovaraston betonirakenteisia katoksia Munkkisaaren laituriilla.

6. NYKTILOIDEN TILANNE

Ympäristö

Valtion Viljavaraston Munkkisaaren varaston rakennusryhmän lähiympäristöä leimaavat nykyisin 1970-luvulta lähtien rakennetut suurimittakaavaiset, pääasiassa telakan tarpeita varten rakennetut hallit. Munkkisaaren varaston siilorivistö yhdessä sen takana nousevien Vaasan Höyrymylly Oy:n siilojen kanssa muodostavat kuitenkin edelleen vaikuttavan kokonaisuuden koko Hernesaaren alueen siluettina. Munkkisaaren varaston siilojen länsipääty on näkyvä elementti Hernesaaren alueen kaupunkikuvassa Ursinin kalliolta nähtynä; Ruoholahden - Hietalahden suunnalta katsoen rakennuksen konetorni on Munkkisaaren laiturin rakennusrintaman kohokohtia. Rakennusryhmän ympäristö rannan ja laiturin puolella jäsentyy edelleen suhteellisen selväpiirteisenä. Laiturille saapuu edelleen satunnaisesti rahtilaivoja viljalastissa. Vanha laivanpurkauslaitte on korvattu hiljattain uudella. Nykyisin Munkkisaaren laituri toimii kuitenkin enimmäkseen risteilylaivojen kiinnittymispaikkana. Helsingissä vierailee kesäkuukausina lukuisia risteilyjäitä päivittäin -entinen rahtiliikenne on vaihtunut matkailuun.

Myös entisen raideyhteyden kohdalla korkeiden siilorakennusten väliin jäävä kuilumainen katutila on tilallisesti säilynyt alkuperäisessä muodossaan. Rakennuksen pihan puolella ympäristö vaikuttaa jäsentymättömältä. Munkkisaaren teollisuustalon pysäköintihalli työntyy kulmittain kiinni Valtion viljavaraston rakennusryhmään. Lähiympäristöä leimaavat lähestymissuunnalta käsin eri kiinteistöjen pysäköintialueet, joiden lomasta lähestytään rakennusryhmää. Pihaa rajaavat edelleen 1950-luvulla toteutetut lehtipuuistutukset.

Asuinrakennuksen muurien ympäröimää pihalla ei nykyisin ole puuistutuksia. Rakennushistoriaselvitystä tehdessä piha oli peittynyt kinoksiin, joten pihan säilyneisyyttä ja nykytilaa ei tässä voida kattavasti arvioida. Pihan portaaseen liittyvät liuskevillaatoitukset ovat alkuperäisiä.

Hernesaaren alueen koillispuolella kaupungin reuna ja puistoalueet siistiytyvät parhaillaan. Hylkeenpyytäjänkadun itäpuolen uudet asuin-kerrostalot ovat tulevan uuden kaupunginosan ensimmäisiä rakennuksia. Hernesaaren alueella on käynnissä osayleiskaavan laatimistyö. Telakan rakennukset ovat nykyisin väliaikaiskäytössä.

Kuva 6.4

Munkkisaaren satamavaraston ympäristö nykyisin. Kartta KSV:n materiaalin pohjalta. Munkkisaaren satamavaraston rakennusryhmä korostettu.

Julkisivut

Munkkisaaren rakennusryhmän rakennusten volyymit ja keskinäinen hierarkia vastaavat edelleen pääpiirteittäin alkuperäistä toteutusta. Kaulaosan korotus istuu alkuperäiseen ratkaisuun melko huomattomasti, tosin sen julkisivujen ulkopuolista lisälämmöneristystä ei voida pitää julkisivujen kannalta erityisen onnistuneena ratkaisuna. Rakennuksen pohjoispuolen purkauslaajennus on sekä volyymltaan että materiaaleiltaan ristiriidassa alkuperäisen toteutuksen arkkitehtuurin kanssa. Asuinrakennuksessa ja tasovarastossa on alkuperäinen kahi-tiilimuuraus. Siilorakennuksen ja konetornin aiemmin maalatut betonijulkisivut on korjattu ruiskubetonoinnilla. Valokuvista päätellen siilojen, konetornin ja kaulaosan entisten betonijulkisivujen värit on ollut ilmeeltään nykyistä huomattavasti vaaleampi.

Tasovaraston julkisivut ovat muuttuneet detaljitasolla ryhmän rakennuksista eniten - siinä määrin että julkisivujen kokonaisilme eroaa alkuperäisestä toteutuksesta huomattavasti. Julkisivujen suhteet ovat muuttuneet huomattavasti, kun ikkuna-aukkoja on suurennettu tilojen käyttötarkoituksen muutoksen yhteydessä. Meren puoleisella julkisivulla vanhoja ikkuna-aukkoja on myös muurattu umpeen. Lämmittämättömän varastotilan muuttaminen toimistotilaksi on vaatinut alkuperäisten, hyvin sirojen yksinkertaisten teräsikkunoiden korvaamista paremmin lämpöä eristävillä ikkunarakenteilla. Asteittain edenneissä muutostöissä on käytetty ajalleen tyypillisiä perusratkaisuja. Tasovaraston julkisivujen alkuperäinen linjakas arkkitehtoninen ilme muodostui rakennuksen

Kuva 6.5 -6.6

Yläkuvassa Munkkisaaren satamavarasto pihan puolelta., Alemmassa kuvassa tasovaraston meren puoleinen julkisivu kuvattuna alkuvuodesta 2011.

koko julkisivun mitalle sommitelluista kapeista nauhaikkunoista, jotka korostivat rakennuksen rakenteellista perusratkaisua. Varastorakennuksen ikkunaratkaisut; sirot teräsikkunat, lasitiilirakenteet ja osittain lasituksena käytetty rautalankalasi ovat vaihtuneet toimistorakennukseen soveltuviin perusdetaljeihin. Sinällään ikkunamuutokset kertovat havainnollisesti rakennuksen käyttötarkoituksen perustavanlaatuisesta muutoksesta. Tasovaraston julkisivujen nykyinen arkkitehtoninen ilme on kuitenkin alkuperäistä toteutusta huomattavasti tavanomaisempi. Omalta osaltaan kokonaisuutta ovat hämärtäneet tasovaraston meren puoleisella julkisivulla kellarista katolle johdetut ilmanvaihtokanavat. Tasovaraston toimintaan liittyneet lastauslaitureiden painovoimaa uhmaavat, komeat betonirakenteiset katokset ovat säilyneet ränsistymisestä huolimatta kohtuullisen alkuperäisessä asussa.

Kuvat 6.7 - 6.8

Yllä vasemmalla lipputankoparveke vuonna 2011. Oikealla lähikuva parvekkeesta vuodelta 2007, kuva KSV.

Kuva 6.9

Konetornin porrashuoneen teräs rakenteinen ikkunanauha vuonna 2011.

Kuva 6.10 (äärimmäisenä vasemmalla)

Tasovaraston ja konetornin välinen kaulaosa, pihan puolen julkisivu vuonna 2011.

Kuva 6.11

Viljan purkauspaikka ja katos. Konttoriosan sisäänkäynti ja erkkeri.

Kuva 6.12 (alla äärimmäisenä vasemmalla)

Tasovaraston katokset ja uusittu viljanpurkauslaitte kuljettimiseen Munkkisaaren laiturin puolella.

Kuva 6.13

Kellarin sadekatos ja asuinrakennuksen julkisivu pihalle vuonna 2011.

Siilojen ja konetornin julkisivuihin ei toistaiseksi ole (purkauslaajennuksen rakentamista lukuun ottamatta) tehty merkittäviä muutoksia. Rakennukseen on tehty joitakin teknisten rakenteiden lisäyksiä ja julkisivujen maalatut betonipinnat on korjattu ruiskubetonoinnilla. Purkauslaajennuksen paikalta purettiin junapurkaukseen liittynyt betonirakenteinen katos. Siiloston ylähoitokerroksen julkisivujen ilme on muuttunut alkuperäistä umpinaisemmaksi, kun sisäänvedetyn kerroksen sivuikkunat korvattiin kattoikkunoilla. Konetornin arkkitehtoninen luonne on säilynyt kohtuullisen alkuperäisenä. Rakennuksen porrashuoneessa ja konetornin tiloissa on edelleen alkuperäiset, teräsprofiileista kootut yksinkertaiset sisäikkunat, joiden kunto on kuitenkin huolestuttavan huono. Samoin tornin merenpuoleisen julkisivun oleellinen arkkitehtoninen yksityiskohta, noppamainen lipputankoparveke jonka sivujen kaiteet ovat olleet terästä, on korjaustoimenpiteiden tarpeessa. Konetornin ylimmän kerroksen kattoterassikerrokseen ei rakennushistoriaselvitystyötä tehdessä ollut pääsyä, joten terassin ja ylimmän kerroksen lipan ja terassin pintojen säilyneisyydestä ei ole tarkkaa tietoa. Konetornin ja siilojen vähäeleisessä arkkitehtuurissa harvojen detaljien ja arkkitehtonisten elementtien merkitys korostuu.

Asuinrakennuksen julkisivuissa tapahtuneet muutokset ovat lähinnä ovimuutoksia. Autotallien ovet on uusittu ajan kuluessa umpinaisiksi, metallirakenteisiksi nosto-oviksi. Myös pääoven alkujaan puinen ulkoovi on vaihdettu metallirakenteiseksi. Asuinrakennuksessa ja siilorakennuksen konttoriosassa on edelleen alkuperäiset 1950-luvulla rakennetut peittomaalatut puuikkunat.

Kuvat 6.14 - 6.15

Asuinrakennus vuonna 2011, yllä julkisivu merelle, alla pihalle.

TUPAKANPOLTTO
KIELLETTY

VAROKSIA
Käsitöiden osasto

13B

Sisätilat -tilaryhmät ja rakennusosat

Seuraavassa esitellään Munkkisaaren satamavaraston rakennusryhmän sisätilojen nykytilaa. Rakennusryhmän kolme eri osaa -konetorni ja siilot, asuinrakennus ja tasovarasto käsitellään edellä mainitussa järjestyksessä.

Konetornin ja siilojen sekä asuinrakennuksen tilat on inventoitu alkuvuodesta 2011. Tasovaraston tilat esitellään valokuvien ja yleisluonteisen, kuvailevan tekstin avulla.

Rakennusryhmän osista konetorni ja siilot sekä asuinsiipi ovat säilyneet alkuperäisessä käyttötarkoituksessaan. Tasovaraston tilajakoihin, sisäpuolen materiaaleihin ja rakennusosiin on tehty kokonaisvaltaisia muutoksia käyttötarkoituksen muutoksen johdosta.

Kuvat 6.16- 6.17
Siilokellarin sienipilareita ja kuljettimia. Kuvat MN / Talli

Siilokellari

Siilokellari sijoittuu siilojen alapuolelle. Tilassa on viljan siirtoon liittyviä alkuperäisiä kuljettimia, elevaattoriputkia ja siilojen alaosan betonisuppilot. Rakennuksen kantavat pilari sijoittuvat siilojen alaosan suppiloiden lomaan. Tilaan ei ole tehty merkittäviä muutoksia ja se on alkuperäisessä käytössään.

Lattia:

- *Betoni, ei pintakäsittelyä, hierretty pinta*
- *Jalkalistat viistetty betoni, h=25cm, vaalean harmaa*

Seinät:

- *Ulkoseinien näkyvä pinta slammattu tiilimuuraus, valkoinen*

Katto:

- *Siilojen alasuppiloiden ja sienipilarien välistä näkyvä kattopinta on lautamuottiin valettua betonia, pinta maalattu valkoinen*

Ovet:

Pariovi

- *Maalattu teräspariovi, vedin puuta, ovipumppu Abloy (1950-60 I), pitkäsalpa messinki*

Ovi porrashuoneeseen

- *Maalattu teräsovi (1950-I), maalatut terässaranat 2kpl, vetimet molemmin puolin ovea lakattu puu ja maal. teräs, ovesa nostosalpa. Karmit ja kynnykset maalattu teräs*

Tilan muut ovet (2kpl)

- *Maalattuja teräsovia (1950-luvun tyyppi), vetimet puu/metalli*

Ikkunat:

- *Siro-teräsprofiilikarmit, rautalankalasi, 1-kert. lasitus. Osa ikkunoista keskeltä saranoituja tuuletusikkunoita, osa kiinteitä. Jyrkät ikkunapenkit betonia, hierretty käsittelemätön pinta*

Pilarit:

- *Lautamuottiin valettuja epäsymmetriset sienipilarit, maalattu valkoinen*

Valaisimet:

- *Posliinikantaisia pallovalaisimia (1950-I) ja riippuvia loisteputkivalaisimia*

Varusteet ja koneet

- *Viljasiilojen venttiilit, kuljettimet, elevaattoriputket*

LVIS:

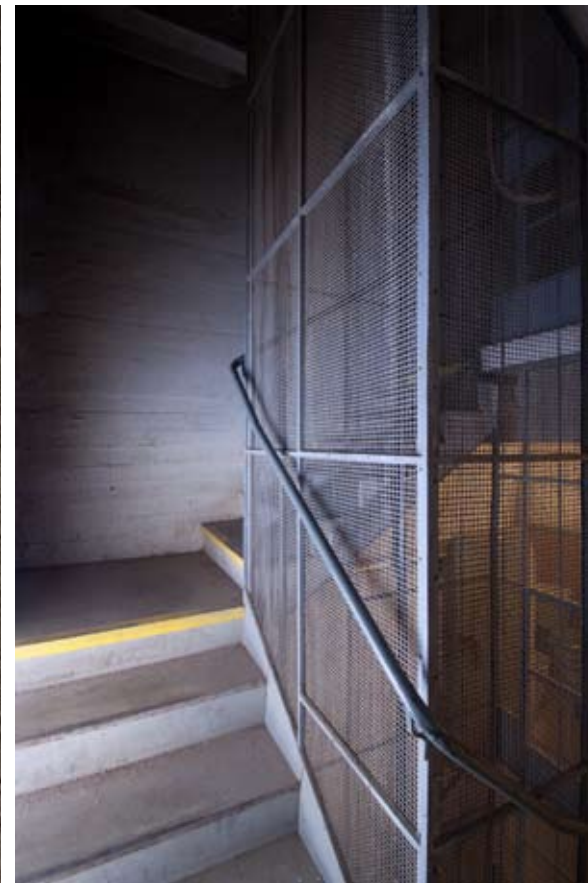
- *Paloposti*
- *Ulkoseinällä kulkee tilan suuntaisesti johtokotelo*

Kuva 6.18
Siilokellarin kattoa. Kuva MN / Talli

Kuva 6.19 (yllä). Konetornin porrashuone, valokuva Talli / MN.

Kuva 6.20 (yllä). Konteronin portaan betoniaskelmia.

Kuvat 6.21-6.23
(vasemmalla)
Porrashuoneen teräsra-
kenteinen ikkunaseinä ja
sen yksityiskohtia.

Kuva 6.24
(oikealla)
Porrassyöksyn betonira-
kenteita, keskipalkki.

Porrashuone kellarikerroksesta I l. kerrokseen

Porrashuone on tilajärjestelyiden osalta alkuperäisessä asussaan. Porras on U-muotoinen ja sen keskellä on alkuperäinen 1950-luvun henkilöhissi.

Lattia:

- Käsittelemätön betoni, ei jalkalistoja

Seinät:

- Tasolla +3.7 seinä lautamuottiin valettua betonia, maalattu valkoinen
 - Hissikuilun seinät kellariin johtavalla portaan osuudella hierretty pinta, maalattu valkoinen, kulmavahvikkeet
 - Tasolta +7.8 ylöspäin seinäpinnat slammattu / rapattu valkoinen

Katto:

- Lautamuottiin valettu betoni, maalattu valkoinen

Ovet:

Ovi porrashuoneesta käytävälle, taso +3.7

- Maalattu teräs (1950-l), maalatut teräskarmit ja kynnys, puu/metalli -vedin, lukkopesä Abloy, maalatut terässaranat, ei peitelistoja (teräskarmi upotettu betoniin), jousisuljin

Ikkunat:

- Korkea ikkunaseinä, kiinteä yksinkertainen lasitus.Osa laseista rautalankalasia. Ikkunaseinään liittyy avattavia tuuletusosia ja -luukkuja. Karmit ja profiilit koottu siroista teräsprofiileista, lasituslistat puuta. Ikkunaseinään liittyy maalattu luukku tasolla 7.1. Ikkunaseinän laseista osa on rikki. Puisia lasituslistoja on korjattu alumiini L-profiileilla. Heloituksen osin rikkinäisiä, osin tarpeen mukaan uusittuja. Ikkunaseinän kunto on huono.

Porras

- Askemat sileäksi hierretty, käsittelemätön betoni, etureunassa teräskulmalistat. Porrastuoksun keskellä kantava teräsbetonipalkki.
 - Käsijohde hissien sivustalla maalattu teräsputki, d=35mm
 - Ikkunaseinän edustalla suojakaide, maalattu teräsputki-profiili

Valaisimet:

- Posliinikantaiset pallovalaisimet, d= n. 200mm

Varusteet ja koneet

- Henkilöhissi 1950-l, saksiveräjäovi, maalatut verkkoseinät
 - Porrastasanteilla seinään maalatut kerrostunnisteet

LVIS:

- Lämmittämätön tila
 - Paloposteja varten nousujohto, noin joka toisella porrastasanteella venttiilit ja letkuteline

Kuva 6.25 (oikealla). Konetornin porrashuone ja hissi. Valokuva Talli / MN.

Konetornin 1. kerros, valvomo

Konetornin 1. kerroksen valvomosta ohjataan siilojen toimintaa. Tilaan on tehty uusi tilajako. Siitä on lohkaistu tilaa konttorin käytävää varten.

Tilaan sijoittuu alkuperäinen siilon ohjaustaulu.

Lattia:

- *Betoni, käsittelemätön*

Seinät:

- *Käsittelemätön Kahi-tiiliseinä konttorin käytävää vasten*
 - *Tilan ajoittamattomat kopperakenteet vaneria*
 - *Muut seinät betoni, maalattu pinta*

Katto:

- *Lautamuottibetoni, maalattu*
 - *Katossa koneiden asennusaukko*

Ovet:

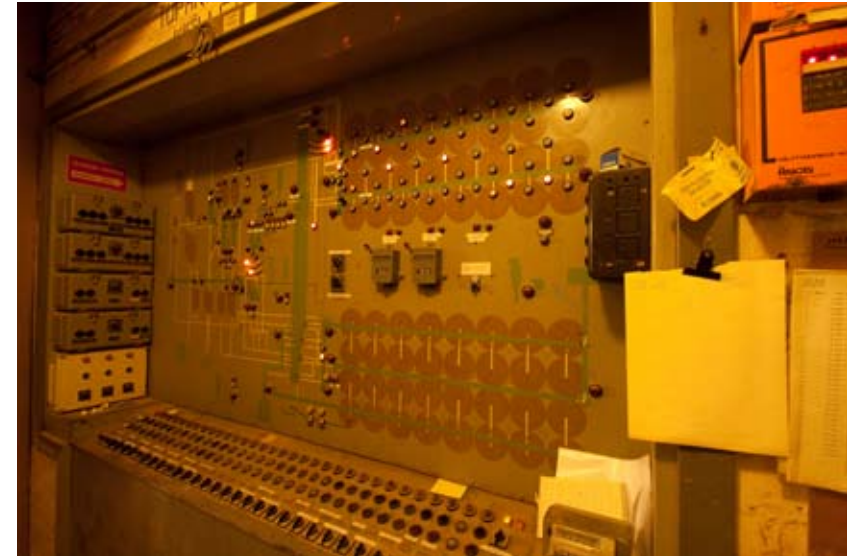
- *Tilan ovet maalattuja teräsovia*
 - *Ovi pihalle teräsrakenteinen taiteovi, jonka yhdessä lehdessä pieni ikkuna-aukko*

Ikkunat:

- *Teräskarmi, lankalasi. Kiinteässä ikkunassa kapea tuuletusosa.*

Pilarit:

- *Betonipilari, lautamuottipinta, maalattu valkoiseksi*

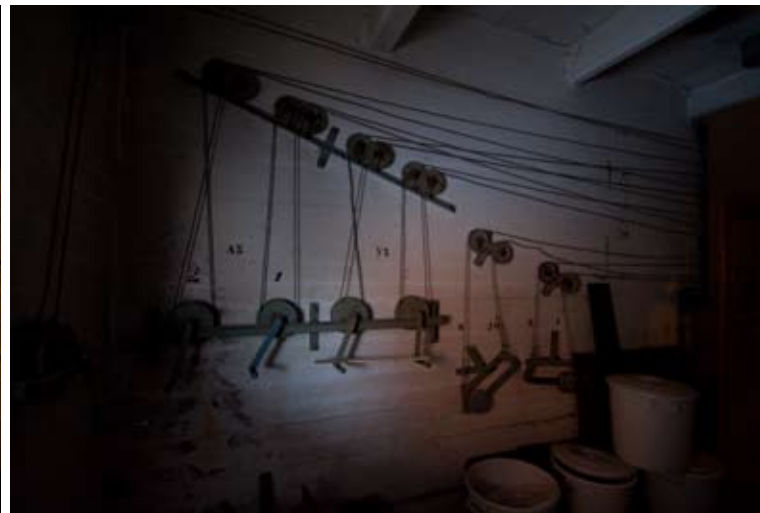
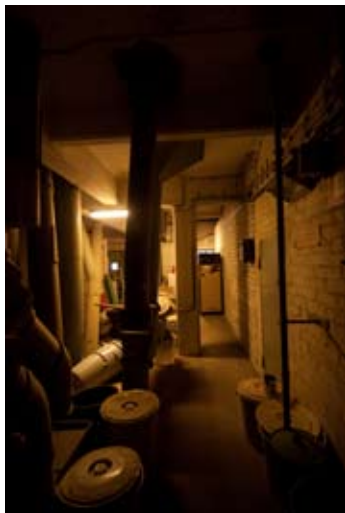

Valaisimet:

- *Loisteputkivalaisimet, pyöreitä posliinikantaisia pallovalaisimia*

Varusteet ja koneet

- *Ohjaustaulu*
 - *Kelat näyttöä varten*
 - *Elevaattoriputkien alaosat*

Kuva 6.26 (äärimmäisenä vasemmalla)
 Näkymä tilaan, etualalla kuljettimien putkia.

Kuva 6.27 (vasemmalla)
 Näytteenottoon liittyvää laitteistoa tilassa, kuva Talli / MN.

Kuva 6.28 (yllä)
 Valvomon alkuperäinen ohjaustaulu 1950-luvulta.

Konetornin 1. kerros, konttoritilat ja entiset sosiaalitilat

Konetornin 1. kerroksen tiloissa on tapahtunut jonkin verran tilamuu- toksia. Konttoria on laajennettu kaulaosan suuntaan, mutta se toimii edelleen alkuperäisessä käyttötarkoituksessaan.

Entiset henkilökunnan sosiaalitilat ovat nykyisin vuokralla toimisto- ja varastokäytössä. Entisissä suihku- ja wc-tiloissa on jäljellä alkuperäisiä lattiapintoja.

Konttorin käytävän linjausta on muutettu siten, että konttorin tiloista on käytävältä yhteys pihalle.

Lattia:

- Konttorin käytävällä harmaa vinyylilaatta, 2 eri sävyä. Jalkalista ja mattolista, lakattu puu
- Konttorissa muovimatto, puumitaatio. Jalkalista ja mat- tolista, lakattu puu
- Konttorin wc-tilassa keltainen Pukkilan kuusikulmainen lattialaatta, keraaminen jalkalista
- Entisissä sosiaali-tiloissa sekä keltainen että valkoinen Pukkilan lattialaatta, keraamiset jalkalistat

Seinät:

- Maalattuja seinäpintoja
- Konttorissa alkuperäinen 1950-l lasiväliseinä
- Konttorin wc-tilassa seinällä laatoitettu alue pesualtaan takana
- Entisissä sosiaali-tiloissa keraamiset valkoiset laatat

Katto:

- Alakatot T-listakannatetut kangaspintaiset levyt

Ovet:

- Konttorin ovi
- Lakattu mäntyovi, vedin puu/metalli

Konttorin väliovet

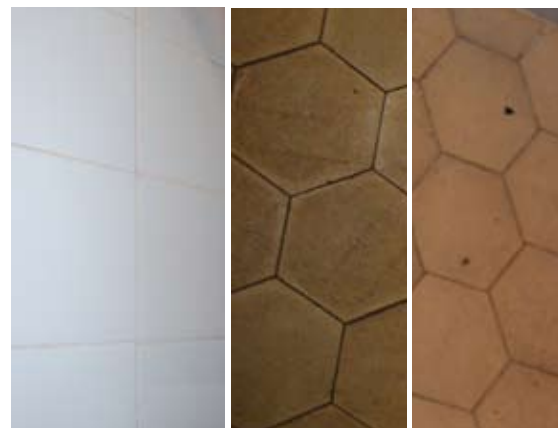
- Peittomaalatut laakaovet. Painikkeet 1960-l, "pukinsarvi"-mallia

Ikkunat:

- 2-kertaiset sisäänaukeavat puuikkunat, konttorin tiloissa helat 1950-l tyyppiä
- Konttorin erkkerissä ikkunapenkki valkoista mosaiikkibetonia

Valaisimet:

- Riippuvat loisteputkivalaisimet

Kuva 6.29 (yllä)

Näkymä konttoritilojen käytävään. Lattia- materiaalin vaihtuminen osoittaa tilajaon muutoksen.

Kuvat 6.30-6.31 (yllä oikealla)

Konttorin lasiseinäinen huone ja sen erk- kerä

Kuvat 6.32-6.33 (oikealla)

Konttorin laboratoriotiloja

Kuvat 6.34-6.37 (vasemmalla)

Konttoritiloissa käytettyjä materiaaleja, joista laatoitetut pinnat ovat varmuudella alkuperäisiä.

Kuva 6.38 (vasemmalla)
Konetornin 2. ja 3. kerros ovat yhtenäistä tilaa. Valokuva Talli / MN.

Kuvat 6.39-6.40
Konetornin 2. ja 3. kerroksen kuljettimia ja suppiloita. Valokuva Talli / MN.

Konetornin kerrokset 2-10

Konetornin tilat sijoittuvat porrashuoneen yhteyteen rakennuksen pihan puolelle. Niille on kulku portaan tasanteilta. Tilojen vaakasuuntaiset ikkunat avautuvat rakennusryhmän pihalle. Tilojen perusdetaljit toistuvat tilasta toiseen. Osa tiloista on kaksi kerrosta korkeita. Konetornin tiloihin sijoittuu viljan varastointiin tarvittava, 1950-luvulta peräisin oleva laitteisto.

Lattia:

- *Betoni, käsittelemätön. Ei jalkalistoja*
- *Konetornin tiloissa on lattiassa 3-osainen teräskantinen luukku koneiden asennusta varten.*

Seinät:

- *Muurattuja tiiliseiniä ja valettuja betonirakenteita, slammattu / rapattu valkoinen*

Katto:

- *Lautamuottiin valettu betoni, maalattu valkoinen*
- *Kattopalkkien korkeus ja suunta vaihtelee tiloissa*

Ovet:

Tilojen ovet porrashuoneisiin:

- *Maalattu teräsrakenteinen ovi (1950-l), maalatut teräskarmit, kynnykset ja salanat. Molemmin puolin ovea nostosalpa*

Ikkunat:

- *1-kertaiset, kiinteät teräsprofiili-ikkunat, joissa avattavia tuuletusosia ja umpiluukkuja.*
- *Ikkunoiden lasituslistat ovat olleet puuta, osa korvattu alumiini L-listoilla*
- *Ikkunapenkit käsittelemätöntä betonia*

Valaisimet:

- *Tiloissa on posliinikantaisia pallovalaisimia seinä- ja kattokiinnitteisiä (1950-l) sekä uudempia loisteputkivalaisimia*

Varusteet ja koneet

- *2.-3. kerros: Elevaattori alapää, elevaattoriputket*
- *5. kerros: 2 viljavaakaa "Chronos", betonisuppilo, elevaattoriputkia ja kuljettimia*
- *6. kerros: Viljakuivuri (poistettu käytöstä), elevaattoriputkia*
- *7.-8. kerros: Viljakuivuri (poistettu käytöstä)*
- *10. kerros: "Chronos"-vaaka*

LVIS:

- *Tilat ovat lämmittämättömiä*
- *Tiloissa on eri-ikäisiä sähköasennuksia*

Kuva 6.41

Konetornin 4. kerros, ikkuna ja koneiston asennusluukku. Valokuva Talli / MN.

Kuva 6.42

5. kerroksen viljavaa'at. Valokuva Talli / MN.

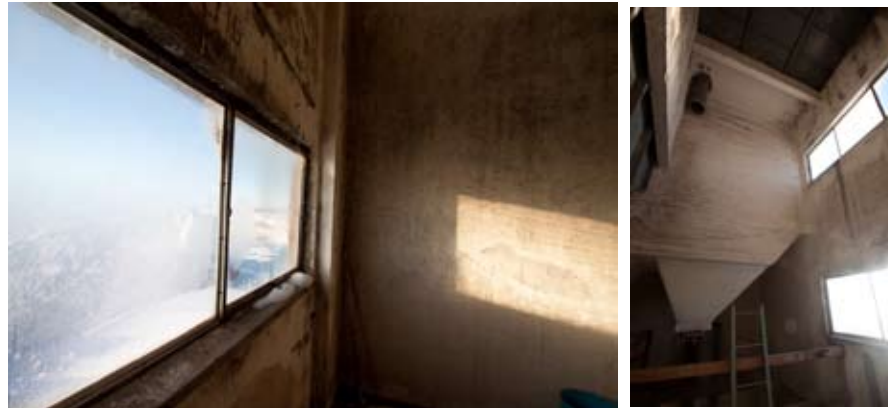
Kuvat 6.43 (vasemmalla), 6-44-6.45 (yllä)
Konetomin 6. kerroksesta on purettu osa välipohjaa, tila on avoin
kahteen ylempään kerrokseen. Kuudenteen kerrokseen sijoittuu
käytöstä poistettu kuivuri. Valokuvat Talli / MN.

Kuvat 6.46-6.48 (vasemmalla)
Konetornin 7.-8. kerrokseen sijoittuu toinen rakennuksen
viljan kuivauslaitteista. Valokuvat Talli / MN.

Kuvat 6.49-6.51 (oikealla)
Konetornin 9. kerros aukeaa 10. kerrok-
seen. Valokuvat Talli/MN

Kuva 6.52 (vasemmalla)
10. kerroksen "Choronos" -vaaka, yksityiskohta.
Valokuva Talli / MN

Ylähoitotaso (I I. krs)

Siilojen päälle sijoittuu siiloston ylähoitotaso, jonka vesikatto on kaareva. Ylähoitotasolta on jokaiseen siiloon huoltoluukku.

Ylähoitotasolla on aiemmin ollut pitkillä sivuilla ikkunat, mutta ne purettiin 1980-luvulla ja korvattiin kattoikkunoilla. Tilan ominaisluonne syntyy kaarevista, lautamuottiin valetuista katon betonirakenteista ja varastorakennuksen alkuperäisistä koruttomista pintamateriaaleista.

Tilan päädyssä on kaksi betonirakenteista parvea ja niille johtavat terästikkaat.

Tilan sivuilla kulkee viistosti elevaattoriputkia.

Kuvat 6.53 - 6.55 (vasemmalla)

Ylähoitotason kaarevia kattorakenteita ja kuljettimia. Ylähoitotason teräsrakenteinen ikkuna (yksityiskohta). Valokuvat Talli / MN.

Kuva 6.56 (oikealla)

Ylähoitotason ikkuna ja koneiden asennusaukko. Valokuva Talli / MN.

Lattia:

- Käsittelemätön betonilattia, ei jalkalistoja

Seinät:

- Rapattu betoni osalla seinistä, osalla lautamuottiin valettu maalattu betoni; seinät valkoisia

Katto:

- Lautamuottiin valettu betoni, kaareva muoto, maalattu pinta (valkoinen); kaarevat kattopalkit

- Sisääntulossa suorat betonipalkit

Ovet ja luukut:

- tilassa 2 kpl maalattuja umpiteräsovia (alkuperäinen 1950-luvun tyyppi) ja 2 kpl uusia mäntypaneliovia (uusissa väliseinissä)

- siilojen huoltoluukut maalattua terästä

Ikkunat:

- Konetornin ikkuna; seinässä kiinteä, 1-lasinen teräsprofiili-ikkuna (1950-l), kuten porrashuoneessa, ikkunapenkki teräshierretty betoni

- Kattoikkunat 1980-luku, 4 kpl

Pilarit:

- neliönmuotoiset betonipilarit, valettu lautamuottiin, maalattu valkoinen pinta

- pilareissa kannakkeet kuljettimille

Valaisimet:

- posliinikantaiset pallovalaisimet lasia (1950-l)

- keskellä tilaa loisteputkivalaisimet

Varusteet ja koneet:

- tilassa kulkee vilja siirtoon tarkoitettuja pyöreitä elevaattoriputkia

- ”tupakointi kielletty” tekstit maalattu sabloonilla seinään

Konetornin 12. kerros

Konetornin 12. kerros vastaa ratkaisuiltaan kerroksia 2-10. Katossa on korkeat, lautamuottiin valetut betonipalkit ja luukku ylempään kerrokseen. Lattiassa on koneiden asennusaukko.

Lattia:

- Käsittelemätön betoni

Seinät:

- Betoni- ja tiilirakenteisia seiniä, slammattu / rapattu valkoiseksi

Katto:

- Betoni, lautamuottivalu, maalattu valkoinen pinta, betonipalkit

Ovet:

- Maalattu teräsovi (1950-I)

Luukut:

- katossa ja lattiassa teräskantiset koneiden asennusluukut

Ikkunat:

- Yksinkertaiset teräsikkunat, maalattu harmaa; 2 kiinteää ja 2 avattavaa puitetta

- Ikkunapenkki viistetty betoni, teräshierretty pinta

Valaisimet:

- Posliinikantaiset pallovalaisimet lasia

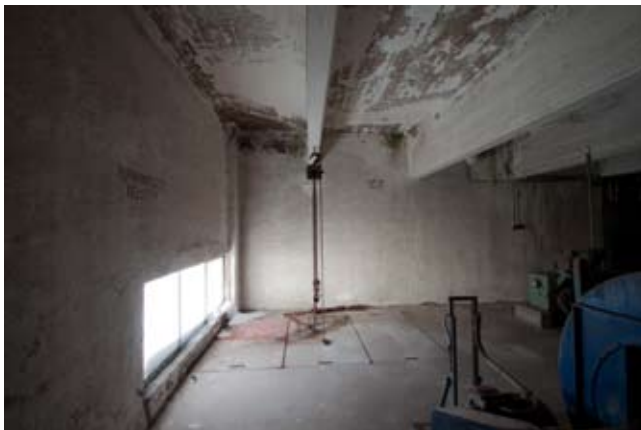
Varusteet ja koneet

- Viljan kuljetukseen ja käsittelyyn tarkoitettua laitteistoa, viljanjakaja (1950-I)

Kuva 6.57 (yllä)
Konetornin 12. kerroksen ikkuna ja sen edessä koneiden asennusaukko. Valokuva Talli / MN.

Kuvat 6.58-6.60 (alla)
Ikkuna ja koneiden asennusaukko.
Tilan ovi on rakennukselle tyypillinen maalattu teräsovi (1950-I tyyppi)
Viljanjakaja tilan takaosassa. Valokuvat Talli / MN.

Konetornin 13. kerros

Konetornin 13. kerros on kooltaan pienempi kuin peruserrokset. Sitä kattaa vino yläpohja.

Lattia:

- Käsittelemätön betoni

Seinät:

- Betoni- ja tiilirakenteisia seiniä, slammattu / rapattu valkoiseksi

Katto:

- Vino betonirakenteinen vesikatto, lautamuottivalu, maalattu valkoinen pinta

Ovet:

Tilan ovi porrastasanteelle

- Maalattu teräsovi (1950-l)

- Teräskarmit (Z-tyyppi) ja -kynnys, maalatut terässaranat

- Nostosalpa terästä, ovensuljin "jousi"

Luukut:

- katossa ja lattiassa teräskantiset koneiden asennusluukut

Ikkunat:

- Kiinteä puuikkuna, käsittelemätön pinta (alkuperäisyydestä ei tietoa)

- Ikkunapenkki betoni, maalattu

Valaisimet:

- Posliinikantaiset pallovalaisimet lasia

Varusteet ja koneet:

- Viljaleivaattori (yläosa), betonipedit lautamuottiin valettu betoni, maalattu valkoinen pinta

- "Tupakanpolto kielletty" -teksti maalattu seinäpintaan

Kuva 6.61 (yllä oikealla)

Konetornin ylimmässä kerroksessa on vino yläpohja. Valokuva Talli / MN.

Kuvat 6.62 (vieressä oikealla)

Elevaattorin yläpää on sijoitettu betonijalustoille. Valokuva Talli / MN.

Konetornin 13. kerros, porras

Konetornin 13. kerrokseen johtaa porrashuoneesta betonista paikalla valettu kierreporras. Ylätasanteelta on pääsy 13. kerroksen konetornin tilaan ja kattoterassille

Lattia:

- Betoni, hierretty pinta, käsittelemätön

Seinät:

- Lautamuottiin valettuja maalattuja betoniseiniä sekä rapattuja / slammattuja seinäpintoja

Katto:

- Lautamuottiin valettu betonirakenne, maalattu valkoinen; vino vesikatto

Ovet:

Ulko-ovi kattoterassille

- Lasiaukollinen metalliovi (ei aukea), teräskarmit ja -kynnys
- Puu/ metalli -vedin (1959-l), Abloy pintalukko

Hissikonehuoneen ovi

- Maalattu teräsovi (1950-l)
- Puu/ metalli -vedin (1959-l), Abloy pintalukko

Valaisimet:

- Posliinikantaiset pallovalaisimet lasia, kahta kokoa; sekä seinä- että kattokiinnitteiset

Varusteet:

- Kerrostunnus maalattu seinäpintaan

Porras:

- Kierreporras teräsbetonia, alapinnassa näkyy lautamuotin jälki
- Porrasaskelmien etureunassa teräskulmalista
- Kaide maalattua, pyöreää teräspuutkiprofiilia, käsijohde $d=40\text{mm}$, alapaarre $d=15$.
Pystytolpat $d=40\text{mm}$.

LVIS:

- Paloposti 12. kerroksen tasolla, sulkuventtiili ja letkuteline

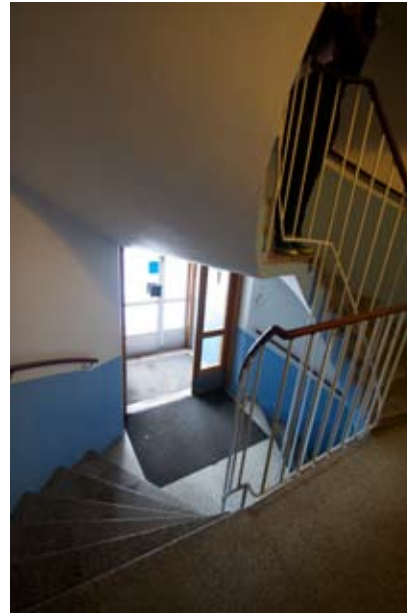

Kuvat 6.63 - 6.64 (vasemmalla)

Betoniporras 13. kerrokseen. Valokuvat Talli / MN.

Kuvat 6.65 (vieressä yllä oikealla)

Portaan ylätasanteella on kulku kattoterassille ja konetornin 13. kerroksen tilaan.

Porrashuone

Porrashuone on pääpiirteissään alkuperäisessä asussaan. Pintojen väritys ei ole alkuperäinen, ja ylimpään kerrokseen on rakennettu porrastasanteelle kevyt väliseinä.

Lattia:

- Mosaiikkibetoni, vaaleanharmaa

Porras:

- Askelmat vaaleanharmaa mosaiikkibetoni
- Kaide pyöreä, maalattu metallipinnakaide, pyöreä käsijohde jossa muovikierre, metallikannakkeet seinässä

Seinät:

- Maalattuja kiviaineisia seinäpintoja, väritys ei ole alkuperäinen

Katto:

- Porrastasanteilla vaimentavia alakattolevyjä

Ikkunat:

- Kaksiosainen kattolyhty (1950-l)

Ovet: Tuulikaapin sisäovi

- Lasiaukollinen pariovi, lakattu puurunko
- Puu/ metalli -vedin, ovensuljin Abloy, saranat messinki. Helojen tyypit 1950-l.
- Peitelistat lakattuja, suoria puulistoja

Asuntojen ulko-ovet porrashuoneeseen

- Lakattuja puuvia
- Metallivedin, postiluukku, ovikello, saranat; 1950-l tyyppejä
- Peitelistat peittomaalattuja, valkoisia puulistoja

Kellarin ovi

- Peittomaalattu peiliovi

Valaisimet:

- Tuulikaapissa kattoon upotettu pyöreä valaisin
- Porrastasanteella pinta-asennettu pyöreä lasivalaisin

Kuvat 6.66 - 6.69 (vasemmalla)

Asuinrakennuksen porrashuone, porrashuoneen alkuperäinen sisäovi ja kattoikkuna

Kuva 6.70 (yllä)

Kierreporras ja kaide. Kuvan yläreunassa näkyy kaiteen taakse rakennettua kevyttä väliseinää.

Kuva 6.71 (yllä)
Entisen ulkoiluvälinevaraston ikkunapenkki ja ovi asuntohalle.

Kuva 6.72 (vieressä oikealla)
Entisen autotallin puolelle rakennettu löylyhuone.

Kuvat 6.73-6.76 (alla)
Pukuhuoneen ja pesuhuone: yleisnäkymät ja yksityiskohtia.

Ent. ulkoiluvälinevarasto ja sauna

Entisen ulkoiluvälinevaraston tilat on muutettu saunan pukuhuoneeksi. Itse saunan tilat on rakennettu viereisen autotallin puolelle. Muutoksen toteuttamisajankohdasta ei ole tietoa, mutta yksityiskohtien ja tilojen ilmeen perustella muutostyön ajankohdaksi voisi arvioida 1960-lukua.

Pesuhuoneen pinnat ovat uudenaikaisia.

3. kerros / Asunto 3h+k

Asunnon tilajakoon on tehty pieniä muutoksia. Toisesta makuuhuoneesta on poistettu oviaukko eteiseen ja kylpyhuoneen vierestä on purettu pieni vaatehuone. Asunnon väliovet on uusittu, myös lasiaukollinen ovi olohuoneeseen. Asunnon lattiapinnat, kylpyhuoneen pinnat ja keittiökaluusteet ovat uusittuja.

Asunnossa on alkuperäiset ikkunat (1950-l) ja ikkunapenkit. Parvekeoven sisälehti on uusittu.

Lattia:

- Lakattu tammiparketti, lakatut jalkalistat
- Kylpyhuoneen laatoitettu lattia uusittu, vaalea lattialaatta

Seinät:

- Tasoitettuja ja maalattuja ja kiviaineisia seinäpintoja
- Kylpyhuoneen laatoitetut pinnat uusittuja, vaaleanruskea lasitettu seinälaatta

Katto:

- Tasoitettu ja maalattu kiviaineinen katto

Ikkunat:

- Sisäänaukeavat puuikkunat, 3-lasiset; kaksi sisintä puitetta kytkettyjä

Ovet:

- Väliovet valkoisia, nykyaikaisia kevyitä laakaovia, toisessa makuuhuoneessa taiteovi

Kalusteet:

- Keittiökaluusteet uusittuja, 1980-l.

LVIS:

- eteisessä sulaketaulu
- teräslevypatterit
- kylpyhuoneessa poistoilmaventtiili, säleikkömalli (1950-l)

Kuvat 6.76-6.77 (vieressä vasemmalla)
Asunnon puuikkunoiden yksityiskohtia.

Kuvat 6.78-6.81

Asunnon olohuone, keittiö, kylpyhuone ja eteinen.

3. kerros / Asunto 1h+kk

Asunnon tilajako on alkuperäinen. Asunnon kylpyhuoneessa on alkuperäisiä lattia- ja seinälaatoituksia. Osa keittiön komeroista on alkuperäisiä. Lattiapinnat ovat uusitut.

Asunnossa on alkuperäiset ikkunat (1950-l) ja ikkunapenkit.

Lattia:

- Lakattu tammiparketti, lakatut jalkalistat
- Kylpyhuoneen laatoitettu lattia kuusikulmainen, valkoinen Pukkilan lattialaatta, jalkalistat keraaminen laatta, keltainen.
- Keittokomerossa korkkimatolta vaikuttava lattianpäällyste

Seinät:

- Tasoitettuja ja maalattuja ja kiviaineisia seinäpintoja
- Kylpyhuoneen seinät ja keittokomeron kaapistojen välitila valkoinen keraaminen laatta

Katto:

- Tasoitettu ja maalattu kiviaineinen katto

Ikkunat:

- Sisäänaukeavat puuikkunat, 3-lasiset; kaksi sisintä puitetta kytkettyjä

Ovet:

- Väliovet valkoisia, peittomaalattuja puuovia (1950-l). Painikkeet kromattuja, ”pukinsarvi” -malli. Peitelistat peittomaalattuja puulistoja, valkoiset. Saranat pyöreäpäisiä maalattuja nostosaranoita. Kynnykset maalattua puuta, metallivahvikkeet.

Kalusteet ja varusteet:

- Keittiökaluusteet uusittuja, 1980-l. Keittiön komeroitten ovet peittomaalattuja, huultamattomia valkoisia puuovia, lukot kromattuja, saranat maalattuja (1950-l).
- Eteisessä lakattu vaatenaulakko ja emaloitu vaatekoukku (1950-l)
- Kylpyhuoneessa amme, etulevy laatoitettu (valkoinen keraaminen laatta).

Valaisimet:

- Keittokomerossa ja kylpyhuoneessa seinäkiinnitteiset, posliinikantaiset pallovalaisimet

LVIS:

- eteisessä sulaketaulu
- teräslevypatterit
- kylpyhuoneessa poistoilmaventtiili, säleikkömalli (1950-l)

Kuva 6.82

Näkymä yksiön asuinhuoneesta keittokomeroon.

Kuva 6.83 (vieressä vasemmalla)
Näkymä yksiön kylpyhuoneeseen.

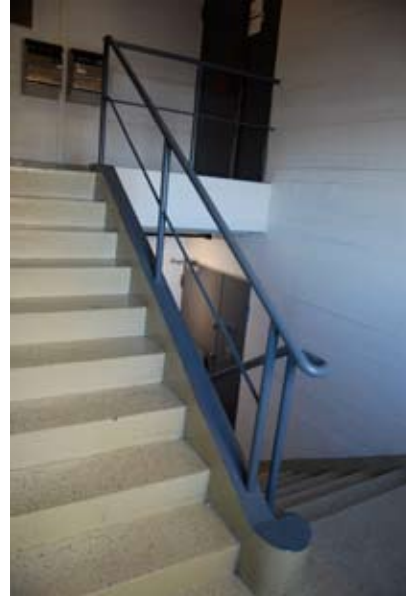
Kuvat 6.84-6.85 (yllä)

Yksiön eteisen alkuperäinen pieni vaatenaulakko ja keittokomeron kiinteitä kaapistoja.

Kuvat 6.86-6.88 (alla)

Yksiön kylpyhuoneen alkuperäinen ammejärjestely, lattiapintaa ja ilmanvaihtosäleikkö.

Kuvat 6.89-6.92 (ylärivi)

Tasovaraston porrashuone on kunnostettu, mutta porras ja sen kaide ovat alkuperäisiä. Porrashuoneessa on osittain käytössä myös alkuperäisiä teräsovia, joiden malli ja vetimet vastaavat konetornissa käytössä olevia tyyppiä. Ovet valokuvatto tasovaraston 5. kerroksen porrastasanteella.

Kuvat 6.93-95 (alarivi)

Vanha tavarahissi ja todennäköisesti alkuperäistä lattiapinnoitetta tasovaraston maantasokerroksessa.

TASOVARASTO

Tasovaraston tilojen ilme pohjautuu pääasiassa 1980-luvulla käyttö-tarkoituksen muutoksen yhteydessä tehtyihin muutostöihin sekä myö-hempiin, vuokralaisten toimesta tehtyihin muutostöihin. Rakennuksen kellarikerroksessa on varastotilaa ja työpajoja. Niissä toimii nykyisin puusepäntiike. Maantasokerroksessa on ulos vuokrattua varastotilaa.

Tasovaraston 2-5. kerroksessa sijaitsee eri toimijoille vuokrattuja toi-misto- ja työskentelytiloja.

Tasovaraston sisätilojen alkuperäinen avoin ja karu ilme on käyttötar-koituksen muutoksen myötä muuttunut huomattavasti. 1980-luvulla tehdyissä muutostöissä ei ole erityisesti otettu huomioon rakennuksen vanhaa, rouheaa varastotilan luonnetta. Myöhempien, eri vuokralaisten tarpeista johtuvien pintamateriaalien, kalusteiden ja tilajakojen muutosten vuoksi myöskään 1980-luvun rakennusvaihe ei erotu enää nykyisin erityisen yhtenäisenä kerrostumana. Eri tilojen ilmettä yhdistäviä teki-jöitä ovat rakennuksen alkuperäiset, vaikuttavat betonirakenteet (ylim-mässä kerroksessa vinot kattopalkit, kerroksissa komeat sienipilarit) ja 1980-luvulla toteutetut puuikkunat, joiden puitejaossa on muistumia varastorakennuksen alkuperäisten ikkunoiden jaottelusta.

Tasovaraston tiloissa ei tämän rakennushistoriaselvityksen puitteissa tehty yksityiskohtaista inventointia. Rakennuksen kellarikerroksessa ja ensimmäisessä kerroksessa on alkuperäisiä pintoja ja rakennusosia. Tasovaraston porrashuone on kunnostettu muutostöiden yhteydessä, mutta porrassyökset ja teräsputkikaiteet ovat alkuperäisiä. Porrashuo-neen ylimmällä tasolla on alkuperäiset teräsovet, joiden yksityiskohdat ja vetimet vastaavat konetornissa käytettyä tyyppiä.

Kuva 6.96 (vasemmalla)
Tasovaraston sienipilari ja lauta-
muottiin valettua välipohjaa 4.
kerroksen toimistotilassa (MTG
Meltron).

Kuva 6.97 (vasemmalla)
Tasovaraston toimistotiloille
tyypillinen ikkunarakenne
1980-luvulta.

Kuva 6.98
Tasovaraston etelän puoleisessa
päädyssä ikkunoissa on erilainen
puitejako kuin pitkällä sivuilla.

Kuva 6.99
Tasovaraston meren puoleisia
ikkunoita.

Kuva 6.100-6.101 (yllä ja alla)
Tasovaraston ylimmän kerroksen tiloissa on näkyvät vinot kattopalkit. Valokuvat arkkitehtitoimisto Huttunen-Hirvonen tiloista.

Kuva 6.102-6.103 (yllä)
Neljäs kerros, kantava sienipilari Meltronin toimistotilojen 1990-2000-luvuilla toteutettuja sisustusratkaisuja

Kuva 6.104 (alla) Toimitilaa tasovaraston toisessa kerroksessa (Ema Group)

Kuva 6.105-6.106 (yläriivi)

Kellarikerroksen työtiloja entisessä perunavarastossa. Kellarin sienipilarit ovat muodoltaan karkeampia kuin ylemmissä kerroksissa.

Kuvat 6.107-6.109 (alariivi)

Entisissä perunavaraston tiloissa kellarikerroksessa on säilynyt alkuperäisiä rakennusosia: teräsikkuna, kellari peiliovi, lattiapintaa.

7. YHTEENVETO

Valtion viljavaraston rakennuttama Helsingin satamavarasto kuuluu koko maan kattavaan viljan varmuusvarastojen verkostoon, joka rakentui nykyiseen laajuuteensa 1930-luvulta alkaen viiden seuraavan vuosikymmenen aikana. Helsingin satamavarasto oli valmistuessaan vuonna 1955 Viljavaraston ensimmäinen rannikolle sijoittunut varastoyksikkö.

Helsingin satamavaraston rakennusryhmä, siilot, tasovarasto ja asuinrakennus, muodostavat Hernesaaren rakennuskannassa mielenkiintoisen kokonaisuuden. Rakennusryhmä on säilynyt alkuperäisellä omistajallaan ja keskeisiltä toiminnoiltaan (viljan varastointi) myös alkuperäisessä käytössään. Rakennusryhmän kokonaishahmo on samoin säilynyt miltei alkuperäisenä. Siilorakennukseen ei esimerkiksi ole toteutettu mittavia siilolaajennuksia, kuten useisiin muihin Valtion viljavaraston rakentamiin varastoihin. Sen sijaan 1970-luvun lopulla toteutettu purkauslaajennus vaikuttaa arkkitehtonisesti kokonaisuudelle vieraalta ja irralliselta. Purkauslaajennus ei enää nykyisin ole viljavaraston käytössä. Sen tiloissa toimii kaksi vuokralaista. Rakennusryhmän toimintaan kiinteästi liittynyt alkuperäinen, kiskoilla liikkunut laivanpurkauslaitte on hiljattain purettu. Valtion viljavaraston Helsingin satamavaraston siilot liittyvät kaupunkikuvallisesti yhteen viereisen 1930-luvulla rakennetun Vaasan Höyrymylly Oy:n siilorakennuksen kanssa.

Verrattuna Valtion viljavaraston muuhun siilorakentamiseen Helsingin satamavaraston arkkitehtuurissa on muutamia tavanomaisesta poikkeavia piirteitä. Siilovaraston siilot on ratkaistu perusmuurilta kannatettuina

ulokkeina, mikä luo siilostolle omaleimaisen ilmeen. Elevaattoritornin yläosassa on kattoterassimainen ulkotasanne, jota kattaa osittain ylimmän kerroksen vinon katon muodostama lippa. Tornin meren puoleiseen julkisivuun sijoittuu harkittuna arkkitehtonisena sommitteluelementtinä betoni- ja teräsrakenteinen lipputankoparveke. Yhdessä vaikuttavan siilorivistön kanssa elevaattoritorni muodostaa paitsi varaston rakennusryhmälle myös koko Hernesaaren alueelle uljaan maamerkin.

Arkkitehtitoimisto Aili ja Niilo Pulkan suunnitteleman rakennusryhmän arkkitehtuuri on edustanut alkujaan selväpiirteistä, linjakasta ja tarkoituksenmukaista modernismia. Kylmien varastorakennusten (tasovaraston ja siilorakennuksen) vaikuttavat betonirakenteet, siilot, sienipilarit ja katokset saivat kontrastina rinnalleen siroista teräsprofieileista ja lasitiilistä tehdyt ikkunarakenteet. Alkuperäinen jännite yksityiskohtien ja varastointitarkoituksen sanelemien mutta arkkitehdin jalostamien suurmuotojen välillä on myöhempien muutosten johdosta hämärtynyt. Ulkoasuun eniten vaikuttaneita muutoksia ovat olleet 1970-luvun lopun purkauslaajennuksen rakentaminen ja 1980-luvun puolivälin jälkeen tasovaraston käyttötarkoituksen muutos kylmästä varastotilasta vuokrataviksi toimistotiloiksi.

Tasovarasto edustaa nykyasussaan tavanomaista 1980-luvun ja sitä seuranneiden vuosikymmenten toimitilarakentamista vanhan varastorakennuksen rakenteellisiin puitteisiin sovitettuna. Tasovaraston yleisilme kaipaisi selkeyttämistä, mutta sinällään rakennuksen monipuolinen toiminta vaikuttaa istuvan kokonaisuuteen hyvin. Sisätilojen kannalta

Kuva 7.1

Valtion Viljavaraston Munkkisaaren tasovarasto liittyy Jätkäsaaren suunnalta nähtynä kiinteästi viereiseen Vaasan Höyrymylly Oy:n siilorivistöön. Valokuva on otettu ennen alkuperäisen laivanpurkauslaitteen purkamista. Valokuva KSV 2007.

saattaisi olla edullista, mikäli nykyisin fragmentoituneista tiloista voitaisiin tulevaisuudessa taas muodostaa suurempia yksiköitä, jolloin alkuperäiset betonirakenteiset sienipilarit saataisiin paremmin esiin.

Siilovaraston toiminta perustuu edelleen alkuperäiseen, 1950-luvulla rakennukseen asennettuun viljan käsittelylaitteistoon. Elevaattorin tekniset tilat, pinnat ja rakennusosat ovat edelleen pitkälti alkuperäisiä. Tiloissa näkyvät kuitenkin käytön jäljet, ja etenkin alkuperäiset teräsikkunat ovat nykyisin huonossa kunnossa. Siilorakennus kaipaa kunnostustoimenpiteitä, joiden toteutuksessa tulisi kuitenkin erityisesti huomioida sen alkuperäinen arkkitehtoninen kokonaisuus. Siilorakennuksen arkkitehtoniset arvot ovat tasovarastoon verrattuna säilyneet toistaiseksi hyvin, ja lisäksi sillä on kaupunkirakenteessa erityistä kaupunkikuvallista arvoa.

Siilorakennukseen liittyvissä konttoritiloissa on ajan kuluessa tehty tilamuutoksia, mutta niissä on silti säilynyt osittain alkuperäisiä rakennusosia ja pintoja. Konttoritilojen detaljit, tilajärjestelyt ja materiaalit ovat vastanneet rakentamisajankohtanaan tavanomaista arkirakentamista, eikä niillä ole sinällään ollut erityisiä arkkitehtonisia tavoitteita.

Varastoryhmään liittyvä alunperin Viljavaraston työntekijöille tarkoitettu pieni asuinrakennus on edelleen asuinkäytössä. Rakennuksen huoneistojaot ovat säilyneet alkuperäisinä, mutta asuntojen pintamateriaaleissa ja kalusteissa on tapahtunut muutoksia. Asuinrakennuksen ikkunat ja parvekerakenteet ovat 1950-luvulta. Ulko-ovet (lukuunotta-

matta parvekeovia ja entisen ulkoiluvälinevaraston ovia) ovat uusittuja. Rakennuksen kaareva porrashuone on pienen asuinrakennuksen tilallinen kohokohta ja erikoisuus. Kokonaisuutena asuinrakennus edustaa sympaattista ja arkkitehtonisesti korkeatasoista 1950-luvun asuntoarkkitehtuuria, jonka erityisarvo muodostuu sen tiivistä liittymisestä varastorakennusten ja sataman kokonaisuuteen. Sinänsä karussa ympäristössä alkuperäisinä säilyneillä laadukkailla yksityiskohdilla ja materiaaleilla on erityistä arvoa ja merkitystä. Asuinrakennuksen piha on rajattu kahi-tiili muureilla käytännössä suoraan Munkkisaaren laiturista. Pieni piha vaikuttaa nykyisellään olevan vähemmän viihtyisä, kuin mihin sillä olisi potentiaalia. Nykyisellään asuinrakennusta ja sen pihaa ahdistaa rakennusryhmän tontin rajaan kiinni työntynyt Munkkisaaren teollisuustalon pysäköintirakennus. Asuinrakennus on säilynyt melko hyvin alkuperäisessä asussaan. Sen kokonaisuuteen voisivat kuitenkin vaikuttaa positiivisesti harkitut palauttavat toimenpiteet, kuten alkuperäiselle arkkitehtuurille vieraiden pääulko-oven ja autotallin ovien uusiminen. Asuinrakennuksen osalta lähtökohtana tulisi olla alkuperäisten rakennusosien ensisijainen säilyttäminen ja kunnostaminen.

Helsingin satamavaraston lähiympäristöön kohdistuu tulevaisuudessa merkittäviä muospaineita ja -toiveita. Telakan ja Helsingin kaupungin välinen alueen vuokrasopimus päättyy vuonna 2012, jolloin Hernesaaren alue vapautuu rakentamiselle. Entiselle satama- ja teollisuusalueelle kaavillaan tulevaisuudessa uuden kaupunginosan rakentamista: asuntoja, työpaikkoja ja virkistystoimintaa.¹⁰⁹ Entisen Valtion viljavaras-

ton Munkkisaaren varaston rakennusryhmä on toinen alueen osayleiskaavatyössä säilytettäväksi ehdotetuista rakennuksista.¹¹⁰ Munkkisaaren varaston rakennusryhmällä on nykyisellään hyvät edellytykset säilyä uudella alueella kertomassa sen teollisesta menneisyydestä. Rakennusryhmän käyttö on vakiintunutta, ja nykyisellä omistajalla Suomen Viljavalla on tahtotila jatkaa viljan varastointitoimintaa¹¹¹ mikäli se katsotaan tulevaisuudessa mahdolliseksi. Siilorakennuksen vaikuttaville tiloille ei liene ongelmattomia löytää muuta luontevaa käyttötarkoitusta ilman mittavia muutostöitä.

8. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET

KIRJALLISUUS:

Hakkarainen, Helena, Putkonen Lauri. 1995. Helsingin kantakaupungin teollisuusympäristöt. Teollisuusrakennusten inventointiraportti. Helsingin kaupunginmuseon tutkimuksia ja raportteja 1/95

Jalas, Aaro. Kansallinen vilja: Viljakonttorista Viljavaan 1918-2007. Suomen Viljava, 2007.

Neuvonen, Petri. 2006. Kerrostalot 1880-2000. Arkkitehtuuri, rakennus-tekniikka, korjaaminen. Helsinki: Rakennustieto Oy

Standertskjöld, Elina. 2008. Arkkitehtuurimme vuosikymmenet 1930-1950. Helsinki: Rakennustieto oy.

Tikkanen, Sallamari. 1999. Paratiisit ja niiden varjot. Teoksessa Nokea ja pilvenhattaroita. Helsingiläisten ympäristö 1900-luvun vaihteessa. Helsingin kaupunginmuseo

ARKISTO- JA KUVALÄHTEET:

HKRVA Helsingin kaupungin Rakennusvalvontaviraston arkisto

SRM Suomen rakennustaiteen museon arkisto
- kuva-arkistossa on 2 kuvaa rakennuksista
- arkkitehtitietokanta

HKM Helsingin kaupunginmuseon arkisto

SVA Suomen Viljava Oy
- piirustus-, valokuva- ja asiakirja-aineisto. Nimikirjaimilla EL merkityt valokuvat ovat Esko Lindrothin kokoelmista.

MOBA Kustannus Oy Mobilistin kuva-arkisto

Koy FORD Koy Henry Fordin katu 6 piirustusarkisto

KSV Kaupunkisuunnitteluvirasto / Jari Huhtaniemi

Ilman lähdemerkintää olevat inventointivalokuvat: arkkitehtuuri- ja muotoilutoimisto Talli oy 2011. Nimikirjaimilla MN merkityt kuvat Mikaela Neuvo 2011.

www-sivut

www.kulttuuriymparisto.kuopio.fi, viitattu 13.3.2011

www.ylivieska.fi, viitattu 13.3.2011

www.suomenviljava.fi

www.rky.fi

9. VIITTEET

- 1 Jalas 2006
- 2 Ibid
- 3 Ibid
- 4 http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_det.aspx?KOHDE_ID=1666
- 5 Jalas 2006, s. 297-299
- 6 Jalas 2006, s. 165-166, 222
- 7 Jalas 2006, s. 297-299
- 8 Valtion Viljavaraston Helsingin viljavaraston konehankinta 16.9.1953. Laitehankinnan tarjouspyynnön liitteeksi laadittu koneluettelo ja toimintaa selostava teksti. SVA
- 9 Valtion Viljavaraston Helsingin viljavaraston konehankinta 16.9.1953. Laitehankinnan tarjouspyynnön liitteeksi laadittu koneluettelo ja toimintaa selostava teksti. SVA
- 10 Tiedonanto 14.3.2011 Kari Nurmentaus
- 11 Jalas 2006, s. 188-189. Viljavaraston tutkimuslaboratorio
- 12 Jalas 2006, s. 237
- 13 Munkkisaaren varaston lisäsiilot, Kustannusarvio 18.11.1968 / Mauri Valmari. SVA
Laajennukseen suunnitelti viljatilaa 11 800 tn ja rakennustilavuus n. 26 400m³ ”Rakennustyön sinänsä lasketaan olevan Helsingissä noin 20% kalliimpaa kuin Mustiossa. Nykyinen rakennus asettaa Munkkisaaren lisärakennuksen muodolle rajoituksensa, mistä aiheutuu lisäkustannuksia ja edelleen perustusten paalutus on huomattava menoerä.”
Munkkisaaren varaston lisäsiilot 1973-04-1, SVA
Vuonna 1973 suunniteltiin lisäsiilojen rakentamista ja samalla maavastaanotto- ja laivanlastaustehon lisäystä. Selvityksessä mainittiin kuitenkin, että Helsinkiin oli kallista rakentaa, ja että satamavaraston paikka ahdas. Todettiin, että jos lisärakentamisesta luovuttaisiin, tulisi autovastaanottoa joka tapauksessa parantaa.
Muisio lisätontin vuokraamisesta Munkkisaaressa 1973-02-02 SVA
- 14 Valtion Viljavarasto. Kirje Helsingin kaupunginhallitukselle 3.12.1982, Mauri Valmari Asia: Anomus Helsingin kaupungin 20. Kaupunginosassa (Länsisatama), korttelissa 20237 sijaitsevan tontin n:o 3 asemakaavan muuttamiseksi. SVA
- 15 www.suomenviljava.fi/palvelut/helsinki, viitattu 13.3.2011
- 16 Munkkisaaren varaston tontti ja raiteet. Helsingin kaupungin satamalaitoksen piirustuksia 1954-55, SVA
- 17 Tontin vuokrasopimus 16.3.1953, SVA
- 18 Lyhennysote kaupunginhallituksen yleisjaoston 10.11.1954 pidetyn kokouksen pöytäkirjasta, SVA
- 19 Luonnos on päivätty 22.9.1952, allekirjoituksesta ei saa selvää (T. Karlson?)
- 20 Matkakertomus 18.4.1953 Länsi-Saksaan, Hollantiin ja Tanskaan tehdystä tarkastusmatkasta, jonka allekirjoittaneet Valtion Viljavaraston satamavaraston rakennustoimikunnan jäsenet dipl. Ins. A.M.Roos, dipl. Arkkitehti Niilo Pulkka ja konttoripäällikkö L.I. Hänninen tekivät tarkoituksella tutustua eräissä viljasatamissa sijaitseviin viljavarastoihin ja viljan laivanpurkauslaitteisiin nimenomaan Helsingin satamavaraston suunnittelua silmällä pitäen.
Matka tehtiin 9-20.4.1953. Matkalla tutustuttiin Hampurin viljasatamaan, varastoihin ja viljanpurkauslaitteisiin, Miag Vertriebsgesellschaft m.b. H:n rakentamiin viljanpurkauslaitteisiin Bremenin, Braken ja Nordenhamin satamissa sekä yhtiön tehtaisiin Braunschweigissa, Maschinefabrik Hartman A.G:n rakentamiin purkauslaitteisiin Bremenissä, Emdenissä ja Rotterdamissa, Gebruder Buhlerin rakentamiin purkauslaitteisiin Hampurissa ja Kööpenhaminassa ja Simon Handling Engineers Ltd:n rakentamaan purkauslaitteeseen Esbjergissä sekä mainittujen satamien viljavarastoihin.
- 21 Valtion viljavarasto. Helsinki. Luonnospiirustussarja 25.4.1953. Aili ja Niilo Pulkka, arkkitehdit SAFA
Valtion viljavarasto, Munkkisaari. Julkisivu länteen, julkisivu itään 1/200 14.7.1953, Aili ja Niilo Pulkka, arkkitehdit SAFA. Irtokopiot Valtion viljavaraston arkistosta. SVA
- 22 No 1 Pöytäkirja Valtion Viljavaraston Helsingin satamavaraston rakennustoimikunnan kokouksesta 9.6.1953.
Valtion Viljavaraston johtokunta nimesi 12.2.1953 työryhmän, johon kuuluivat rakennusneuvos Georg Wigström, dipl. Ins. A.M. Roos, arkkitehti Niilo Pulkka, konttoripäällikkö L.I. Hänninen sekä asiantuntijaksi kutsuttuna dipl. Ins. Kalle Elo. SVA
- 23 Arkkitehdin työpiirustussarja 1953-1954. Aili ja Niilo Pulkka, arkkitehdit Safa. SVA
- 24 Pöytäkirja Valiton Viljavaraston Helsingin satamavaraston rakennustöiden tarkastuksesta, joka pidettiin rakennustyömaalla toukokuun 29 päivänä 1954. SVA
- 25 No 3. Pöytäkirja Valtion Viljavaraston Helsingin satamavaraston rakennustoimikunnan kokouksesta 15.9.1953
Pöytäkirjasta selviää, että Maatalousministeriö keskeytti varaston rakennustyöt 3.9.1953 päivätyllä kirjeellä. Syy ei käy ilmi.
Esko Lindrothin (Suomen Viljava) tiedonannon (2/2011) mukaan siilojen rakennusvaiheessa ensimmäinen urakoitsija olisi tehnyt konkurssin.
- 26 No 4. Pöytäkirja Valtion Viljavaraston Helsingin satamavaraston rakennustoimikunnan kokouksesta Helsingissä Viljavaraston toimistossa joulukuun 22 päivänä 1953. SVA
Pöytäkirjassa käsitellään Helsingin satamavaraston rakennustöiden jatkamista. Maatalousministeriö oli myöntänyt kirjeellä luvan töiden jatkamista varten. Työtä suunniteltiin jatkettavaksi siten, että talven kuluessa saataisiin suoritettua kellarin rakennus- ja eristystyöt, jolloin keväällä rakentamista voitaisiin jatkaa urakkatyönä. Urakoitsija Insinööri-toimisto Alfred A. Palmberg Oy:ltä oli pyydetty töistä töiden jatkamisesta tarjoustaan. Suunnitelma töiden jatkamisesta ja urakoitsijan laskutyötarjous hyväksyttiin. Katsottiin että työmaalle olisi ollut vaikeaa ja tarpeetonta ottaa toista urakoitsijaa perustustöiden ollessa vielä kesken.
- 27 SVA

- 28 Insinööri-toimisto Silta ja Satama Oy, kirje Valtion Viljavarastolle 14.3.1955 Asia: Satama-varaston lisä- ja muutostyöt. Erittely lisäkustannuksia aiheuttaneista seikoista. SVA
Insinööri-toimisto Silta ja Satama Oy:n kirje Valtion Viljavarastolle 21.12.1955, asia: Satamavaraston lisäkustannukset (Asuntosiihen perustuksen muutokset, junapurkauspaihan perustamisolosuhteet (louhetäyttömaata oli paikalla odotettua enemmän), tasovaraston tasojen ulokkeet, siilo- ja suppilotason rakenteet, liukuvalutöitä myöhästyttäneet rankkasateet. SVA
- 29 Rakennushallituksen kirje Valtion Viljavarastolle 19.1.1965
Asia: Lausunto Valtion Viljavaraston Helsingin satamavaraston rakentamistyöstä johduttavasta lisäkorvausvaatimuksesta.
- 30 No 13 Pöytäkirja Valtion Viljavaraston Helsingin satamavaraston rakennustoimikunnan kokouksesta 30.12.1954
Rakennustöiden eteneminen: asuinrakennus valmistui vuoden 1954 loppuun mennessä (myöhästyi sovituista 15.12.1954 päivämäärästä hieman). Vastaanottovaiheessa oli vielä jonkin verran keskeneräisiä töitä. SVA
- 31 No 12 Pöytäkirja Valtion Viljavaraston Helsingin satamavaraston rakennustoimikunnan kokouksesta 7.11.1955
Kokouksessa käsiteltiin urakoitsijan lisäkorvausvaatimuksia.
- 32 Rakennushallituksen kirje Valtion Viljavarastolle 19.1.1956
Asia: Lausunto Valtion Viljavaraston Helsingin satamavaraston rakentamistyöstä johduttavasta lisäkorvausvaatimuksesta.
- 33 Pöytäkirja Valtion Viljavaraston Munkkisaaren varaston rakennusteknillisten töiden lopputarkastuksen heinäkuun 1. päivänä 1955. SVA
Kirje Valtion viljavarastolta Silta ja Satama Oy:lle liitteineen 22.8.1956, asia urakkasopimuksen mukaisen pankkitakauksen palauttaminen.
- 34 Diplomi-insinöörit ja arkkitehdit 1982
- 35 Diplomi-insinöörit ja arkkitehdit 1982
- 36 Suomen Viljavalta ei tiedusteltaessa löytynyt koottuna tietoa varastojen suunnitteloista. Suomen rakennustaiteen museolla ei ole kokoelmissaan Aili ja Niilo Pulkan arkkitehtitoimiston jäämistöä. On mahdollista, että toimistossa suunniteltiin useampiakin kohteita Valtion Viljavarastolle.
www.kulttuuriymparisto.kuopio.fi, viitattu 13.3.2011
Ylivieskan keskustaajaman rakennusperinnön täydennyskohteet osayleiskaavan alueella. 14.1.2010/2.6.2010, www.ylivieska.fi, viitattu 13.3.2011
- 37 Helsingin satamavaraston rakennustoimikunnan pöytäkirjat. SVA
- 38 Jalas 2007. s. 86
- 39 Insinööri-toimisto Silta ja Satama Oy, kirje 27.6.1956 Valtion Viljavarastolle. Asia Helsingin satamavaraston rakennustyö. SVA
Rakennusurakkaan kuului myös ajotien teko rakennuksen merenpuoleiselle sivulle. Sitä ei kuitenkaan voitu suorittaa määräaikaan mennessä, sillä satamarakennusosasto ei tässä vaiheessa sallinut vielä tarpeellisia täyttötöitä.
- 40 Kirje Helsingin kaupungin satamalaitokselle 25.7.1956
Munkkisaaren viljavaraston laivanpurkauslaitteen kisko
Kirjeessä kysytään, haluaako satamarakennusosasto suorittaa laivanpurkauslaitteen vaatiman kiskon asennustyön Valtion Viljavaraston kustannuksella. Samalla ilmoitetaan että hankitun laivanpurkauslaitteen voi alkaa elokuun puolivälissä, joten kiskon asentamisen tulisi tapahtua ennen sitä.
Kirjeen ovat allekirjoittaneet Valtion Viljavaraston puolesta A. Niittylä ja T. Lindblom. SVA
- 41 Muistio Munkkisaaren varaston lämmitettävien tilojen kuutiomääristä (arkkitehti Niilo Pulkan 5.6.1957 antamien tietojen mukaan). Lämmitettävien tilojen yhteenlaskettu kuutiomäärä oli 2670m³ SVA
- 42 Asuinrakennus korttelissa TK 237, Helsinki. Valtion viljavarasto. Rakennusselitys Alli ja Niilo Pulkka, arkkitehdit SAFA. 1954. Asuinrakennuksen työselostuksessa mainitaan asuntopihan varustukseksi tomutusteline, rikka-astiat ja hiekkalaatikko. Yhteensä varattiin istutettavaksi 6 puuta, osa asuntopihalle ja osa rakennusryhmän pihalle. SVA
- 43 Työselitys Valtion viljavaraston tontille Munkkisaaren Matalasalmenkadun ja Sirpalesaarenkadun kulmatontille rakennettavaa viljasiilo- ja tasovarastoa varten. K. Elo 1954, SVA
Piha-alueet tasovaraston seinästä tornin ja siilujen rajaan saakka päällystettiin asfaltilla. Istutusalueen (jonka suunnitelmat sisältyivät asuinrakennuksen asiakirjoihin) reunaan tuli jalkakäytävä.
- 44 Valokuvat SVA, MOBA ja Koy FORD
- 45 Työselitys Valtion viljavaraston tontille Munkkisaaren Matalasalmenkadun ja Sirpalesaarenkadun kulmatontille rakennettavaa viljasiilo- ja tasovarastoa varten. K. Elo 1954 SVA
- 46 Insinööri-toimisto Silta ja Satama Oy, kirje Valtion Viljavarastolle 14.3.1955 Asia: Satama-varaston lisä- ja muutostyöt. Erittely lisäkustannuksia aiheuttaneista seikoista. Ikkunoiden lasituslisotjen materiaaliuutos sovittiin työmaa-aikana.
- 47 Asuinrakennus korttelissa TK 237, Helsinki. Valtion viljavarasto. Rakennus selitys Alli ja Niilo Pulkka, arkkitehdit SAFA. 1954 SVA
Työselitys Valtion viljavaraston tontille Munkkisaaren Matalasalmenkadun ja Sirpalesaarenkadun kulmatontille rakennettavaa viljasiilo- ja tasovarastoa varten. K. Elo 1954 SVA
- 48 Asuinrakennus korttelissa TK 237, Helsinki. Valtion viljavarasto. Rakennus selitys Alli ja Niilo Pulkka, arkkitehdit SAFA. 1954 SVA
Toteutuneissa julkisivuissa kapeampi pystysauma on muurattu tiilen pintaan, vaaka-saumassa on varjoura.
- 49 Työselitys Valtion viljavaraston tontille Munkkisaaren Matalasalmenkadun ja Sirpalesaarenkadun kulmatontille rakennettavaa viljasiilo- ja tasovarastoa varten. K. Elo 1954, SVA
- 50 Ibid.

- 51 Ibid.
- 52 Asuinrakennus korttelissa TK 237, Helsinki. Valtion viljavarasto. Rakennusselitys Alli ja Niilo Pulkka, arkkitehdit SAFA 1954, SVA
- 53 Neuvonen 2006, s. 88-89, 92-95
- 54 Työselitys Valtion viljavaraston tontille Munkkisaaren Matalasalmenkadun ja Sirpalesaarenkadun kulmatontille rakennettavaa viljasiilo- ja tasovarastoa varten. K. Elo 1954, SVA
Arkkitehdin työpiirustussarja 1953-1954. Aili ja Niilo Pulkka, arkkitehdit Safa, SVA
- 55 Työselitys Valtion viljavaraston tontille Munkkisaaren Matalasalmenkadun ja Sirpalesaarenkadun kulmatontille rakennettavaa viljasiilo- ja tasovarastoa varten. K. Elo 1954, SVA
- 56 Valtion Viljavaraston Helsingin viljavaraston konehankinta 16.9.1953, SVA
- 57 Helsingin satamavaraston koneistot. Hankintasopimus 25.6.1954. Valtion Viljavarasto tilaajana ja Osakeyhtiö Ammus hankkijana, SVA.
Sopimuksen mukaan Ammus toimitti ja asensi siilo- ja tasovarastojen koneet ja laitteet, sekä asensi ulkomailta hankittavat vaa'at ja esipuhdistajat.
- 58 Työselitys Valtion viljavaraston tontille Munkkisaaren Matalasalmenkadun ja Sirpalesaarenkadun kulmatontille rakennettavaa viljasiilo- ja tasovarastoa varten. K. Elo 1954, SVA
- 59 Ibid.
- 60 Ibid.
- 61 Työselitys Valtion viljavaraston tontille Munkkisaaren Matalasalmenkadun ja Sirpalesaarenkadun kulmatontille rakennettavaa viljasiilo- ja tasovarastoa varten. K. Elo 1954, SVA
Arkkitehdin työpiirustussarja 1953-1954. Aili ja Niilo Pulkka, arkkitehdit Safa, SVA
- 62 Ibid
- 63 Ibid
- 64 Neuvonen 2006, s. 109
- 65 Neuvonen 2006, s. 108
- 66 Asuinrakennus korttelissa TK 237, Helsinki. Valtion viljavarasto. Rakennusselitys Alli ja Niilo Pulkka, arkkitehdit SAFA 1954, SVA
- 67 Neuvonen 2006, s.108
- 68 Asuinrakennus korttelissa TK 237, Helsinki. Valtion viljavarasto. Rakennusselitys Alli ja Niilo Pulkka, arkkitehdit SAFA 1954, SVA
- 69 Asuinrakennus korttelissa TK 237, Helsinki. Valtion viljavarasto. Rakennusselitys Alli ja Niilo Pulkka, arkkitehdit SAFA 1954, SVA
- 70 Asuinrakennus korttelissa TK 237, Helsinki. Valtion viljavarasto. Rakennusselitys Alli ja Niilo Pulkka, arkkitehdit SAFA 1954, SVA
Rakennusselityksessä on yksityiskohtainen maalausselostus ja huoneselostus jossa osoitettu pintakäsittelykohteet.
- 71 Jaspé -kuvioitu, kevyesti raidallinen ruskea linoleum-matto oli 150-luvun tavallisin linoleumkuosi. Neuvonen, Petri 2006. Kerrostalot 1880-2000 Arkkitehtuuri, rakennustekniikka, korjaaminen. Rakennustieto. Rakennusmateriaalihakemisto, s. 269.
- 72 Talossa pitkään asuneen Esko Lindrothin mukaan asunnoissa oli eteisen ja olohuoneiden välillä lasiovi. Lasiovet on myöhemmin poistettu asunnoista. Tiedonanto 15.3.2011
- 73 Asuinrakennus korttelissa TK 237, Helsinki. Valtion viljavarasto. Rakennusselitys Alli ja Niilo Pulkka, arkkitehdit SAFA 1954, SVA
- 74 Ibid
- 75 Ibid
- 76 Asuinrakennus korttelissa TK 237, Helsinki. Valtion viljavarasto. Rakennusselitys Alli ja Niilo Pulkka, arkkitehdit SAFA 1954, SVA
Asuinrakennuksen keittiöt on myöhemmin uusittu. Kolmannen kerroksen yksiössä on kuitenkin jäljellä alkuperäisiä, peittomaalattuja komerokaappeja ja pieni eteisaulakko, ks. luku 6. Nykytilan inventointi
- 77 Työselitys Valtion viljavaraston tontille Munkkisaaren Matalasalmenkadun ja Sirpalesaarenkadun kulmatontille rakennettavaa viljasiilo- ja tasovarastoa varten. K. Elo 1954, SVA
Arkkitehdin työpiirustussarja 1953-1954. Aili ja Niilo Pulkka, arkkitehdit Safa, SVA
- 78 Ibid
- 79 Tasovaraston osan muuttaminen laboratoriotiloiksi, lupatunnus 20-325-C-65 (SVA). Muutostyön suunnitteli Valtion Viljavaraston teknillinen osasto. Muutospiirustukset 3.2.1965 K. Taipale. Asemapiirustus, pohjapiirustukset, leikkaus- ja julkisivupiirustukset SVA
- 80 Jalas 2006, s. 188-189. Viljavaraston tutkimuslaboratorio
- 81 Tasovaraston osan muuttaminen laboratoriotiloiksi, lupatunnus 20-325-C-65 (SVA). Muutostyön suunnitteli Valtion Viljavaraston teknillinen osasto. Muutospiirustukset 3.2.1965 K. Taipale. Asemapiirustus, pohjapiirustukset, leikkaus- ja julkisivupiirustukset SVA
- 82 Valtion Viljavarasto, Munkkisaari. Laboratorio- ja sosiaalityöjen laajennus. Rakennusselitys 18.11.1977 Arkkitehtitoimisto Aili ja Niilo Pulkka. SVA
- 83 HKRVA Lupatunnus 20-1323-C77
- 84 Tämä ilmenee vertaamalla suunnitelmia myöhempien muutosvaiheiden suunnitelmiin, joissa on osoitettu vanhat rakenteet.
- 85 HKRVA Lupatunnus 20-1323-C77. Pohjapiirros 1krs 14.6.1977 Arkkitehtitoimisto A & N Pulkka, Niilo Pulkka.
- 86 Suunnitelmia verrattu seuraavana vuonna 1978 Insinööri-toimisto Pöysälä & Sandbergin laatimiin suunnitelmiin.
- 87 HKRVA Lupatunnus 20-0144-C-77
- 88 HKRVA Lupatunnus 20-0817-B-78
- 89 Rakennuslupahakemus 20.6.1978, SVA
- 90 HKRVA Lupatunnus 20-0817-B-78

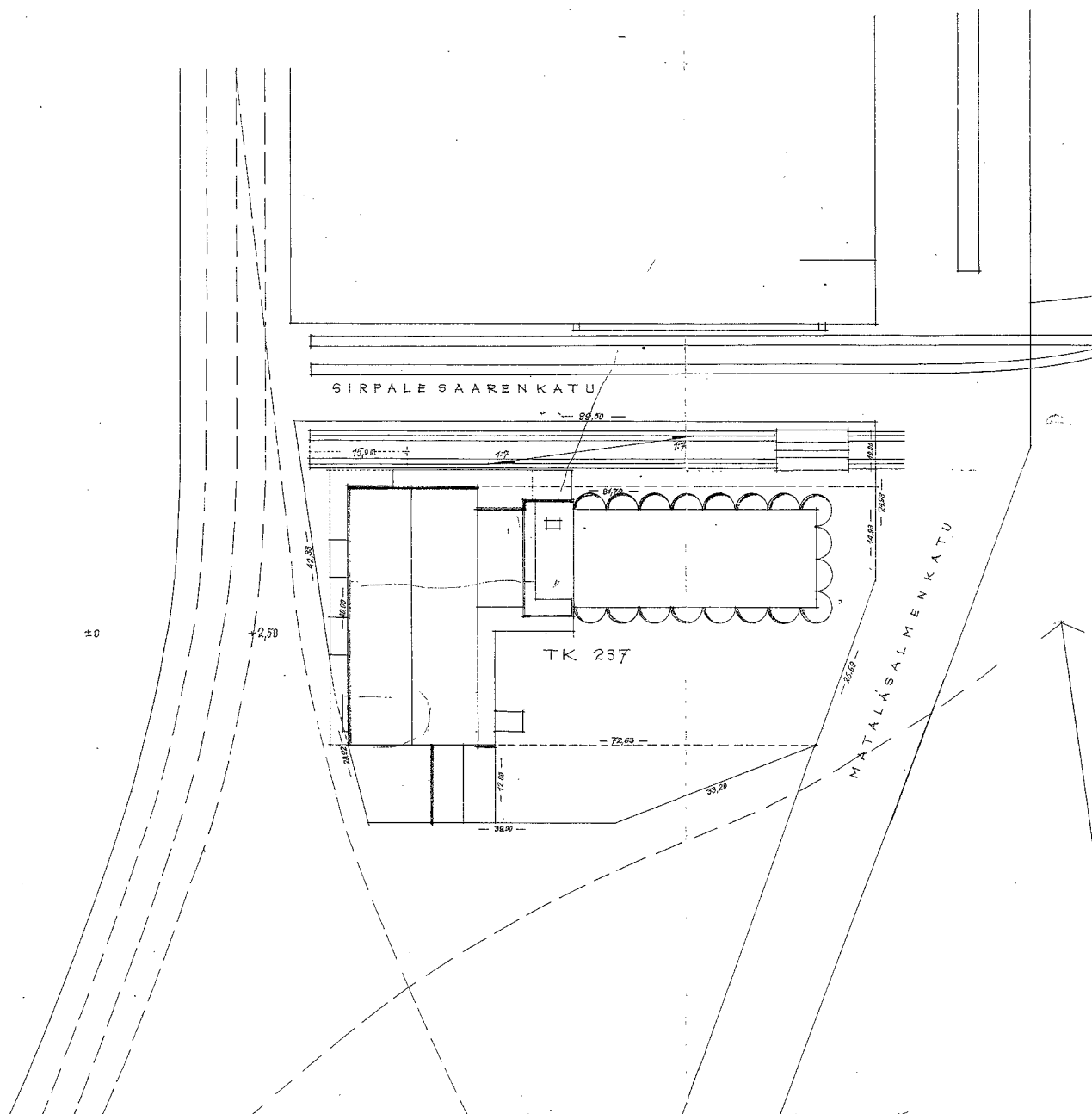
- 91 HKRVA Lupatunnus 20-1464-C-79
- 92 HKRVA Lupatunnus 20-1436-C-81
- 93 Jalas 2006, s. 220
- 94 HKRVA Lupatunnus 20-2493-C-81
- 95 Vuokrasopimus Valtion Viljavaraston ja Koffin välillä koskien tasovaraston kolmannen kerroksen tiloja solmittiin 24.11.1981
- 96 HKRVA Lupatunnus 20-2493-C-81
- 97 Rakennus- ja ympäristösuunnittelutoimisto VESA muistio 7.10.1982 Helsingin kaupunkisuunnitteluvirastolle. Asia: Asemakaavan muutos, alustavia muistiinpanoja SVA
Rakennus- ja ympäristösuunnittelutoimisto Vesa. Valtion Viljavarasto, Helsingin varaston tasovarasto-osan käyttötarkoituksen muutossuunnitelma. Yhteenvedo suunnittelutilanteesta 17.10.1983
Rakennus ja ympäristösuunnittelutoimisto Vesa, kirje 2.11.1983 Valtion Viljavarastolle (Sakkinen / Valmari). Asia: Munkkisaaren tilojen suunnittelu. Kirjeessä sivutaan pääkonttorin tilantarvetta suhteessa Munkkisaaren varaston tilojen suunnitteluun.
- 98 Rakennus- ja ympäristösuunnittelutoimisto Vesa. Valtion Viljavarasto, Helsingin varaston tasovarasto-osan käyttötarkoituksen muutossuunnitelma. Yhteenvedo suunnittelutilanteesta 17.10.1983 SVA
- 99 HKRVA Lupatunnukset 20-1373-C-84, 20-3674-C-86, 20-3201-C-88, 20-3714-C-88. Muutosten suunnittelijana toimi ark. yo Petri Sakkinen, ensin Rakennus- ja ympäristötoimisto VESA:n sittemmin Rakennus- ja ympäristösuunnittelutoimisto RATAMO
- 100 Rakennus- ja ympäristösuunnittelutoimisto VESA muistio 7.10.1982 Helsingin kaupunkisuunnitteluvirastolle. Asia: Asemakaavan muutos, alustavia muistiinpanoja. SVA
Rakennus- ja ympäristösuunnittelutoimisto Vesa:n laatimassa asemakaavan muutostarvetta koskevassa muistiossa Helsingin kaupunkisuunnitteluvirastolle todetaan, että laboratorioiden tilat ovat epäkäytännöllisiä, epähygieenisä ja kuluneita.
HKRVA Lupatunnus 20-2737-C-82
Rakennus- ja ympäristötoimisto VESA:n laatimissa laboratorio tilojen muutosta koskevassa pääpiirustussarjassa edellisen vaiheen mukaiset seinärakenteet on merkitty purkuviivalla, joten ilmeisesti Mona ja Lars Hedbergin vuonna 1981 suunnittelemaat tilamuutokset toteutettiin.
- 101 Rakennus- ja ympäristösuunnittelutoimisto Vesa. Valtion Viljavarasto, Helsingin varaston tasovarasto-osan käyttötarkoituksen muutossuunnitelma. Yhteenvedo suunnittelutilanteesta 17.10.1983 SVA
- 102 HKRVA Rakennus- ja ympäristösuunnittelutoimisto VESA, Arkkitehti Helena Veltheim, Ark. yo Petri Sakkinen / Petri Sakkinen. Lupatunnus 20-1373-C-84
Lupatunnuksen 20-1373-C-84 toimenpidekuvauksessa mainitaan seuraavat työt:
Rakennusmuutostyö varastorakennuksessa
- 4. kerroksen käyttötarkoituksen muutos ja tähän liittyvät rakennustyöt: tilat rakennetaan Valtion viljavaraston ATK- osaston ja teknisen osaston toimitiloiksi.
- Yläpohjan lämmöneristystyö sekä 5. kerroksen lämmöneristys ja vähäiset muutokset. IV-konehuoneen rakentaminen 5. Kerroksen tasolle (lisärakennus).
- Ikkuna- ym. julkisivumuutoksia sekä porrashuoneen ja ns. kaulaosan ulkopuolinen lämmöneristystyö.
- 2. kerroksessa teleteknisten tilojen rakentaminen sekä vähäisten rakennusaikaisten muutosten lupa laboratoriotiloihin.
- 103 HKRVA Lupatunnus 20-3674-C-86. 1986 Rakennus- ja ympäristösuunnittelutoimisto VESA, Arkkitehti Helena Veltheim, Ark. yo Petri Sakkinen / Petri Sakkinen
Vuonna 1986 haettiin rakennuslupaa rakennuksen 4.kerroksen toimistotilan muutoksille. Tämän vaiheen suunnitelmissa on osoitettu vuonna 1984 suunniteltuja väliseiniä purettaviksi -todennäköisesti nämä muutokset siis rakennettiin, vaikka ne jäivätkin lyhytaikaisiksi.
- 104 Lupatunnukset 20-3201-C-88 ja 20-3714-C-88 RATAMO, Rakennus- ja ympäristösuunnittelutoimisto, Helena Piha ja Petri Sakkinen
- 105 Ibid
- 106 Rakennus- ja ympäristötoimisto VESA
Ikkunaseloste 2.9.1984 SVA
- 107 HKRVA Lupatunnus 20-1146-C-90, Esko Vattulainen
- 108 Rakennuksesta ei ole olemassa digitaalisessa muodossa olevia ajantasapiirustuksia. Inventointikaavioiden lähtö materiaali pohjautuu Suomen Viljavalta saatuihin dwg-muotoisiin pelastautumissuunnitelmaa varten laadittuihin pohjapiirustuksiin.
- 109 Helsingin kaupunki Kaupunkisuunnitteluvirasto. Hernesaaren osayleiskaavaluonnos. Selostus.
- 110 Toinen on vuosina 1944-45 rakennettu entinen Oy Ford Ab:n kokoonpantehdas.
- 111 Tiedonanto Jari Huhtaniemi

9. LIITTEET

PÄÄPIIRUSTUKSET 17.7.1953, muutettu 12.8.1954
Aili ja Niilo Pulkka, arkkitehdit SAFA

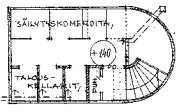
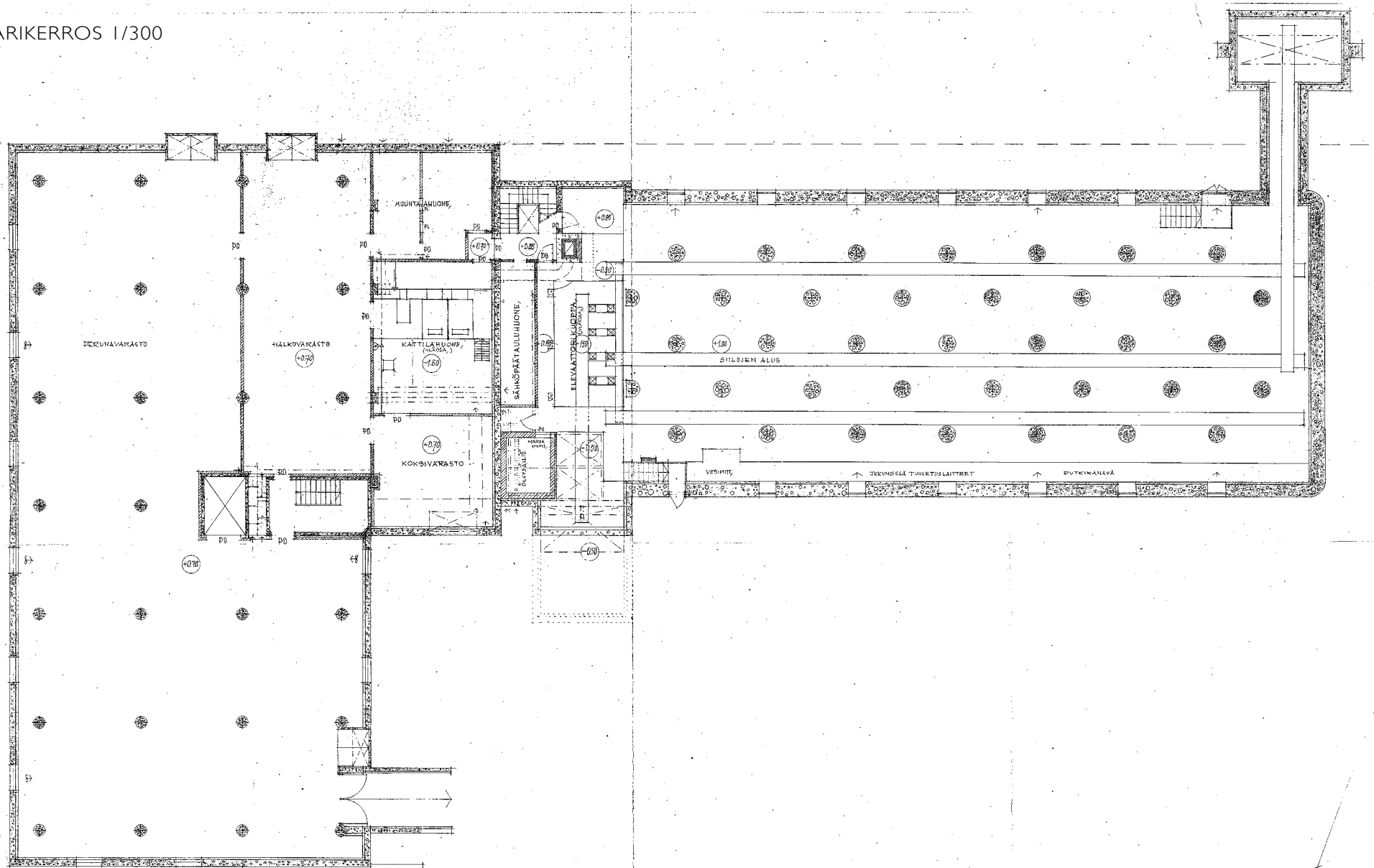
ASEMAPIIRUSTUS 1/1000

VALTION VILJAVARASTO
MUNKKISAARI
KÄYTTÖPIIRROS 1/1000
HEI 1953-53
AILI JA NIILU PULKKA
ARKKITEHDIT S.A.F.A.

MUUTOS, HELSINKI, 12.8.1954

KELLARIKERROS 1/300

VALTION VIIVAVARASTO
 M. U. N. K. K. L. E. K. A. R. J.
 KELLARIKERROS 1/300
 HSK 278.1953 2

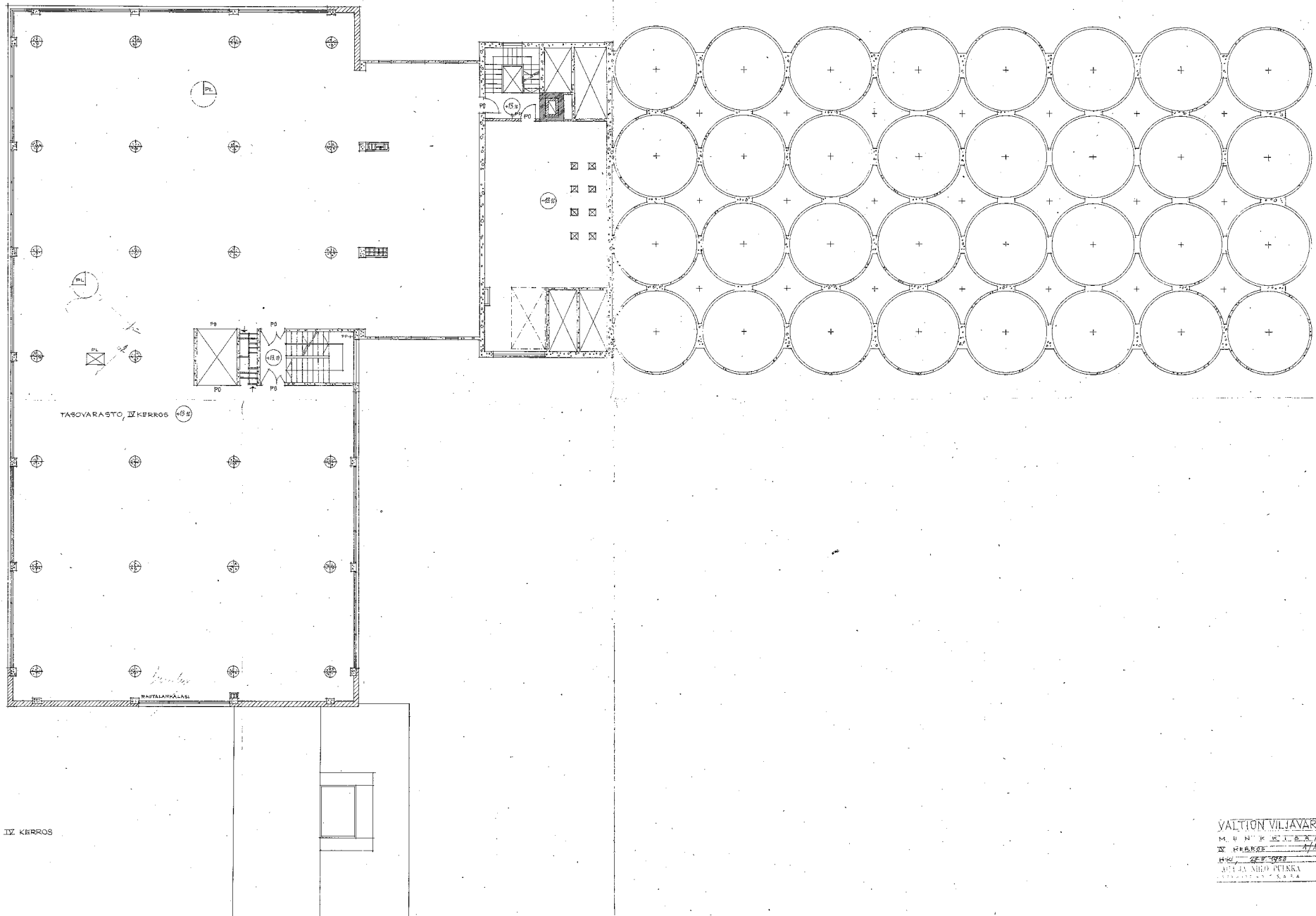

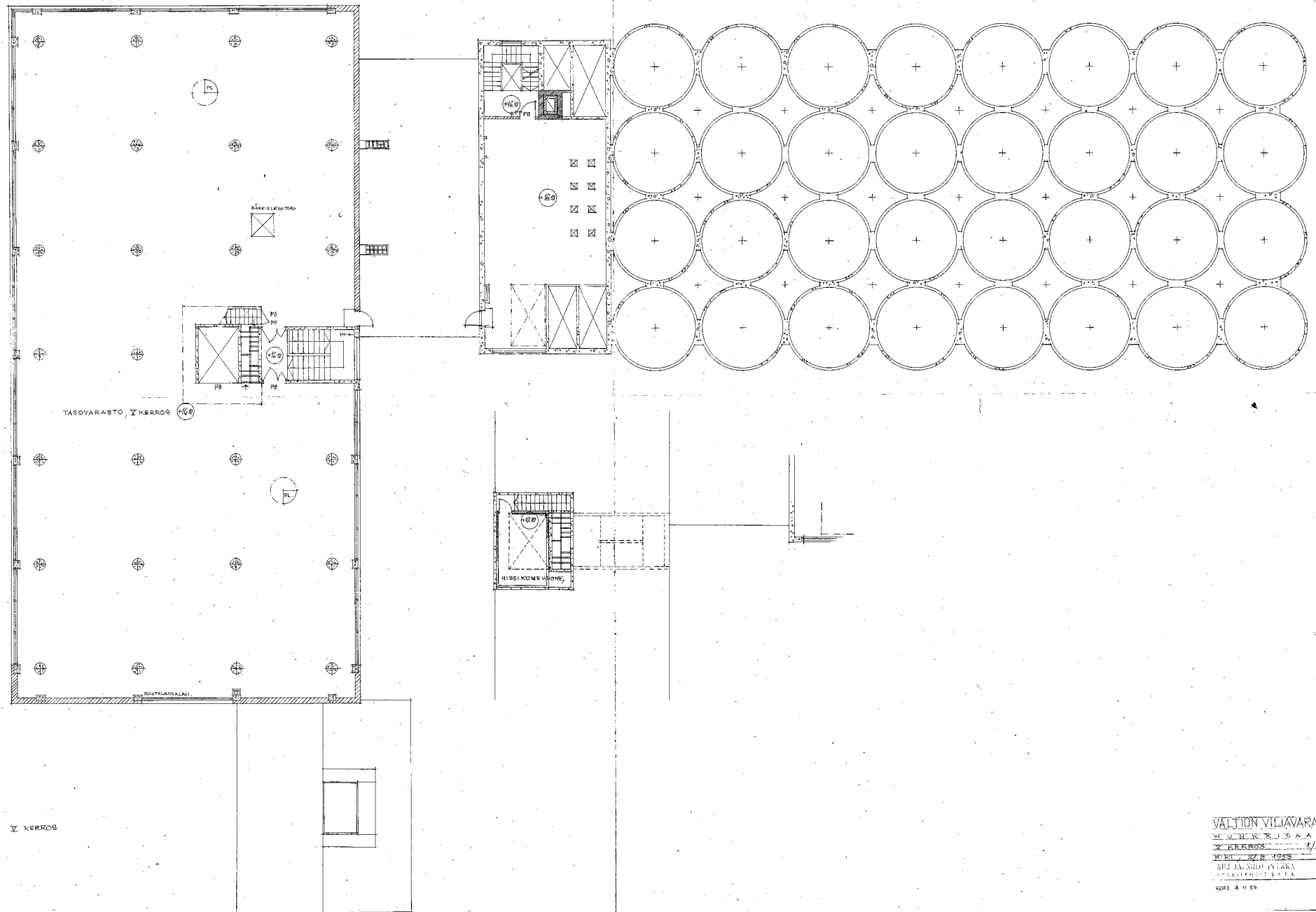

4. KERROS 1/300

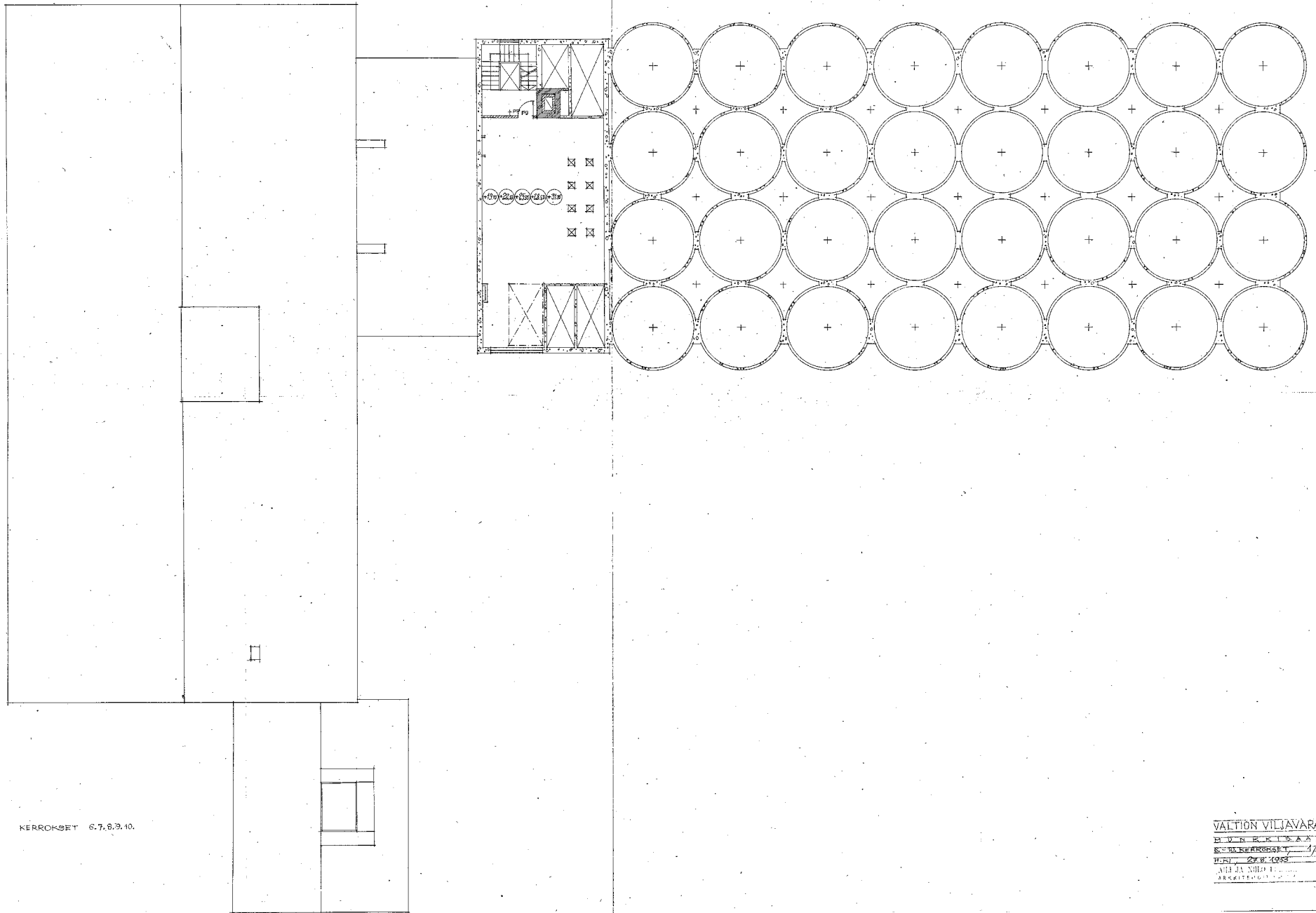

VALTION VIJAVARASTO
MUNKELIEN KORTTI
IV KERROS 1/300
1941 22.8.1941
ARJA AND OJIKKA
KATA

5. KERROS 1/300

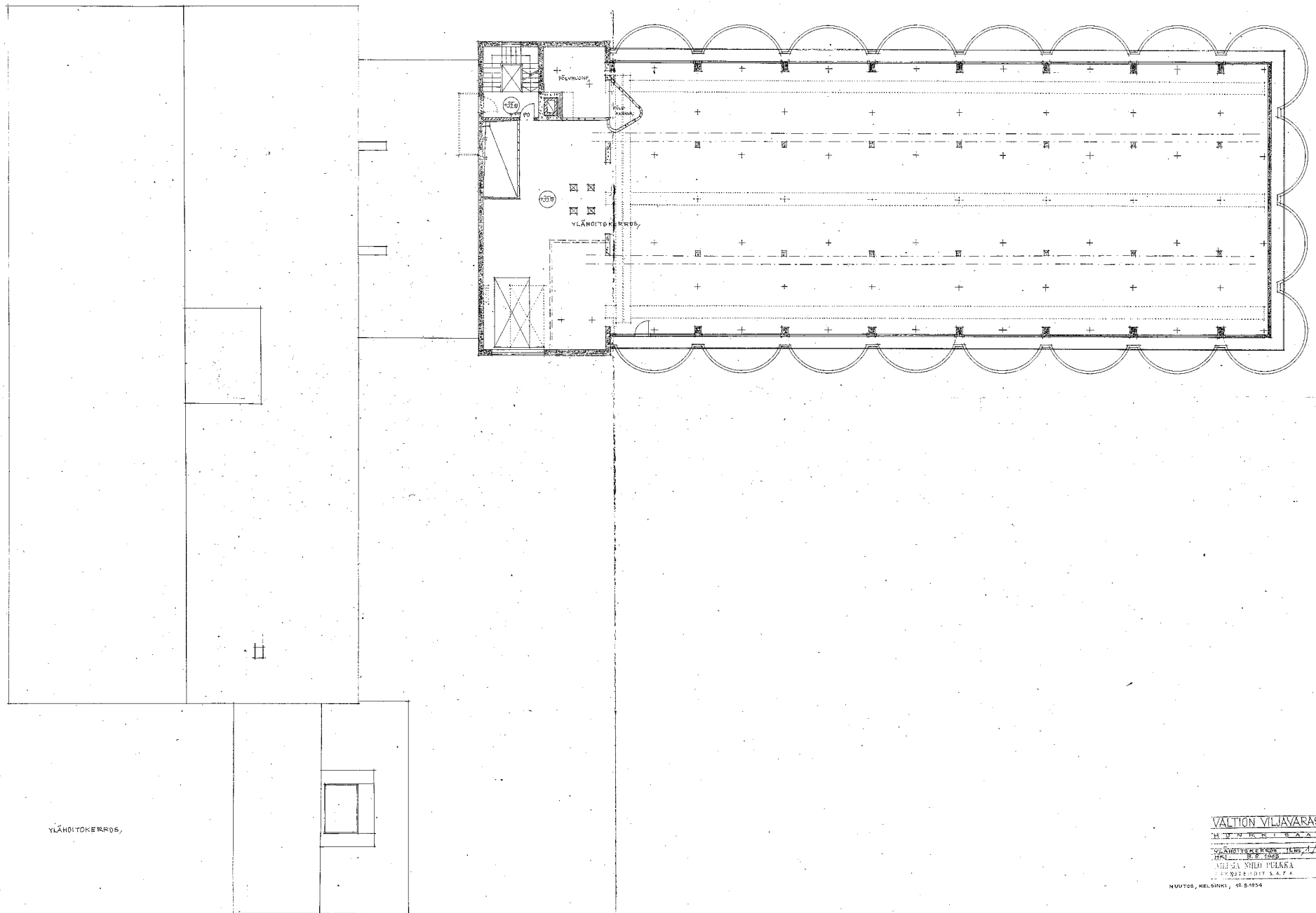
6. -10. KERROS 1/300

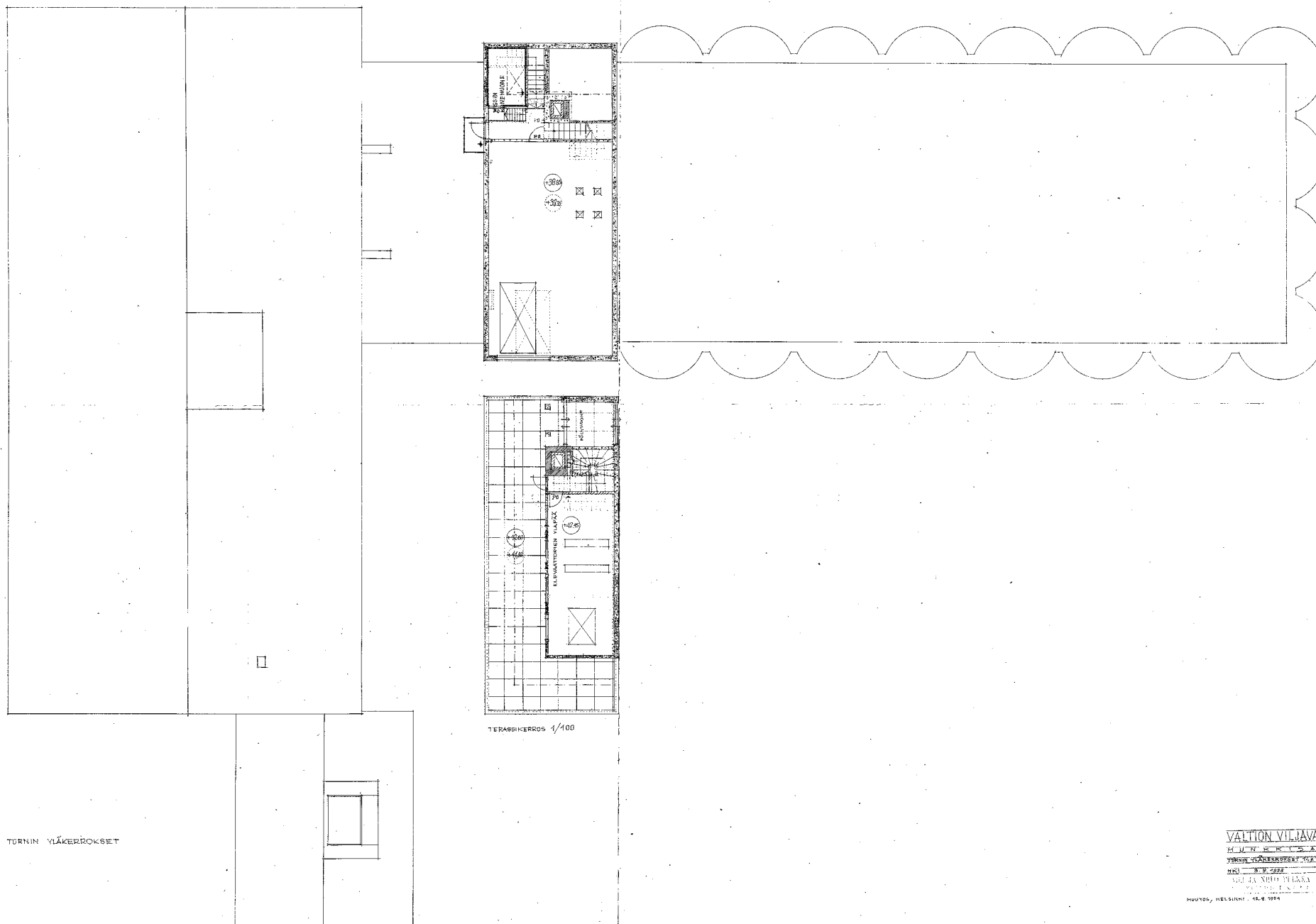
KERROKSET 6,7,8,9,10.

VALTION VILJAVARASTO
E. V. N. K. K. L. A. K. 1
S. W. K. P. O. S. S. E. L. T. 1/100
H. S. 28.8.1958
A. H. A. N. I. O. J. O.
A. R. K. K. I. T. T. O. J. A.

YLÄHOITOKERROS 1/300

VALTION VIILJAVARASTO
M. N. K. S. A. A. R.
YLLÄHOITOKERROS 1/300
M. N. K. S. A. A. R.
MIEHÄ NILO PELAKA
K. N. K. S. A. A. R.
SUOMEN, HELSINKI, 25-8-1934

TERASSIKERROS 1/100

TURNIN VLÄKERROKSET

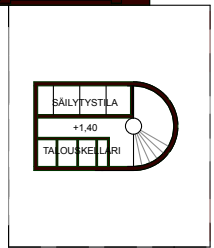
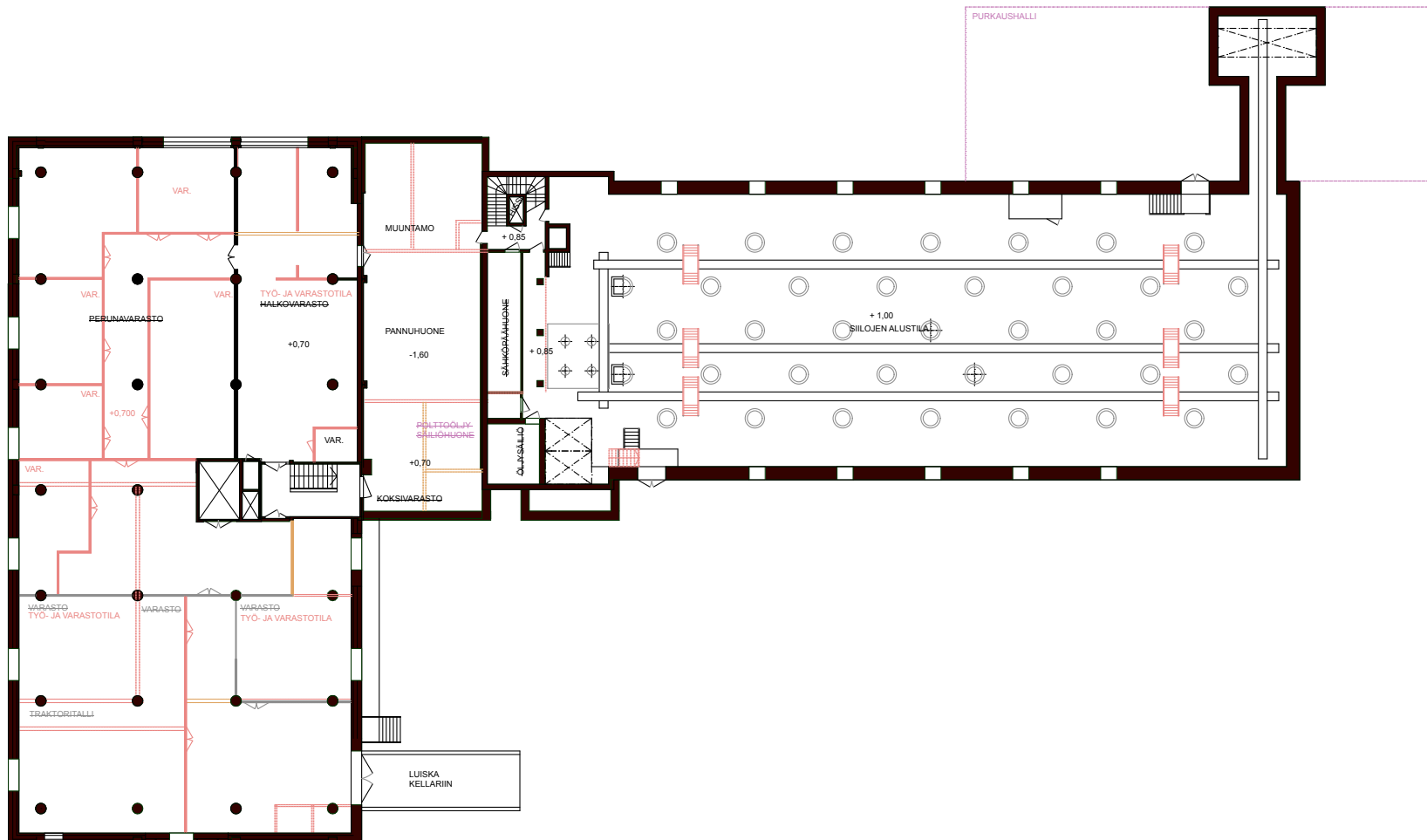

INVENTOINTIKAAVIOT

POHJAPIIRUSTUS KELLARIKERROS (pien. 80%)

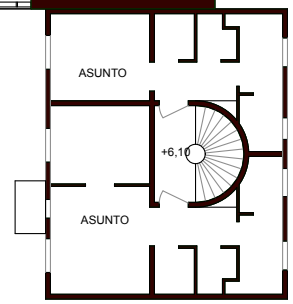
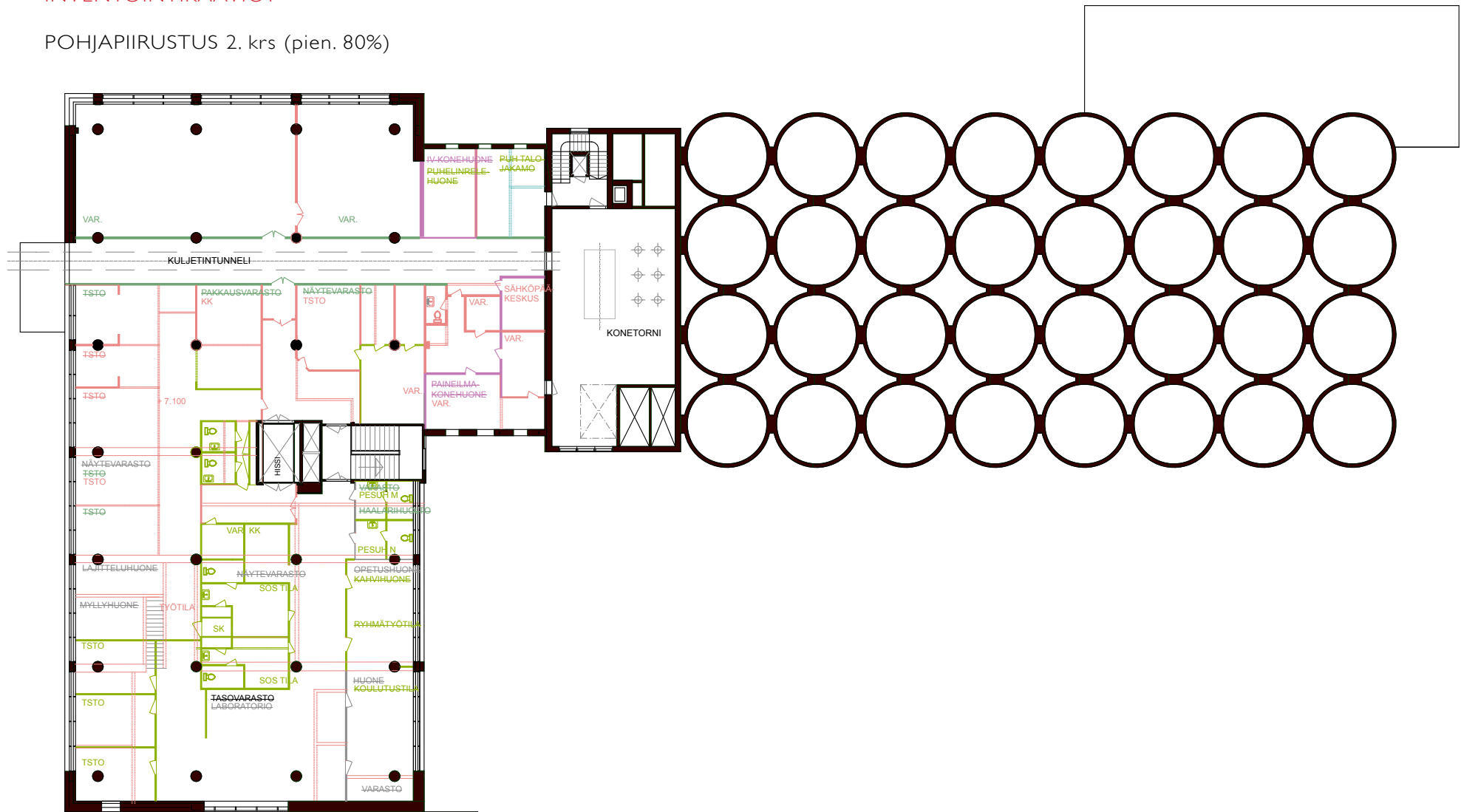
- 1955 Aili ja Niilo Pulkka
- 1960- luku Valtion viljavarastot teknillinen osasto
- 1977 Aili ja Niilo Pulkka
- 1978-79 Insinööri-toimisto Pöysälä & Sandberg
- 1981 Lars ja Mona Hedman
- 1984-86 Rakennus- ja ympäristösuunnittelutoimisto VESA
- 1988 Rakennus- ja ympäristösuunnittelutoimisto RATAMO
- 1990 RKM Esko Vattulainen
- Muutokset joiden ajoituksesta ei ole varmuutta

0.krs + 1.700
1:300

INVENTOINTIKAAVIOT

POHJAPIIRUSTUS 2. krs (pien. 80%)

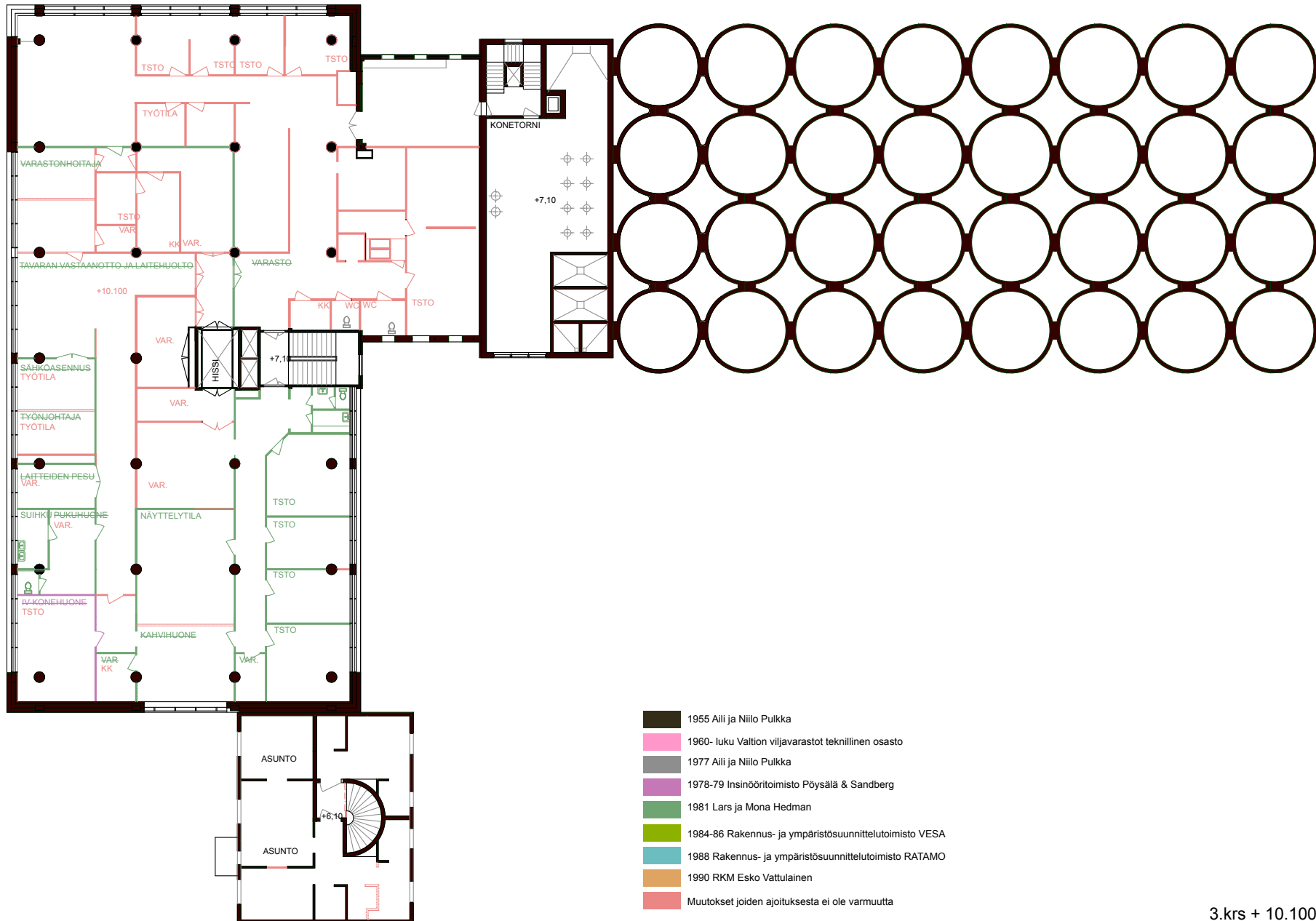

- 1955 Aili ja Niilo Pulkka
- 1960- luku Valtion viljavarastot teknillinen osasto
- 1977 Aili ja Niilo Pulkka
- 1978-79 Insinööri-toimisto Pöysälä & Sandberg
- 1981 Lars ja Mona Hedman
- 1984-86 Rakennus- ja ympäristösuunnittelutoimisto VESA
- 1988 Rakennus- ja ympäristösuunnittelutoimisto RATAMO
- 1990 RKM Esko Vattulainen
- Muutokset joiden ajoituksesta ei ole varmuutta

2.krs + 7.100
1:250

INVENTOINTIKAAVIOT

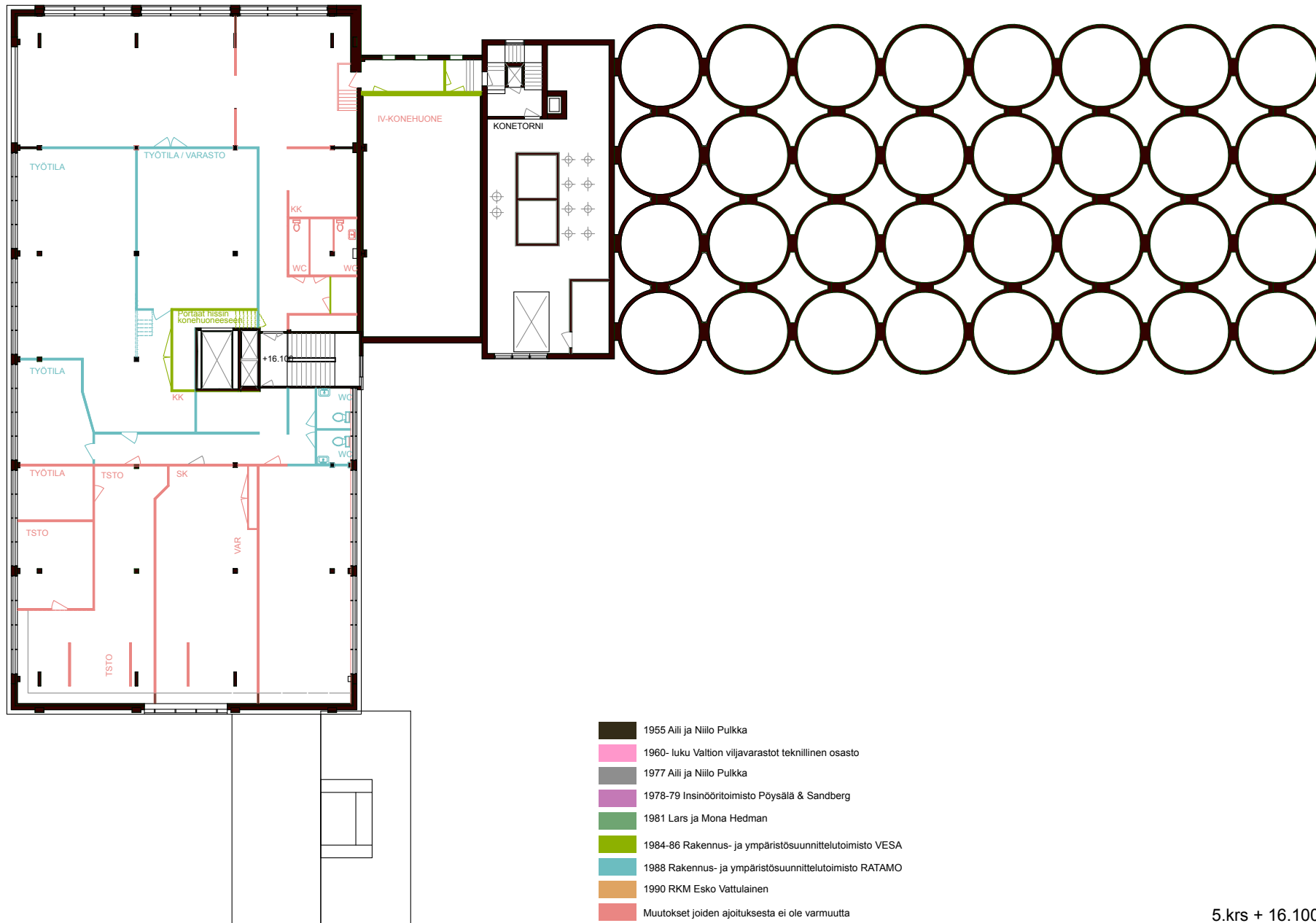
POHJAPIIRUSTUS 4. krs (pien. 80%)

3.krs + 10.100
1:250

INVENTOINTIKAAVIOT

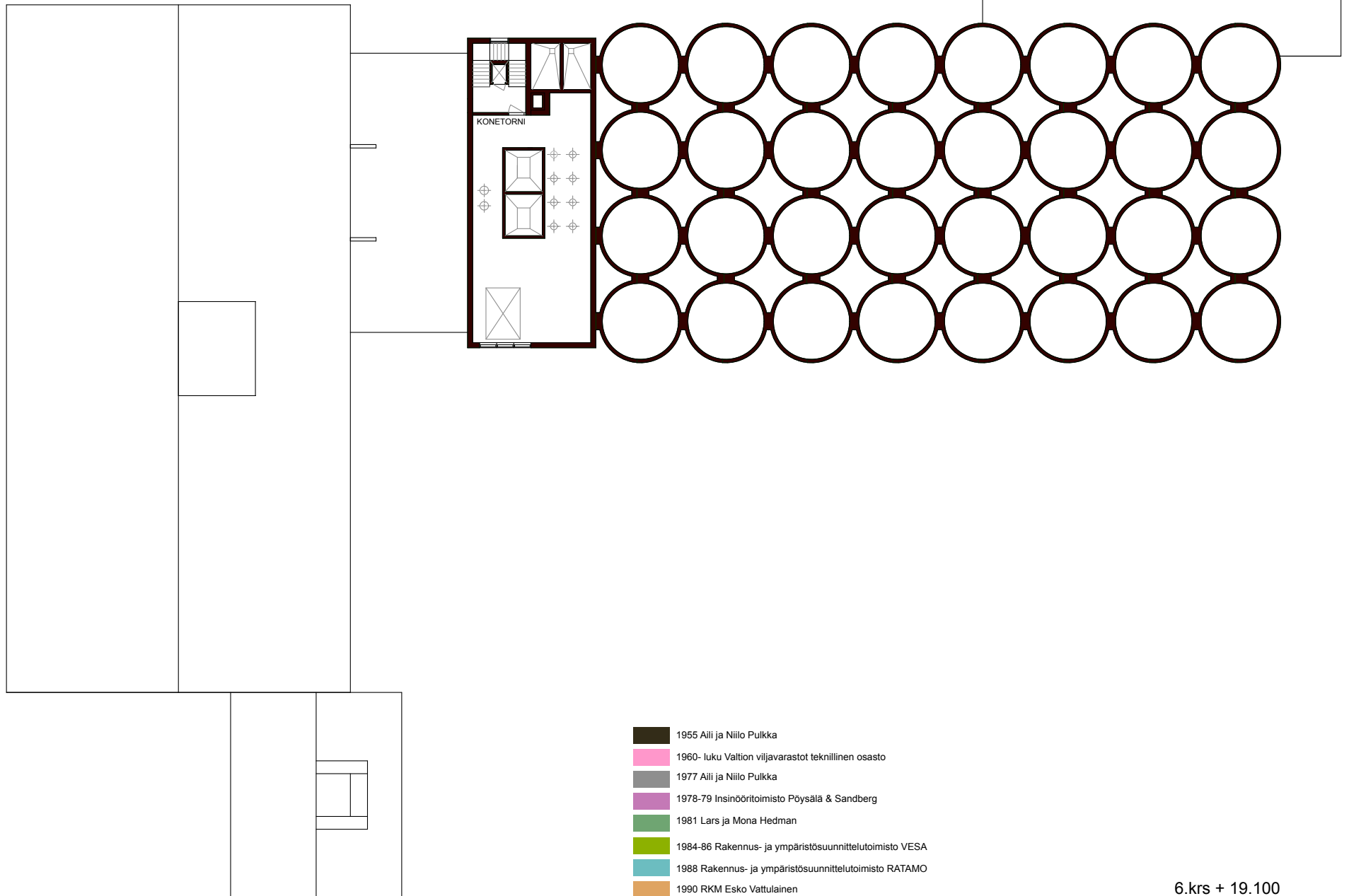
POHJAPIIRUSTUS 5. krs (pien. 80%)

5.krs + 16.100
1:250

INVENTOINTIKAAVIOT

POHJAPIIRUSTUS 6. krs (pien. 80 %)

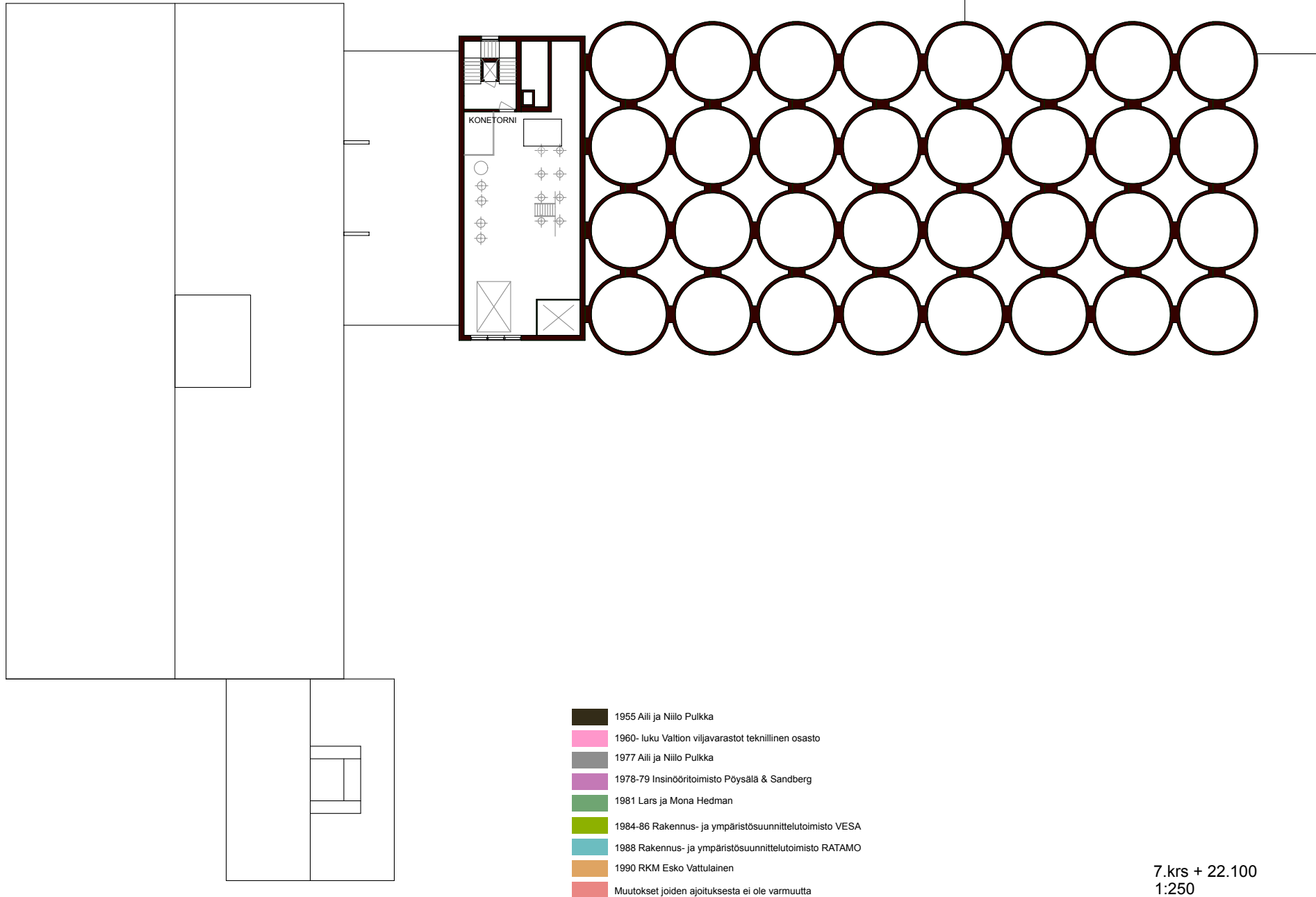
- 1955 Aili ja Niilo Pulkka
- 1960- luku Valtion viljavarastot teknillinen osasto
- 1977 Aili ja Niilo Pulkka
- 1978-79 Insinööri-toimisto Pöysälä & Sandberg
- 1981 Lars ja Mona Hedman
- 1984-86 Rakennus- ja ympäristösuunnittelutoimisto VESA
- 1988 Rakennus- ja ympäristösuunnittelutoimisto RATAMO
- 1990 RKM Esko Vattulainen
- Muutokset joiden ajoituksesta ei ole varmuutta

6.krs + 19.100
1:250

INVENTOINTIKAAVIOT

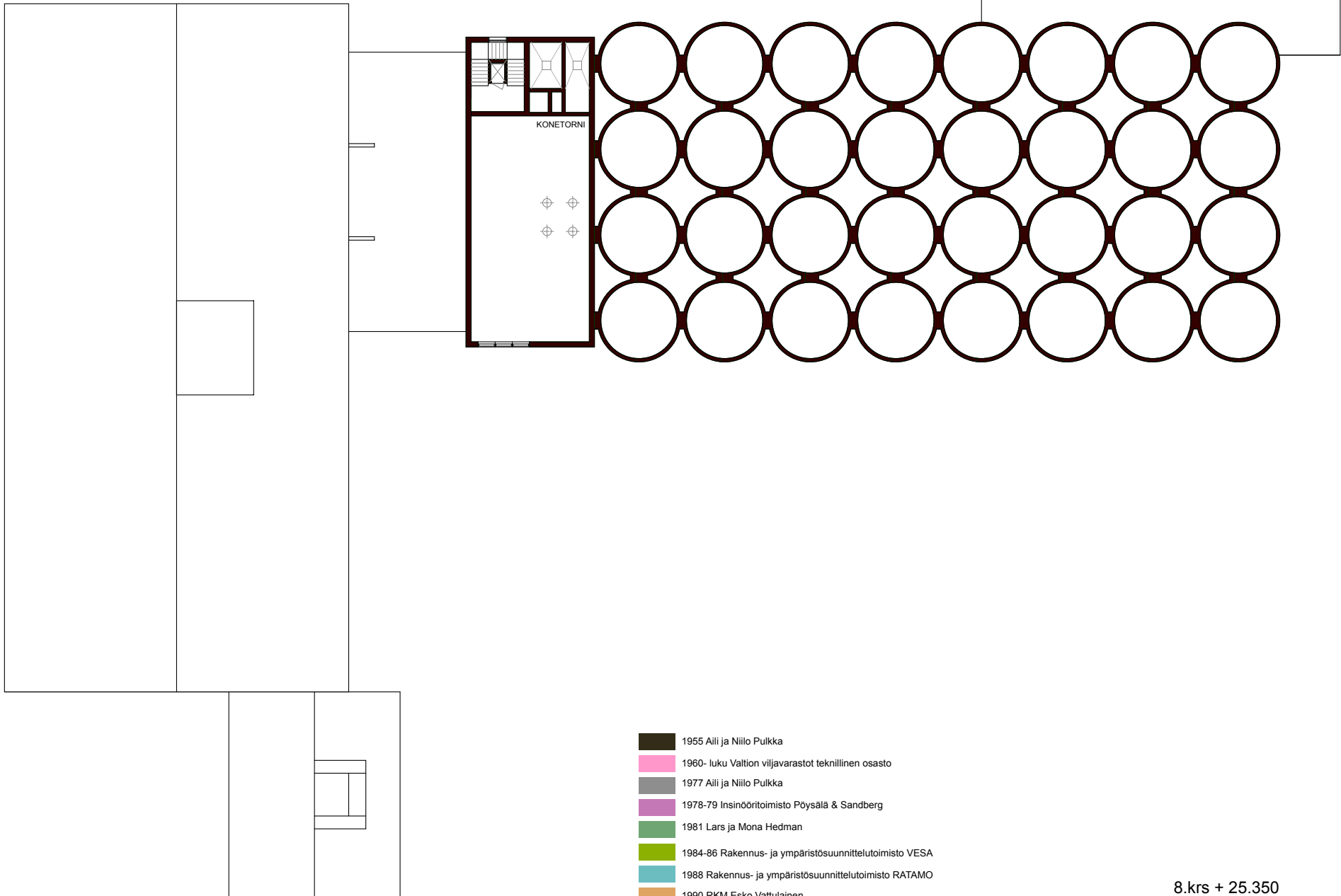
POHJAPIIRUSTUS 7. krs (pien. 80%)

7.krs + 22.100
1:250

INVENTOINTIKAAVIOT

POHJAPIIRUSTUS 8. krs (pien. 80%)

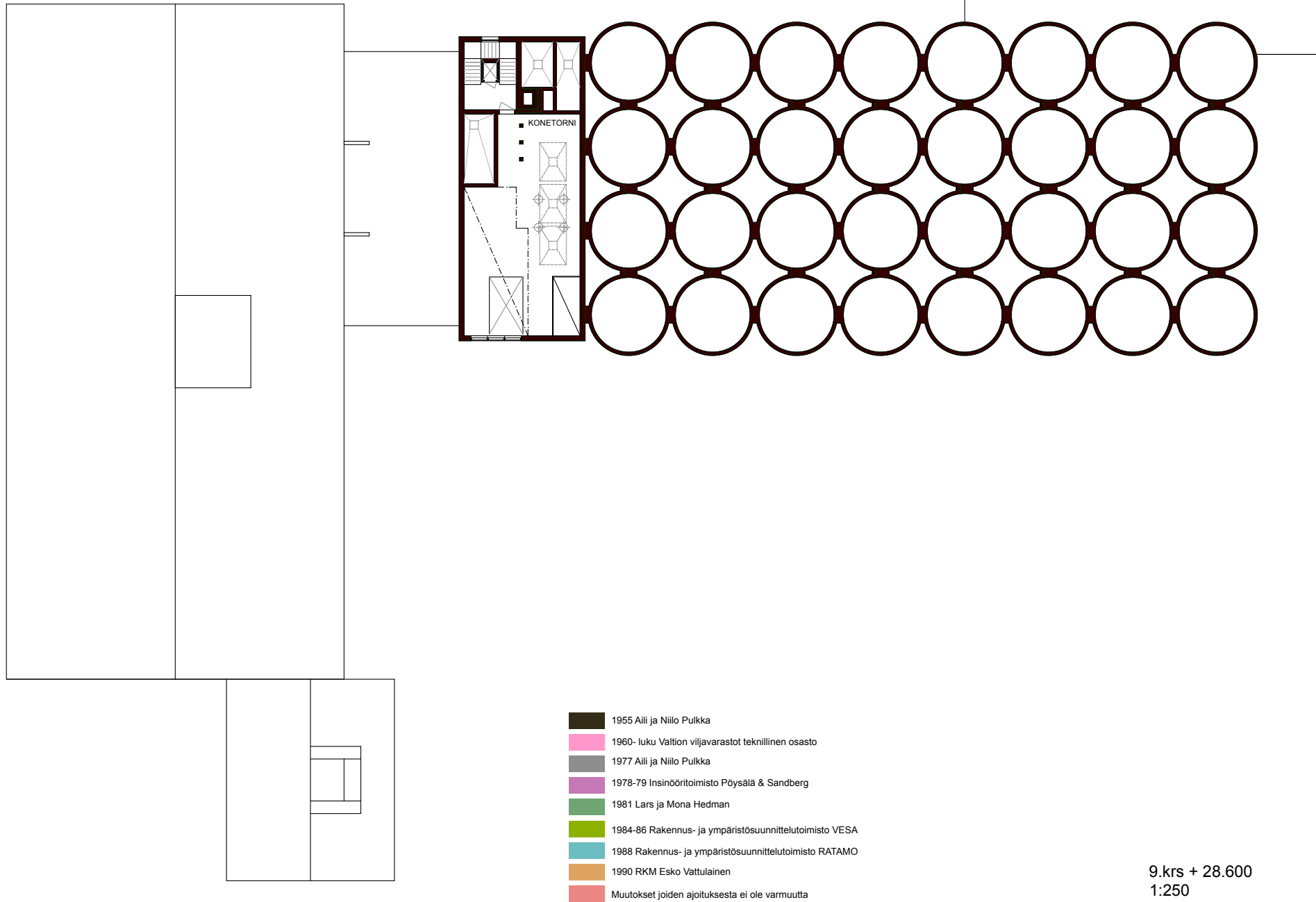

- 1955 Aili ja Niilo Pulikka
- 1960- luku Valtion viljavarastot teknillinen osasto
- 1977 Aili ja Niilo Pulikka
- 1978-79 Insinööri-toimisto Pöysälä & Sandberg
- 1981 Lars ja Mona Hedman
- 1984-86 Rakennus- ja ympäristösuunnittelutoimisto VESA
- 1988 Rakennus- ja ympäristösuunnittelutoimisto RATAMO
- 1990 RKM Esko Vattulainen
- Muutokset joiden ajoituksesta ei ole varmuutta

8.krs + 25.350
1:250

INVENTOINTIKAAVIOT

POHJAPIIRUSTUS 9. krs (pien. 80%)

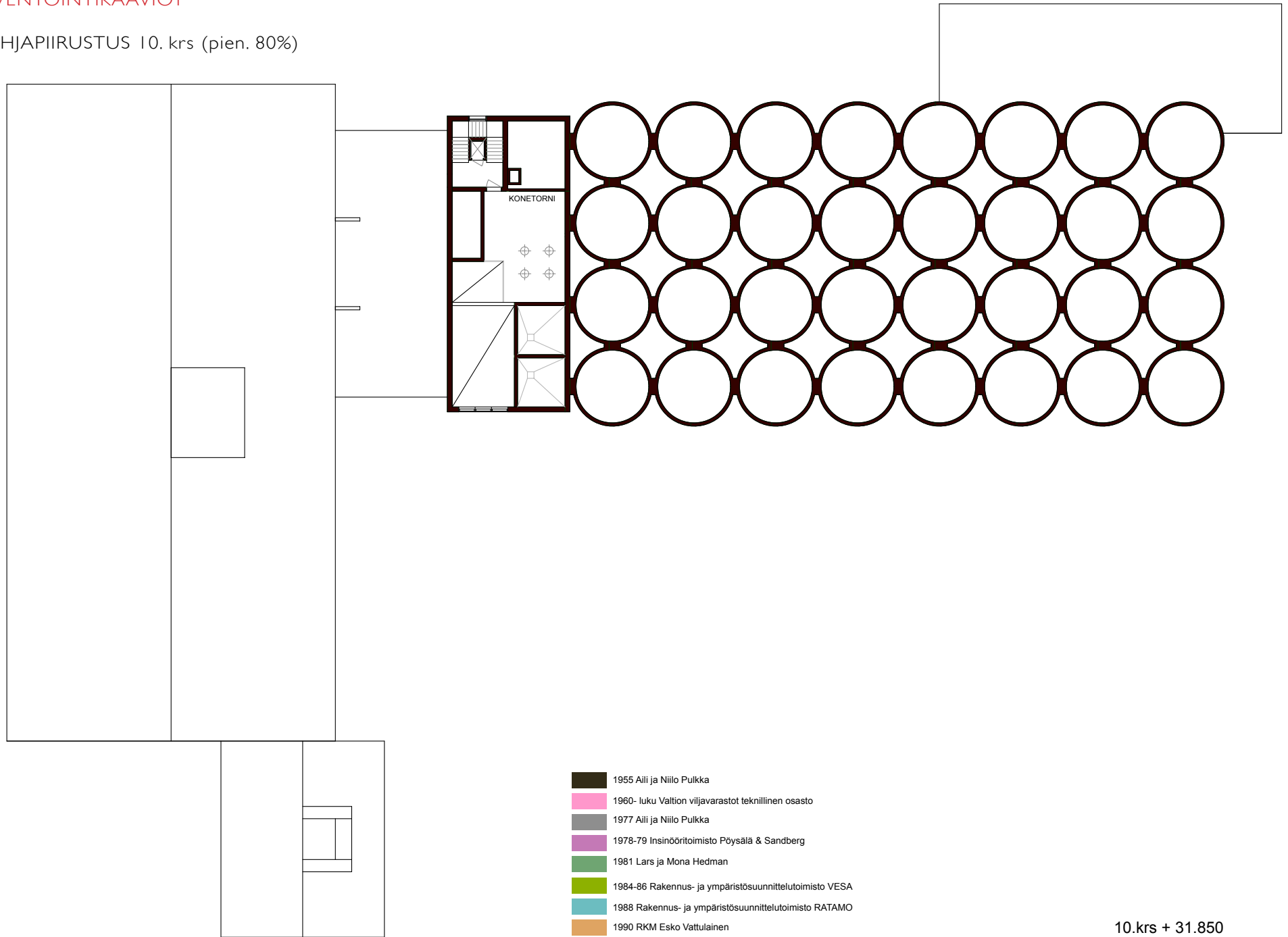

- 1955 Aili ja Niilo Pulkka
- 1960- luku Valtion viljavarastot teknillinen osasto
- 1977 Aili ja Niilo Pulkka
- 1978-79 Insinööritoimisto Pöysälä & Sandberg
- 1981 Lars ja Mona Hedman
- 1984-86 Rakennus- ja ympäristösuunnittelutoimisto VESA
- 1988 Rakennus- ja ympäristösuunnittelutoimisto RATAMO
- 1990 RKM Esko Vattulainen
- Muutokset joiden ajoituksesta ei ole varmuutta

9.krs + 28.600
1:250

INVENTOINTIKAAVIOT

POHJAPIIRUSTUS 10. krs (pien. 80%)

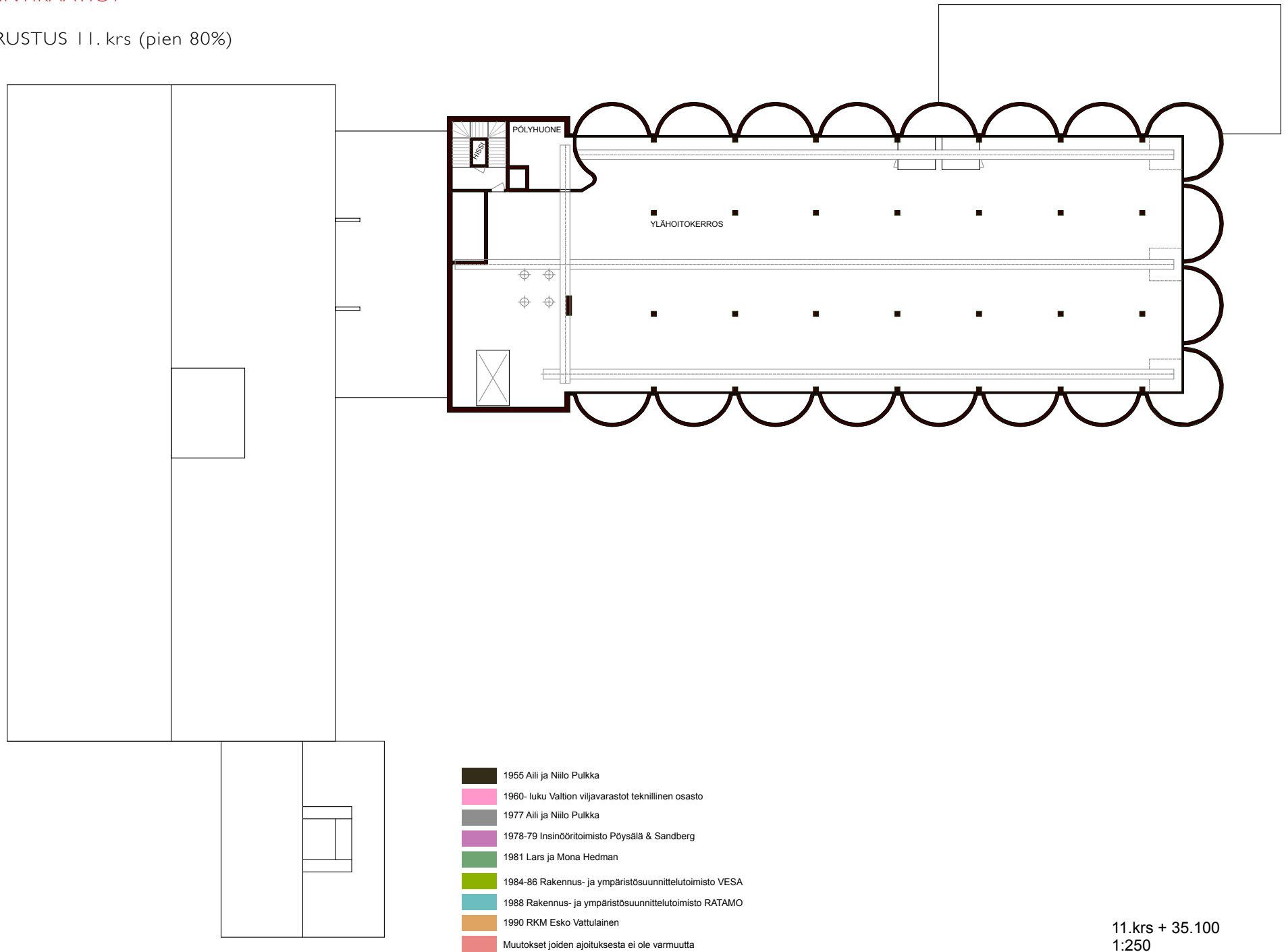

- 1955 Aili ja Niilo Pulikka
- 1960- luku Valtion viljavarastot teknillinen osasto
- 1977 Aili ja Niilo Pulikka
- 1978-79 Insinööri-toimisto Pöysälä & Sandberg
- 1981 Lars ja Mona Hedman
- 1984-86 Rakennus- ja ympäristösuunnittelutoimisto VESA
- 1988 Rakennus- ja ympäristösuunnittelutoimisto RATAMO
- 1990 RKM Esko Vattulainen
- Muutokset joiden ajoituksesta ei ole varmuutta

10.krs + 31.850
1:250

INVENTOINTIKAAVIOT

POHJAPIIRUSTUS 11. krs (pien 80%)

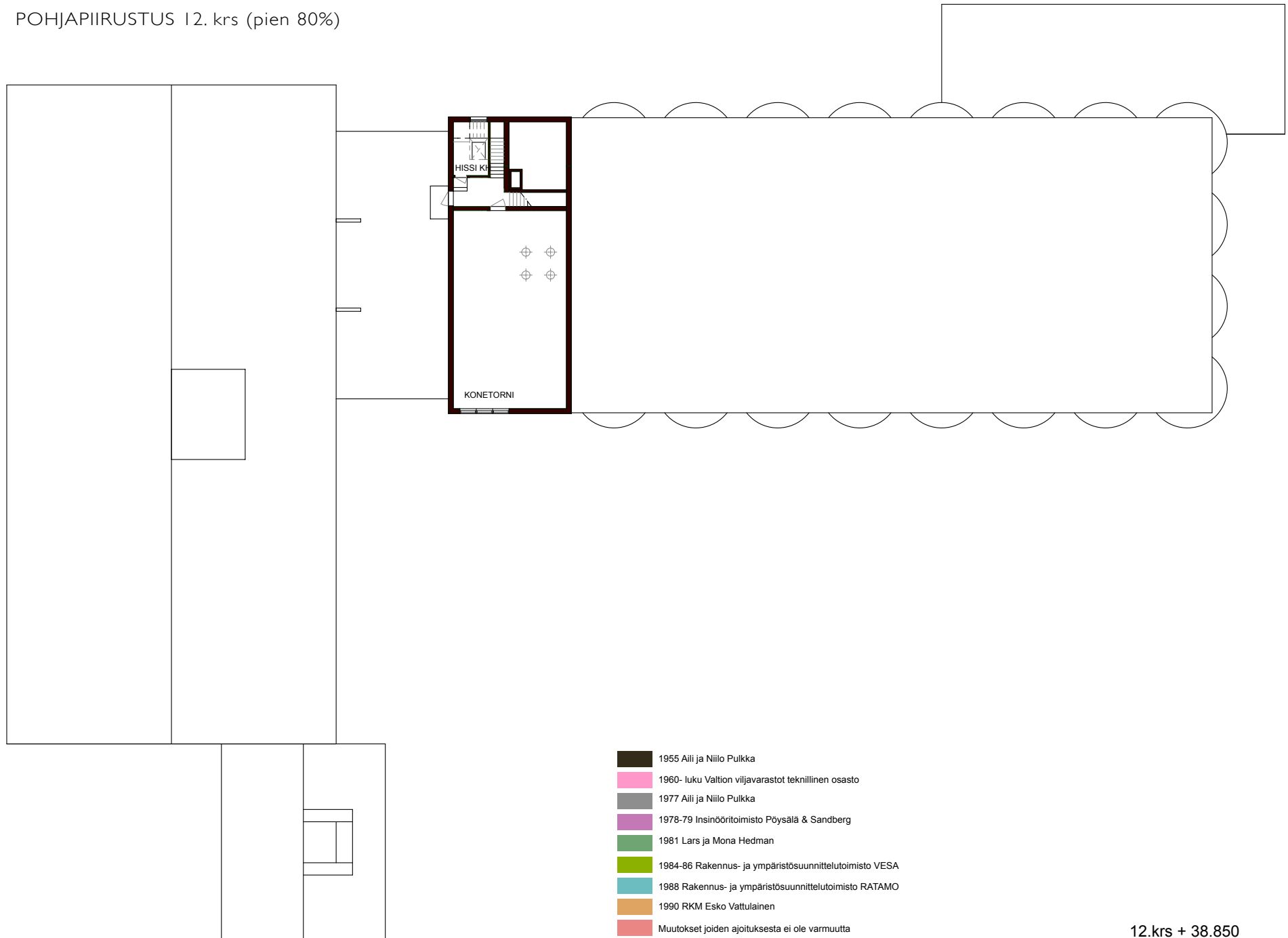

- 1955 Aili ja Niilo Pulkka
- 1960- luku Valtion viljavarastot teknillinen osasto
- 1977 Aili ja Niilo Pulkka
- 1978-79 Insinööri-toimisto Pöysälä & Sandberg
- 1981 Lars ja Mona Hedman
- 1984-86 Rakennus- ja ympäristösuunnittelutoimisto VESA
- 1988 Rakennus- ja ympäristösuunnittelutoimisto RATAMO
- 1990 RKM Esko Vattulainen
- Muutokset joiden ajoituksesta ei ole varmuutta

11.krs + 35.100
1:250

INVENTOINTIKAAVIOT

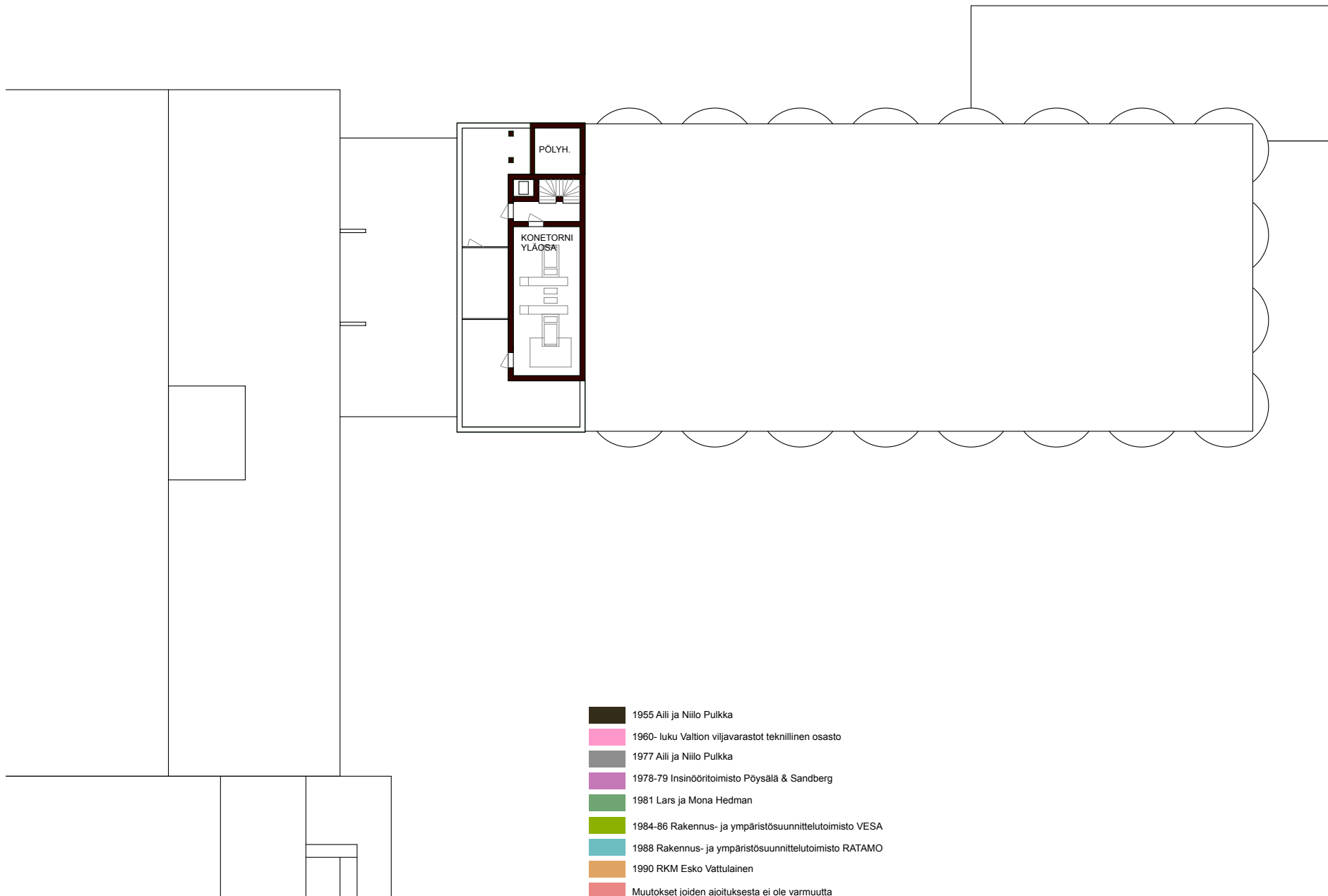
POHJAPIIRUSTUS 12. krs (pien 80%)

12.krs + 38.850
1:250

INVENTOINTIKAAVIOT

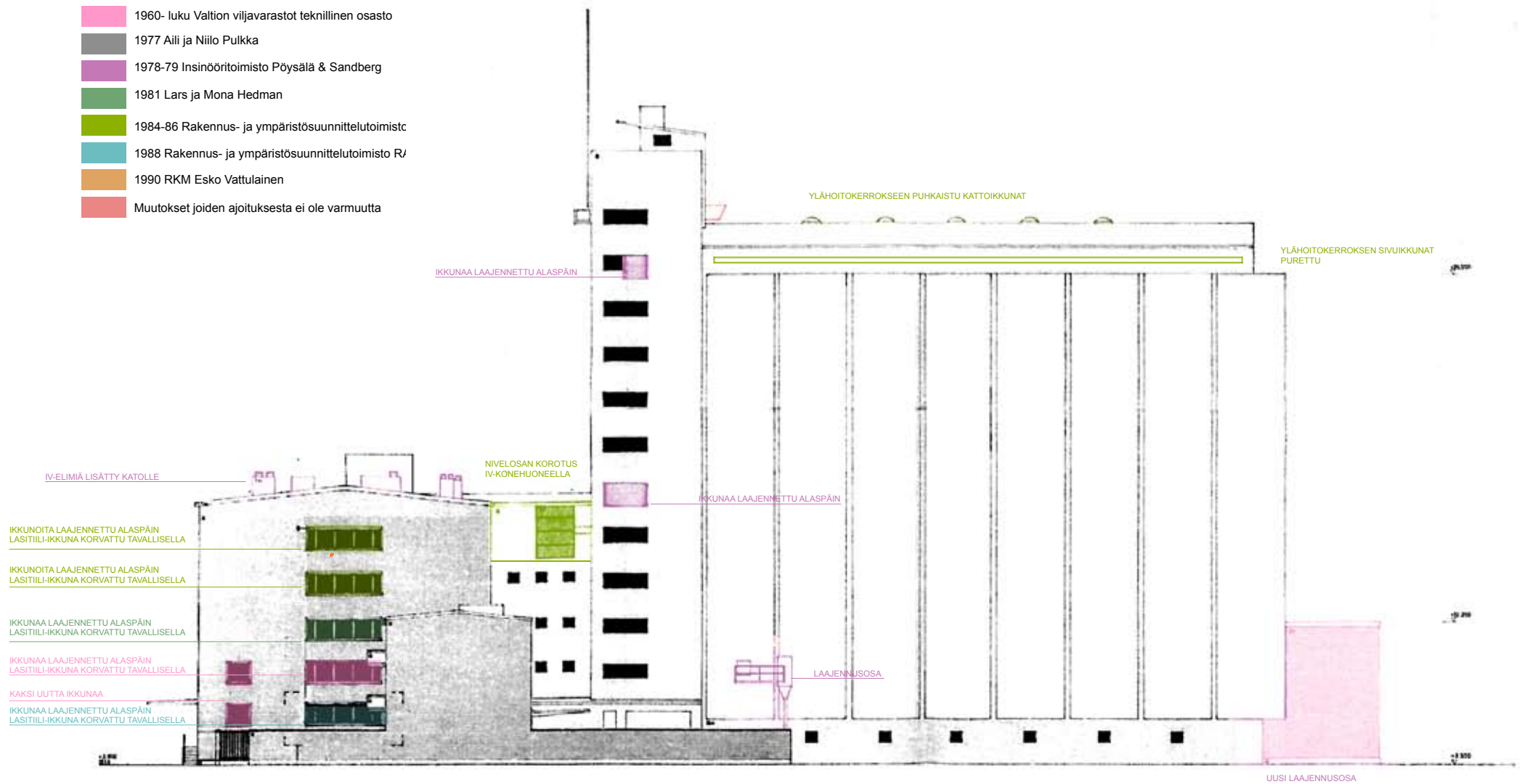
POHJAPIIRUSTUS 13. krs (pien 80%)

INVENTOINTIKAAVIOT

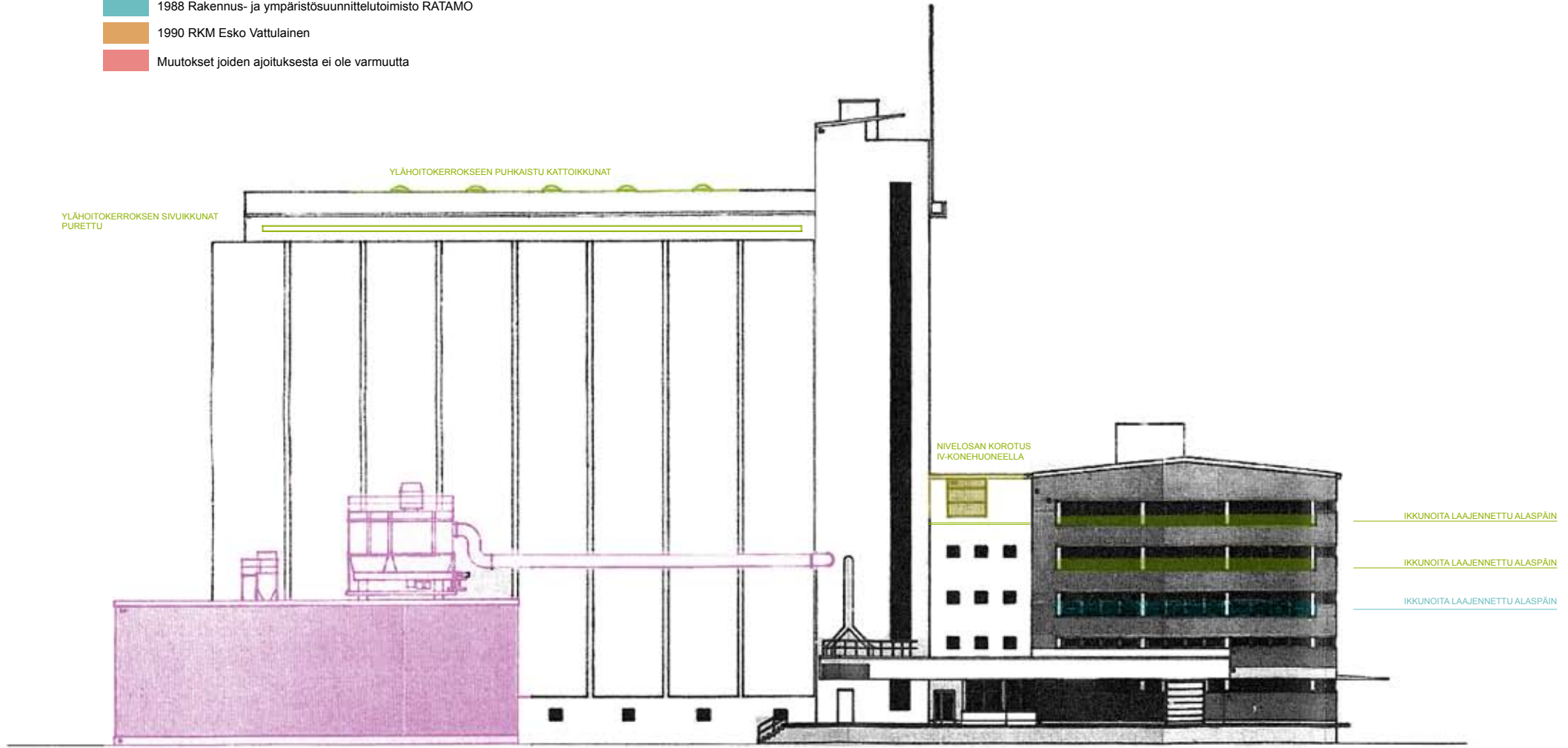
JULKISIVUT (pien. 80%)

- 1955 Aili ja Niilo Pulkka
- 1960- luku Valtion viljavarastot teknillinen osasto
- 1977 Aili ja Niilo Pulkka
- 1978-79 Insinööritoimisto Pöysälä & Sandberg
- 1981 Lars ja Mona Hedman
- 1984-86 Rakennus- ja ympäristösuunnittelutoimisto
- 1988 Rakennus- ja ympäristösuunnittelutoimisto R/
- 1990 RKM Esko Vattulainen
- Muutokset joiden ajoituksesta ei ole varmuutta

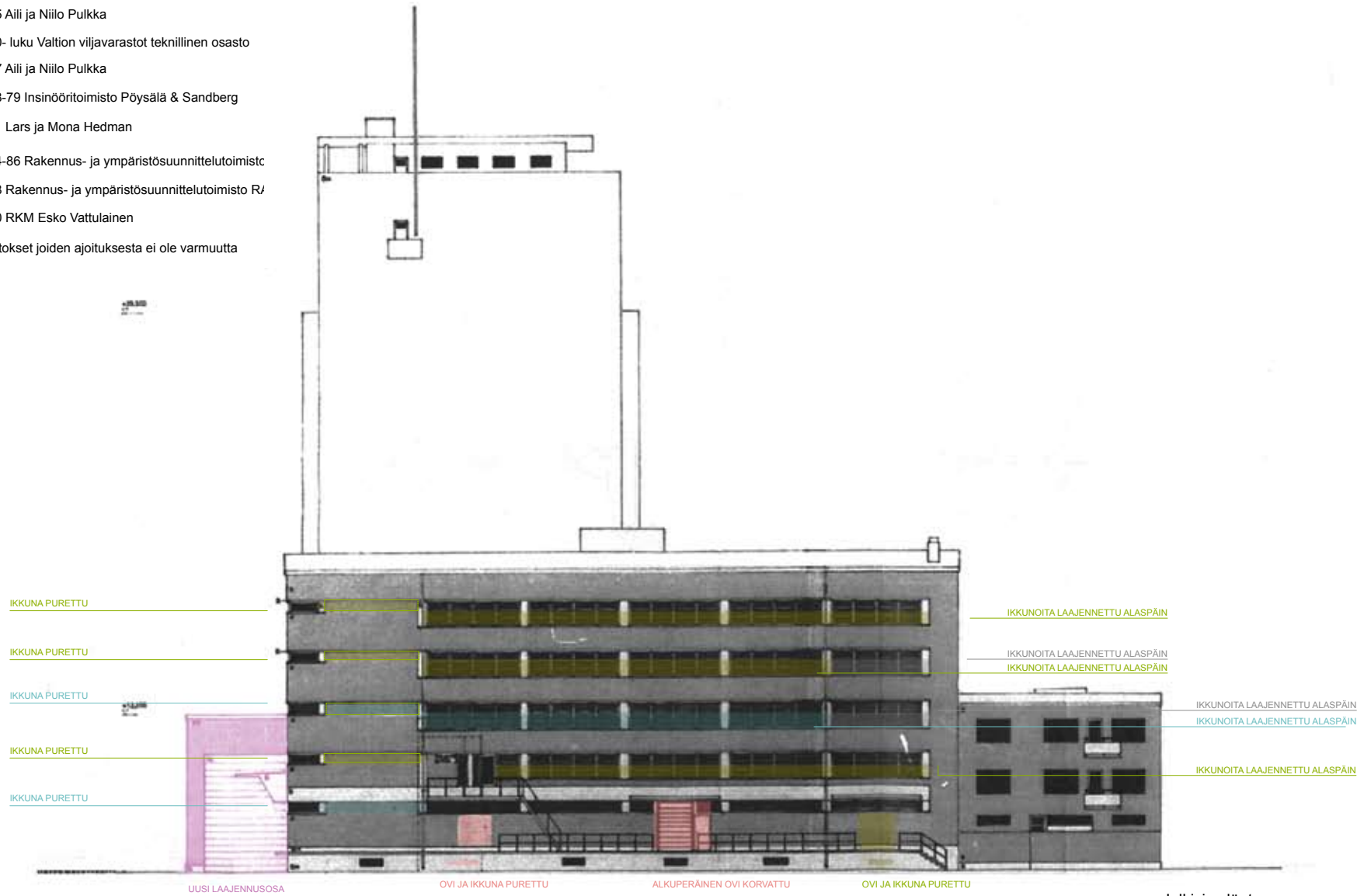
- 1955 Aili ja Niilo Pulkka
- 1960- luku Valtion viljavarastot teknillinen osasto
- 1977 Aili ja Niilo Pulkka
- 1978-79 Insinööritoimisto Pöysälä & Sandberg
- 1981 Lars ja Mona Hedman
- 1984-86 Rakennus- ja ympäristösuunnittelutoimisto VESA
- 1988 Rakennus- ja ympäristösuunnittelutoimisto RATAMO
- 1990 RKM Esko Vattulainen
- Muutokset joiden ajoituksesta ei ole varmuutta

UUSI LAAJENNUSOSA

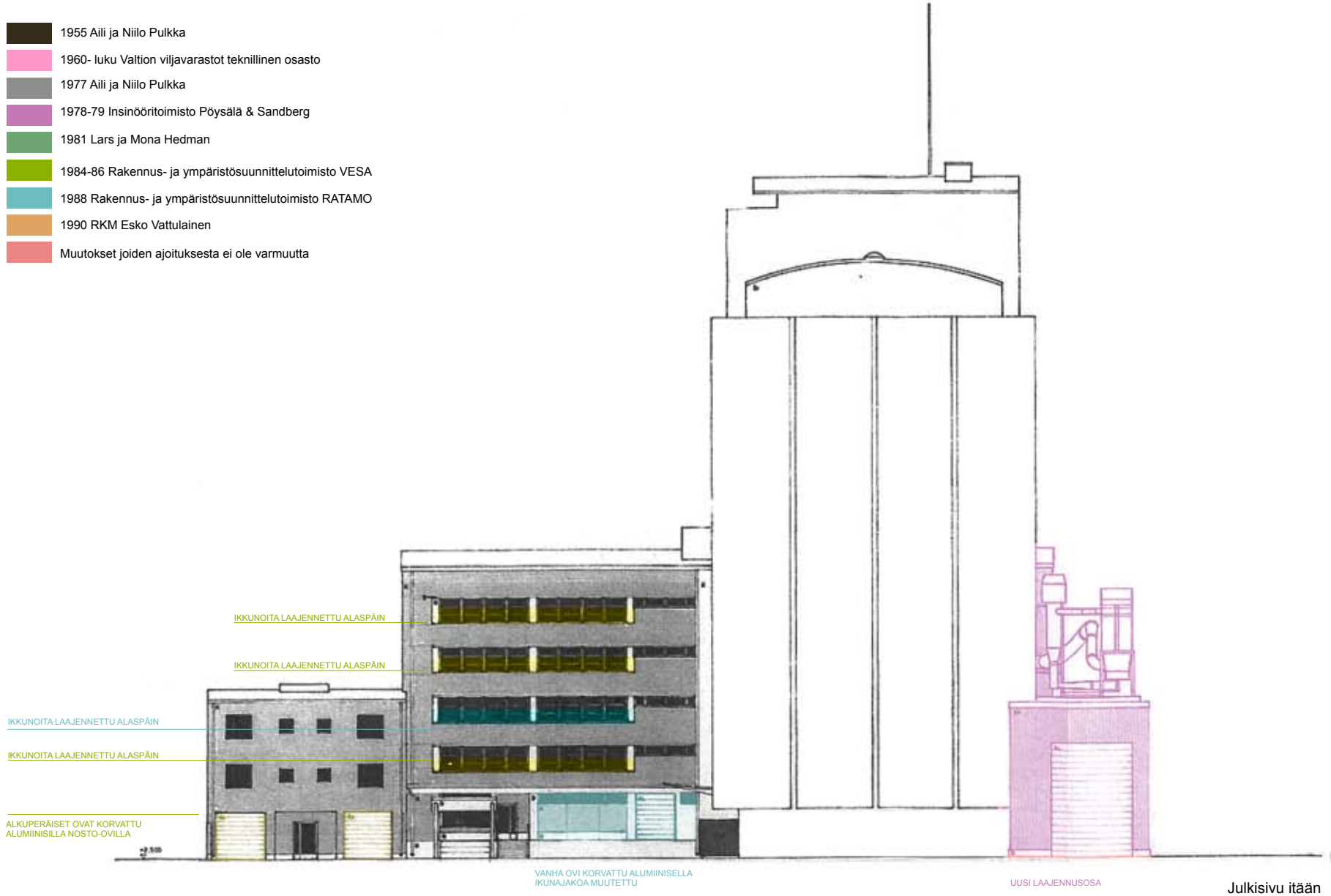
Julkisivu pohjoiseen

- 1955 Aili ja Niilo Pulkka
- 1960- luku Valtion viljavarastot teknillinen osasto
- 1977 Aili ja Niilo Pulkka
- 1978-79 Insinööritoimisto Pöysälä & Sandberg
- 1981 Lars ja Mona Hedman
- 1984-86 Rakennus- ja ympäristösuunnittelutoimisto
- 1988 Rakennus- ja ympäristösuunnittelutoimisto R/
- 1990 RKM Esko Vattulainen
- Muutokset joiden ajoituksesta ei ole varmuutta

Julkisivu länteen

- 1955 Aili ja Niilo Pulkka
- 1960- luku Valtion viljavarastot teknillinen osasto
- 1977 Aili ja Niilo Pulkka
- 1978-79 Insinööritoimisto Pöysälä & Sandberg
- 1981 Lars ja Mona Hedman
- 1984-86 Rakennus- ja ympäristösuunnittelutoimisto VESA
- 1988 Rakennus- ja ympäristösuunnittelutoimisto RATAMO
- 1990 RKM Esko Vattulainen
- Muutokset joiden ajoituksesta ei ole varmuutta

Julkisivu itään

